

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SCLOVENE

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan s jutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Cekovni račun: Ljubljana številka 10.550 in 10.549 za inzerate.

Uprava: Kopitarjeva ulica številka 6.

Sovjetske sence nad jugovzhodom

Ko je lansko leto nekaj dni po nepričakovani objavi nemško-sovjetskega sporazuma, podpisanega v Moskvi dne 23. avgusta, izbruhnila vojna med Nemčijo in Poljsko, nato pa še vojna med Nemčijo ter med zahodnimi velesilami Anglijo in Francijo, je Italija izjavila, da njeno stališče ni stališče nevtralne države, marveč stališče v »vojni neudležene države«, v čemer je, kakor so poudarili odgovorni italijanski državniki, bistvena razlika. Nekateri so se takrat spraševali, kateri so morali biti razlogi, ki so Italiji narekovali takšno zadržanost, ko je bilo pričakovati, da bo z vsemi svojimi silami stopila ob stran svoje zaveznice Nemčije. Izvedenci v političnih vprašanjih so navajali različne razloge, toda najbolj prepričevalen se je zdel vsem ta, da Italija ni marala po tej krivulji priti do tesnega sodelovanja s Sovjetsko Rusijo, ker smatra, da fašistični snop in komunistični srp nista združljiva, ne na polju ideologije, ne na polju stvarnih državno-političnih stremeljenj. Italija je takrat v začetku vojne, ki se je pričela s senzacionalnim zavezanostvom med Nemčijo in Sovjetsko Rusijo, poudarila svoje nasprotje do komunizma in je po časopisju in na usta svojih vodij objavila, da ostane, kolikor se nje tiče, zvesta paktu proti Kominterni.

In res, v vseh onih mesecih, odkar vojna traja, Italija ni storila ničesar, kar bi ji lahko očitali kot protinemško dejanje, a tudi ni niti z najmanjšo kretnjo pokazala, da podpira stremeljenja Sovjetske Rusije. Italija je ostala lojalna in zvesta svoji nemški zaveznici, a se za to ni niti za korak približala sovjetski zaveznici Nemčiji. Vsi poskusi, ki jih je Nemčija napravila v smislu zblizanja med Italijo in Sovjetsko Rusijo, niso rodili prav nobenega uspeha, ne na italijanski, ne na sovjetski strani, kakor je to podčrtal v svojem zadnjem govoru sovjetski zunanji komisar Molotov, ki je precej surovo zaprl vrata za vsaka takšna prizadevanja. Položaj se do najnovejših dni ni v ničemer spremenil in je to nepremostljivo nasprotje med fašizmom in komunizmom, Italijo in Sovjetsko Rusijo, ostalo prav gotovo sveže kot pri podpisovanju pakta proti Kominterni, in ima naravnost odločujočo vlogo pri nadaljnjem razpletu položaja na sredozemskem prostoru, kamor spada tudi vsa južnovzhodna Evropa. Ne bomo sli predaleč od resnice, če bomo dejali, da bolj aktivno sodelovanje med Nemčijo in Italijo — ki je po nemški zmagi na Norveškem dozorlo že do morebitnega sodelovanja v vojni — preprečuje ali vsaj zadržuje nasprotje med Italijo in Sovjetsko Rusijo, ki se križa na balkanskem prostoru.

Italijanski državniki izjavljajo in italijanski listi zadnje čase s poudarkom pišejo, da želi Italija na svojem srednjeevropskem življenjskem prostoru živeti v svobodi. To svoboda da ji pa ovirajo zahodne velesile, ki držijo v rokah ključke do sredozemskih vrat. Italijanska politika, ki bi rada odstranila stare obstoječe ovire za svoj razmah, ima brez dvoma pred očmi, da je treba z vsemi silami preprečiti, da ne nastopijo nove. In takšna nova ovira bi bila, ako bi se ob angleškem, ob francoskem pojavil na Sredozemskem morju, in sicer pri dardanelskih vratih še kakšen sovjetski komunistični imperij. In če italijanska politika danes zaradi svojega zavezništva z Nemčijo ne more z vso zavirajočo odločnostjo udarno nastopiti proti sovjetskim težnjam na Balkanu — težnjam, ki jim je cilj dostop na Egejsko morje bodisi skozi Turčijo, bodisi skozi Dardanele, bodisi skozi Bolgarijo — vsaj storiti ne sme ničesar, kar bi sovjetski prihod na Balkan priklicalo in pospešilo. To pa tem manj, ker je Italiji prav tako, kakor vsem prizadetim južnovzhodnim narodom jasno, da bi Sovjetska Rusija ne prišla v svojstvu kakšne vseslovanske odrešiteljice, marveč kot nositeljica revolucije na obale Sredozemskega morja.

Ko so se zadnje tedne prerokanja med velesilami, tako onimi, ki se med seboj vojujejo, kakor tudi tistimi, ki v vojni niso udeležene, sukale okrog vprašanja, kdo bo proti komu vzel južnovzhodno Evropo pod zaščito in kdo bo koga prehitel pri tem delu, se je obema taboroma dozdevalo, da stvar ne bo preveč težka, Italija in Nemčija sta na sestanku svojih voditeljev na Brennerju rekli, da je to mogoče storiti v dvoje brez sodelovanja Sovjetske Rusije, Anglija in Francija pa sta spoznali, da sprčo nasprotja med Sovjetsko Rusijo in Turčijo na Moskvu ne moreta in ne smeta računati. Toda ko je začela sredozemska napetost nastajati, ko se je razvijala v vedno hujšo vročino in ko smo imeli že vtis, da je prišel čas za usodne rešitve, bodisi z ene strani, bodisi z druge, se je v diplomatskih razgovorih med Nemčijo in Moskvu, a tudi v raznih objavah moskovskega radia, da ne govorimo o drugih znakih, pojavila podoba sovjetskega delničarja, ki je prijavil svoje apetite in svojo voljo, da hoče tudi biti prisoten pri balkanski pojedini. In ta prisotnost ni prijetna ne Italiji in ne Nemčiji, ne Angliji in ne Franciji, prav tako malo pa tudi balkanskim državam samim. Bolje je pojedino odpovedati, kakor pa imeti pri mizi tako nezaželenega gosta! In napetost se je zares polegla.

Neki nizozemski list je zadnje dni zapisal, da je nasprotstvo med Italijo in Sovjetsko Rusijo preprečilo aktivno sodelovanje Italije in Nemčije v začetku vojne, a je prav tako nepremostljiva ovira za takšno sodelovanje tudi zdaj, ko se najavlja sredozemska kriza. Mislimo, da je ta list prišel resnici v zadnji politični napetosti še najbliže.

Zagrebska vremenska napoved: Oblačno in deževno vreme.

Zemunska vremenska napoved: Postopna zjasnitev s severozahoda proti vzhodu, pretežno oblačno v južni polovici. Ponekod dež in plohe. Toplota bo padla.

Sredozemske napetosti

Vojskujoča se tabora dolžita drug drugega zlobnih namenov - Angleži zanikajo, da so Grčiji poslali ultimatum

London, 6. majnika. t. Reuter: Angleški veleposlanik sir Percy Lorraine je odpotoval nazaj na svoje službeno mesto v Rimu. V diplomatskih krogih se zavedajo, da ga čakajo hudi dnevi, kajti italijanski tisk nadaljuje s svojimi napadi proti Angliji. Ob priliki nedavnega razgovora, ki ga je imel italijanski zunanji minister grof Ciano z angleškim odpravnikom poslov sirom Noel Charlesom — ki je v odsotnosti veleposlanika vodil posle poslaništva

je italijanski zunanji minister izrazil svoje začudenje nad angleškimi vojaškimi ukrepi v Sredozemlju in angleškega diplomata vprašal, kaj pomenijo. Grof Ciano je dejal, da je stališče italijanske vlade takšno, da angleški vojaški ukrepi nimajo nobenega opravičila. Toda po tem razgovoru je Anglija odredila nadaljnje ukrepe in so prišli novi oddelki angleškega brodogoja v Sredozemlje. Večji del brodogoja je sedaj zbran v Aleksandriji. To zbiranje angleškega brodogoja je sprožilo nova diplomatska povpraševanja od strani italijanske vlade.

V londonskih diplomatskih krogih menijo, da Anglija in Francija svojih ukrepov na Sredozemskem morju ne bosta preklicali, pa čeprav bi italijansko nerazpoloženje proti njima trajalo še dalje.

Zagotovila Nemčije in Italije Jugoslaviji

V angleških diplomatskih krogih trdijo danes, da sta Italija in Nemčija dali Jugoslaviji zagotovila, da bi jugoslovansko ozemlje od njune strani ne bilo prizadeto, ako bi bili prisiljeni, da kje na Balkanu nastopita proti angleško-francoskim poskusom zavojevanja. Iz tega sklepajo v Londonu, da je trenutno nevarnost spopada na Sredozemlju odložena, vendar pa da je položaj takšen, da nalaga zaveznikom dolžnost, da ostanejo budno na straži.

V istih diplomatskih krogih z zanimanjem sledujejo stališče Sovjetske Rusije in menijo, da se nemški diplomaciji ni posrečilo doseči spravo med Italijo in Moskvu. Nevarnost, da ne bi kakšne zmešnjave na Balkanu povzročile porast komunističnega imperializma, je pomirjevalno vplivala na vse tiste, ki so računali z možnostjo, da bi se sedaj po norveški vojni lahko postavilo na dnevni red vprašanje jugovzhodne Evrope. V tej zvezi v Londonu imenujejo s posebno pohvalo Turčijo, ki strogo izpolnjuje vse svoje obveznosti, ki ji jih nalaga trozveza z Anglijo in Francijo.

Kaj naj bi bila Anglija zahtevala od Grčije

Amsterdam, 6. majnika. t. Havas. Nizozemski listi ponatiskujejo poročila nemških listov, ki zatrjujejo, da je v zadnjih dneh Anglija poslala Grčiji nekatere zahteve. Nemški listi da podčrtajo, da je Chamberlain v svojem zadnjem govoru poudaril, da je dolžnost nevtralnih držav, da že sedaj prosijo zahodne velesile za pomoč, kajti, če bi prošile za pomoč še le takrat, ko bi bile napadene, bi bilo prepozno. V zvezi s tem je Anglija, tako poročila namreč »Rote Erde« iz Dordmunda, sporočila Grčiji, ki, kot je znano, živi obljubo, da ji bosta Anglija in Francija v primeru napada takoj prišli na pomoč, naj svojim varuhom že sedaj omogoči, da ji bosta, kadar bo potrebno, lahko tudi izdatno pomagali. Angleške zahteve naj bi bile obsega le sledeče tri točke:

Papež Pij XII o „prelivanju bratske krvi narodov“

Ob priliki kanonizacije svete Marije Eufrazije Pelletier in svete Gemme Galgani v baziliki sv. Petra je imel sv. oče papež Pij XII. govor, v katerem je potem, ko je poveljeval velike krščanske čednosti teh dveh svetnic, dejal na koncu z ozirom na sedanje razmere sledeče:

»Kako zelo je oddaljena naša doba od svetega življenja teh dveh svetnic! Koliko je danes ljudi, ki ne iščejo ter se ne prizadevajo za večne vrednote, ampak le strastno hlepijo po golih zemskih dobrinah. Ni jim mar, da bi s pokoro in z vdanim prenašanjem vseh težav izbrsali grehe preteklosti in tako očiščevali svoja srca, ampak z rastočo poželjivostjo skušajo streči vsem svojim neurejenim strastem in pregrešnim željam, kakor da bi človek ne imel nobene nebeske domovine. Zaradi brezmejne pohlepa po človeški slavi in po čim večji moči ter zaradi doslednega zavračanja božjih postav so duhovi čisto zaslepljeni in zato vidimo, kako v socialnih odnosih ljudi ne velja več postavljati ljubezni in pravičnosti, kako so pretrgane vezi, ki narode vežejo med seboj v skupnost in kako so padle ovire, ki jih stavlja pohlep pravčnosti. Posledica vsega tega je, kakor veste, po-

1. Grčija naj izroči angleški vojaški upravi 11 svojih otokov, ki imajo zelo važno vojaško-strategično lego.

2. Grčija naj že sedaj izroči pod angleško nadzorstvo nekatere važnejša pristanišča, ki bi pozneje prišla v poštev kot oporišča za angleško-francosko brodogoja.

3. Grška vlada naj se že sedaj izjavi, da bo vsako angleško pobudo v obrambo Grčije odobrila in jo podprla.

Ker drugi nemški listi poročila »Rote Erde« ne ponatiskujejo, je malo verjetno, da bi odgovarjalo

Turčija ne zbira čet na bolgarsko-turški meji

Sofija, 6. maja. AA. Bolgarska telegrafska agencija poroča: V zvezi z govoricami, ki so se razširile v tujini glede zbiranja turških čet na grški meji — kar je povzročilo vznemirjenje v bolgarski prestolnici — je bolgarska telegrafska agencija pooblaščenca izjavila, da v Sofiji ničesar ne vedo o kakem takem zbiranju in so po tem takem vsa ugiibanja v zvezi s takimi govoricami neutemeljena.

Ankara, 6. maja. AA. Anatolska agencija poroča: Nekatere tuje agencije so objavile novice, da so

Egipt - pripravljen na vse

Cairo, 6. majnika. t. Reuter: Ministrski predsednik je v svojstvu vojaškega guvernerja Egipta danes podpisal celo vrsto zelo strogih ukrepov, ki se tičejo varnosti Egipta in vojaške pripravljenosti države in ljudstva za primer napada. Na podlagi teh odredb odslej nikomur ni dovoljeno potovati v Egipt ali ga zapustiti brez posebnega dovoljenja vojaške oblasti. Vse orožje je treba takoj prijaviti. Prav tako je treba prijaviti vojaškim oblastem vse blago, iz katerega se lahko izdelujejo razstrelilne snovi. Predvidene so izredno

»Nemška zastava prevladuje na spodnjem toku Donave«

Budimpešta, 6. majnika. t. MTL. »Pester Lloyd« objavlja članek svojega dopisnika v Brajli, kjer opisuje življenje na spodnjem toku Donave. Clankar pravi, da »na vsem toku od Suline do Turn Severina prevladuje nemška zastava«. Obrežne države imajo, to se razume, pod svojim vodstvom in nadzorstvom pravico pilotiranja. Vse ostali mednarodni tovarni promet po Donavi pa je nemški. Nemčija ima po vseh podonavskih pristaniščih mnogo svojih zastopnikov in agentov, ki brez dvoma poleg svojega poslovnega dela opravljajo še neke vrste varnostno službo nad prometom.

Francoske zastave na Donavi ni več. Francoska donavska paroplovna družba je svoje ladje spravila v Istanbul, kjer so bolj varne. Velika francoska firma za izvoz žita, »Dreyfuss in Cie«, je prav tako svoje ladje spravila v Sulino, kjer so bliže Istanbulu. Angleži še imajo svoje ladje na Donavi, toda drže jih vse v pristanišču Macin Checet, kjer so brezposelne.

Brajla je središče žitne trgovine. Odkar je izvoz rži, ječmena, ovsa in pšenice iz Rumunije prepovedan, je trgovina omejena izključno na izvoz koruze. Toda Nemci koruze za enkrat ne kupujejo. Koruza gre večidel v Italijo. Nemci natovarjajo še pšenico, ki so jo nakupili pred prepovedjo izvoza, ter zrnje soje in seme sončnic. Na delu je sedem nemških podjetij, ki imajo tako

resnici in spada, tako menijo nizozemski listi, le v okvir »živčne vojne«.

V Londonu zanikajo

London, 6. majnika. Reuter. Vojno ministrstvo izjavlja, da so nemške trditve, da bodo angleške čete, ki so zapustile Norveško, uporabljene za zaščito Grčije, izmišljene. Prav tako spadajo med laži trditve, da so angleški častniki na Norveškem izjavljali, da bo vsaj večji del angleških čet na Norveškem odpeljan v Grčijo.

Grčija - Italija

Atene, 6. maja. AA. DNB: Predsednik vlade Metaxas je imel danes razgovor z italijanskim poslanikom. Nato je Metaxas izjavil, da se ni v razmerju med Grčijo in Italijo nič spremenilo.

stroge kazni za one, ki se ne bi pokorili. Oblasti dobijo tudi pravico, da poljubno predpišejo hišne preiskave tudi po zasebnih stanovanjih. Posebno strogi predpisi pa veljajo za vse območje ob Sueskem prekopu, ki je ves zaseden od vojaštva. Po prekopu vozijo iskalki min. V puščavi so bili pripravljeni ogromni tanki, kamor sedaj spravljajo velike množine petroleja. Zelo obsejni vojaški predpisi so bili izdani tudi za egiptski Sudan, za obrečje Nila tja do abesinske meje.

rekoč ves promet v svojih rokah in nemški konzulat je skrajno zaposlen. Pristanišče Galac, ki je komaj pol ure oddaljeno, je namenjeno lesni trgovini. Blago, ki gre po Donavi navzgor, je namenjeno izključno samo Nemčiji.

Trgovci v Galacu in Brajli se pritožujejo, da Francozi in Angleži nič ne kupujejo. Pomorski promet je torej klavrn. Le nekaj lesa še gre v Sirijo, Egipt in Palestino, kamor redno vozita po dve romunski tovorni ladji, po dve egiptski in še dve drugi, ki imata razvito panamsko zastavo, a nihče ne ve, kateri državi pripadata. Pomorska trgovina z Italijo je še dosti živa. Posebno lesa gre mnogo v to deželo, toda ne za izdelovanje papirja, marveč za nitrocelulozo.

V kolikor se tiče vlačilcev in petrolejskih ladij, so Nemci sedaj mnogo bolj preskrbljeni z njimi kakor jeseni. Nemci ne potrebujejo nobenih inozemskih vlačilcev več. Imajo svojih zadosti.

Francoski in nemški listi različno razlagajo sredozemsko napetost

Pariz, 6. maja. AA. Havas. Listi pišejo mnogo o Sredozemskem morju. »Ordre« pravi: Na Sredozemskem morju ni nič novega. Pozorni opazovalci poudarjajo, da pisanja italijanskega tiska, kakor tudi stališča italijanskega radia ne spremljajo pomembne pomorske in vojaške priprave.

»Oevrec« meni, da bo Italija prej, preden se bo končno odločila, začela z vojno časopisno borbo, v kateri bo postavila svoje zahteve. S tem bo hotela pripraviti javno mnenje na vojno.

»Jour« opozarja, da je pred 25 leti Italija stopila v vojno na strani zaveznikov. Italija mora vedeti, preden se odloči, da bo našla zaveznike na drugi obali Rubikona morebiti nekoliko začudene, vendar pa odločene in pripravljenosti, da odgovore.

Berlin, 6. maja. Reuter. Nemški listi objavljajo spet dolga poročila o namerah Anglije in Francije, da razširita vojno tudi na še preostala nevtralna ozemlja. Listi dodajajo, da se Nemčija tega ne boji, nasprotno.

»Nachtausgabe« pravi, da bi vrhovno vojno poveljstvo v Nemčiji niti ne bilo nezadovoljno, ako bi Anglija in Francija spet sprožili napad na kakšno nevtrarno področje, kajti to bi bil nov dokaz za nasilna zahodnih velesil, na drugi strani pa bi Nemčiji dal priložnost, da še na bolj udaren način pokaže silo svoje armade.

Papeški nuncij obišče zasedeno Polisko

Vatikan, 6. maja. b. Po razpravah, ki so trajale nekaj mesecev, je nemška državna oblast dovolila papeževemu nunciju v Berlinu Orsenigu, da odpotuje na Poljsko, ki jo je Nemčija zasedla, da se pouči o postopanju nemških oblasti s katoličani na Poljskem

Politični zapiski

Cvetkovič in dr. Korošec v Nišu

V nedeljo jutraj se je pripeljal v Niš predsednik vlade g. Dragiša Cvetkovič. Kmalu nato se je odpravil v Niško Banjo, kjer se je sešel s predsednikom senata dr. Korošcem, ki se že deset dni mudi v Niški Banji, kjer se zdravi. Predsednik vlade je na svojem domu obedoval skupaj z dr. Korošcem, nakar sta oba politika popoldne odšla po Niški Banji na sprehod, kjer sta se sama med seboj pomenkovala. Zvečer so ju obiskali pevci srbskega akademskega pevskega zbora »Obilič«, ki so se pripeljali v Niš, da bi tam imeli svoj koncert. Pevci so v hotelu pred predsednikom vlade in dr. Korošcem zapeli v pozdrav pesem »Hej trubaču«.

Koncentracija ni primerna

Ljubljansko »Jutro« se v imenu JNS že cele tedne trudi, da bi ne vemo koga prepričalo, kako potrebna bi bila koncentracija vseh strank. Nedeljsko »Jutro« to zahteva znova zagovarja z zunanje političnega stališča. Povedano je že bilo, da je koncentracija mogoča zaradi notranjih vprašanj, če so vse stranke v načelnih zadevah iste misli. JNS pa je od vsega začetka glede sporazuma in ureditve države, ki sta glavni vprašanji notranje politike, drugih misli. Zatorej ni niti govora, da bi katerakoli stranka mogla z njo v koncentracijo. Glede zunanje politike pa je zadeva takšna, kakor piše zadnja številka belgrajske Smouprave: »Iz prakse vemo, da se koncentracije delajo le v trenutkih, ko je država v nevarnosti. Zato je docela razumljivo, da bi sestava take vlade povzročila veliko nervoznost in skrb v našem narodu, ki bi zaradi tega opravičeno mislila, da stojimo pred velikimi dogodki, najprej seveda pred vojnimi dogodki. Zdaj delati take poteze bi politično ne bilo primerno. Zato je docela razumljivo, da se misel o koncentraciji ne sprejme kar tja v en dan.« Nato pa list naglašuje, da bi bila koncentracija iz oziroma notranje politike mogoča le, če bi vse stranke, ki bi prišle v poštev sprejele idejo o daljnji preureditvi države in državnega življenja, kakor jo zastopata JRZ in HSS. Ti dve stranki pa sta dovolj močni, da sprejemata odgovornost za dogodke notranje politike — Tako Samouprava, ki je s tem odgovorila tudi zaljubljenim člankom ljubljanskega Jutra, katero bi rado JNS spravilo v vladno, to se pravi pravilo v vladno nekaj političnih generalov brez armade.

Beseda komunistični mladini

Belgrajski Trgovinski Glasnik je, kakor smo že namignili, tišči list, ki se je precej močno zavezal za zvezo s Sovjeti. Zato je zelo zanimivo, kako ta list zdaj svira belgrajsko, od komunistične propagande zapeljano mladino, naj ne gre predaleč. V svojem uvodniku, namenjenemu mladini, piše z ozirom na trgovinsko pogajanja s Sovjetijo med drugim takole: »Ali ta mladina ne razume, da ne more biti namen Sovjetov, ko se pogaja z Jugoslavijo, da ji delajo notranje težave? Ta mladina naj bi vsaj toliko vedela, da bi boljševizacija bila najprimernejši odgovor za napad na Jugoslavijo in Balkan. In tudi to bi lahko vedela, da ponekod že pišejo, kako sta Balkan in Jugoslavija minirana po ruski, boljševiški propagandi. Psihološko se pripravljajo skok za napad! Po teh opombah bi prošli našo mladino, naj si poprej vsakdar dobro ogleda ozadje vsake akcije, ki jo ji kdo predlaga. Le tako ne naseda pustolovcem, ki hodijo med njo z zanosnimi idejami, a z zelo umazanimi nameni. In nikdar naj nikar ne pozabi, da je mnogo lažje raztresati kakor pa zbirati, da se velike napake starejših ne popravljajo s še večjimi napakami mlajših, da je takrat, ko je izvešana ljubezen do domovine, že odprta pot tujemu suženstvu! Mladina, težko je biti tujcu suženj! In Previdnost naj tebe mladina reši, da ne bi tega iz svoje skušnjave nikdar ne zvedela!« — Ko bi bili belgrajski javni delavci vsa ta leta tako nastopali, bi danes ne bilo treba pisariti takih člankov srbski mladini.

Socialistično delavstvo za brambo države

Socialistični vodja dr. Živko Topalovič je v svojih »Radniških novinah« napisal članek, kjer govori, kako je stališče jugoslovanskih socialistov v sedanjem položaju. Govori o zgodovini južnih Slovanov, ki so nekdanj padli v suženjstvo, ko so izgubili svoje države, nakar pravi: »Tudi dandanes veliki osvajači gazijo... Napad ni izključen. Mogli pa bi ga preprečiti, ko bi se majhni narodi zedinili. Glavno pa je, kar je danes jedro vsake notranje in zunanje politike, da je vsak narod v svojih množicah na jasnem: ali hoče imeti svojo državno svobodo in neodvisnost ter ali je brezkompromisno odločen, svojo državo braniti pred osvajalcem. To aktivno voljo po svobodi je seveda treba pametno uravnati. Predvsem pa je treba, da je ta volja živa. Kar se nas jugoslovanskih socialistov tiče, v tem vprašanju nismo dvoumni. Hočemo, da se država pripravlja za obrambo ter da se brani z vso odločnostjo. Ta volja ni in ne more biti oslabiljena po naši kritiki notranjopolitičnega in socialnega reda v državi. Prepričani smo namreč, da osvajalec v vsakem slučaju prinese neprijetno večje hudo, ki se zoper njega ni več mogoče bojevati z nikakimi normalnimi političnimi sredstvi. Razplet razmer pa je zdaj tak, če bi se naš narod ne branil, da bi zapadel v svoje celoti v suženjstvo. Ali smemo upogniti svojo glavo pred tujcem, ki bi zagospodaril našo državo in nad vsem narodom? Na to vprašanje je le en odgovor: Branili bomo državot«.

Dr. Kulenović zadovoljen

Kakor smo poročali, je minister za gozdove in rudnike te dni potpoval po Bosni in Hercegovini, kjer je kot voditelj bosanskih muslimanov imel velika zborovanja. Zdaj se je vrnil v Sarajevo, kjer je časnikarjem dal tole izjavo: »S svojim potovanjem sem docela zadovoljen. Ne bil bi si mogel želeti boljšega stanja, kakršnega sem našel. Zadoljen sem toliko bolj, ker se zborovanj in konferenc niso udeleževali le muslimani, temveč tudi pravoslavni in katoličani. Potem pa bi z veliko zadovoljnostjo rad še prav posebno naglasil, da prav nikjer in na nobenem zborovanju, ki jih je bilo vseh skupaj kakih 60, ni bilo niti najmanjšega incidenta. Sprejemni so bili nad vse prišerni. Čeprav že 20 let hodim po shodih in zborovanjih, še nikdar nisem bil deležen lepšega sprejema.« — Kakor znano, je minister dr. Kulenović povsod naglašal zahtevo po samoupravi Bosne in Hercegovine kot celote.

Belgrad, 6. maja. m. Premečeni sta učiteljici: Arnek Jospina iz Slavonke Požege v Slovensko Bistrico, Senegačnik Barbara iz Nove cerkve v Šmartno v Rožni dolini.

Mogočen shod naše stranke v Mariboru

Maribor, 5. maja.

V soboto ob 4 popoldne se je v ljubljanskim brzovlakom pripeljal v Maribor gradbeni minister g. dr. Miha Krek. Točno ob pol 8 zvečer je gosp. minister prišel v dvorano Zadrugne gospodarske banke, kjer je bil sklican občni zbor mariborske mestne organizacije JRZ.

Odborniki in zaupniki mariborske mestne organizacije JRZ so do zadnjega kotička napolnili dvorano Zadrugne gosp. banke, tako da je bilo v njej prostora premalo in so udeleženci stali še po vseh večah. Stopnicah in ob vhodu v hišo, kjerkoli so sploh mogli slišati govornika. Takoj ob vstopu je vsa dvorana viharno pozdravila g. ministra dr. Kreka.

Družina pod vodstvom dr. Korošca

Predsednik g. Franjo Žebot je začel občni zbor z nogo: »Gotovo ste vi vsi veseli, da se nas je danes v teh prostorih zbralo tako izredno veliko število in to brez kake kričevske reklame. V tej veliki udeležbi na obnem zboru mestne organizacije JRZ za mesto Maribor vidimo, da je moč naše stranke in moč našega voditelja dr. Korošca (živel dr. Korošec!) v Mariboru neokrnjena, večja, kakor si je marsikdo od nas mislil in mnogo večja, kakor o njej računajo naši nasprotniki. Ko odpiramo ta veličastni zbor naših zvestih mož in fantov, vas vse prijateljski pozdravljam! V naši dvorani vidimo danes zastopane vse ustanove. Od uradnika in penzionista do delavca, obrtnika, industrije in trgovca. Mi smo prava slovenska družina. Nas ne združuje hrepenenje po oblasti ali diktaturi ali preganjanju onih, ki niso z nami. Ne! Mi smo družina pod vodstvom velikega našega voditelja dr. Antona Korošca. Kakor ohranja že stoletja naš mali slovenski rod lepo družinsko življenje, tako ohranja naš slovenski narod edinstvo. Sloga in skupen nastop vseh poštenih Slovencev v močni, enotni, neskrhani politični ljudski organizaciji je naše najmočnejše sredstvo v narodno-politični borbi. Na to našo organizacijo smo ponosni. V Mariboru smo šli pod prejšnjo Slovensko ljudsko stranko od zmage do zmage. Iz majhne stranke smo zrasi v mogočno grupo, ki je zasedla magistrat, ko je zmaga pri občinskih volitvah. Moč naše stranke in veličina števila naših zvestih mož in fantov iz vseh stanov nam bo tudi pri prihodnjih volitvah ohranila vodstvo mestne občine, ker Mariborčani vedo ceniti pošteno delo naših mož, kamorkoli jih ljudska volja postavi.

Hvaležnost in zavednost naše severne meje

Danes nas je obiskal prvi sotrudnik našega voditelja dr. Korošca minister dr. Miha Krek. (Navdušen pozdravi: živel, živel, dobrodošel!) Mi smo njegovega pozdravi vsi veseli, ker vemo, da nam bo podal v svojem govoru zanimivo poročilo. Veseli smo pa njega še posebej kot obmejni Slovenci, ker je z obiskom člana kraljevske vlade naša vlada pokazala, da se zanima za naš slovenski Maribor in za naše obmejne slovenske kraje. Gospodu ministru bomo danes predložili glavne naše zahteve in temeljne želje obmejnega slovenskega ljudstva ter ga najskrajneje pozdravljamo v imenu vseh vas in v imenu celokupnega prebivalstva našega Maribora. Gospod minister! Kličem Ti v imenu cellega slovenskega Maribora: Dobrodošel!

Nato je pozdravil še druge udeležence ter kratko poročal o delovanju JRZ v Mariboru, nakar je občni zbor soglasno in z navdušenjem izvolil za prihodnje leto nov strankin odbor za mesto Maribor. Novemu odboru predseduje zopet dosedanji predsednik g. Franjo Žebot, mestni podžupan, tajnik pa je višji kontrolor drž. žel. g. Josip Ferik.

Pozdravne brzojavke

Občni zbor je z navdušenjem sprejel predlog, da se pošljejo sledeči brzojavni pozdravi:

Nj. kralj. Vis. knez namestnik Pavle

Belgrad.

Na velikem zboru mestne organizacije Jugoslovanske radikalne zajednice za mesto Maribor se obmejni Slovenci s hvalečnostjo spominjamo Vašega Visočanstva, ki nam s svojo državniško močjo ohranja mir ter vodi k samoupravi notranji ureditvi naše države. Nad 1500 zbranih, Vam zvesto vdan h Slovencev kliče Bog živi Nj. Vel. kralja Petra II., Vaše Visočanstvo kneza namestnika Pavla in ves višji in kraljevski dom.

Dr. Krnjevič zoper srbsko opozicijo

Njegov članek v belgrajski »Pravdi«: »Hrvat in demokracija Srbov«

V sobotni belgrajski Pravdi je napisal glavni tajnik HSS dr. Juraj Krnjevič članek pod gorenjim naslovom, ki je v krogih srbske opozicije vzbudil veliko nevoljo.

Dr. Krnjevič v tem članku odgovarja srbski opoziciji na očitek, češ da so Hrvati z načinom, kako so napravili sporazum, zelo škodovali demokraciji Srbov. Hrvati bi bili po mnenju srbijskih strank morali skleniti sporazum z njimi ter nato z njimi sestaviti vladu. Dr. Krnjevič pravi, da je tako mišljenje docela napačno, ker ni dovolj vzeti v roke samo zastavo, okrašeno z demokratskimi gesli, in se z njo spraviti na oblast.

Demokracija se ne more izvesti z diktatom oblasti, temveč predpostavlja zavedno in svobodno sodelovanje širokih ljudskih množic v javnem življenju. Srbijska opozicijska skupina, ki se razglasa za pravo demokracijo, dela ravno narobe. To niso narodna gibanja, temveč skupine posameznikov, ki imajo željo s pomočjo oblasti postati narodni voditelji. Odkar obstoji Jugoslavija, je za srbske politike vedno bilo glavno vprašanje, kdo bo na vladi ob volitvah. Dr. Krnjevič potem omeja vse volitve od leta 1920 naprej. Pravi, da niti radikalni niti demokratski pred diktaturo niso bili niti približno tako močni med ljudstvom, kakršna je bila njihova moč v parlamentu.

Po Krnjevičevem mnenju sta bili obe stranki kolosa na glinastih nogah, ki sta se pod svojim bremenom sesula in razpadla, brž ko se ju je dotaknil šestojanuarski režim. Šestojanuarski režim je bil po zatrjevanju dr. Krnjeviča mogoče samo zato, ker je pomenil za Srbijo zdraviljenje njene političnega življenja. Zato so pa ugovori tistih, ki so imeli veliko besedo v srbijskih strankah pred uvedbo tega režima, brez podlage in pravega pomena, kajti mnogi od njih nimajo glavne besede v srbskih strankah, ter je vprašanje, zakaj ti krogi tudi danes največji del svoje energije porabljajo za to, da bi se dokopali do oblasti in da bi po njej postali politični močniki.

Ali ni žalostno za srbsko demokracijo, da celo Ljuba Davidovič ni mogel ob zadnjih volitvah v opoziciji zbrati na svoje ime več kakor po par

Dr. Korošec, predsednik senata, Belgrad.

Okoli poldruhi tisoč Vaših zvestih mož in fantov iz Maribora, zbranih na veličastnem obnem zboru mestne JRZ, Vam kliče močno iskreno zahvalo za Vašo uspešno dvajsetletno borbo za samoupravo Slovenijo. Maribor Vam ostane zvest in Vam pošilja navdušene pozdrave.

Dragiša Cvetkovič, predsednik vlade, Belgrad.

Mariborski Slovenci, zbrani na veličastnem zboru JRZ v Mariboru, Vam pošiljajo z naše severne meje tople pozdrave in pričakujejo vsi enodušno, da se čimprej uzakoni in oživotvori banovina Slovenija. Na stotine zvestih pristašev JRZ Vam tudi kliče zahvalo za veliko zgodovinsko delo kraljevske vlade za ohranitev miru.

Nato je imel minister dr. Krek daljši programatični govor o naši zunanji in notranji politiki. Njegov govor o notranji politiki bomo zaradi njegove važnosti priobčili jutri.

Med starokatoličani popoln razkol

V nedeljo je bil v Zagrebu, kakor povzemamo iz zagrebških »Novosti«, velik shod zagrebških starokatoličkov, ki so vsi nasprotniki starokatoliškega škofa dr. Kaludjere. Zborovanje je začel Vladimir Šarič, uradnik Prve hrvatske štedionice, ki je v uvodu povedal, »da je danes iz starokatoliške cerkve nastala trgovska hiša ter da je starokatoliška cerkev padla na navadno sekto, ker je utreštska unija izključila škofa Kaludjera iz te unije.« Očital je Kaludjeri, da ne pušča svobodne besede, da je metal iz cerkve vernike, ki so mu bili nasprotni, ter je z njimi ravnal kakor z lopovi. Govornik je zahteval anketo, da se preišče delovanje Kaludjera in njegovih privržencev, zlasti pa naj se preiščejo povelje, ki so se dogajale.

Za njim je govoril svečenik Marko Lončarič, ki je tožil, da je starokatoliška cerkev v popolnem razsulu, da so iz cerkvene blagajne jemali sto-

Seja slovenskih senatorjev in bivših poslancev

V soboto, dne 4. maja 1940 popoldne od 10 do 13 so imeli v Ljubljani sestanek senatorji in bivši poslanci JRZ iz Slovenije. Na sestanku sta poročala g. minister dr. Krek in tajnik banovinskega odbora stranke, g. senator in minister v p. dr. Kulovec Franc.

Debate k poročilu o političnem položaju so se udeležili skoro vsi navzoči. Posebno obirno je govoril g. senator Smodej. Po izčrpnih debati so ugotovili, da vlada popolna strnjnost in soglasnost med vsemi organizacijami naše stranke ter popolno zaupanje v njeno vodstvo. Napravili so več sklepov glede propagandnega in organizacijskega dela stranke v bodoči pomladni in poletni sezoni. Ponovili so zahtevo, da se čim prej ustanovi banovina Slovenija.

Seji je predsedoval bivši podpredsednik narodne skupščine g. senator Alojzij Mihelič, po prihodu belgrajskega vlaka pa podpredsednik banovinskega odbora stranke, g. minister dr. Miha Krek.

Gozdarska fakulteta v Sarajevu

Sarajevo, 6. maja. m. Po večdnevem agitacijskem potovanju po Bosni in Hercegovini je minister za gozdove in rudnike dr. Kulenović v uredništvu svojega tednika »Narodna pravda« sprejel časnikarje ter jim ob tej priliki potrdil vest o ustanovitvi gozdarske fakultete v Sarajevu. Po izjavi ministra dr. Kulenovića je to že rešeno vprašanje ter so uredbo o ustanovitvi gozdarske fakultete podpisali že vsi člani vlade.

Anglikanski škofje v Belgradu

Belgrad, 6. maja. m. Kakor smo že poročali, se še mudijo v Belgradu anglikanski škofje Heldman, dr. Baxton, Parsons, propagatorji za zbližanje anglikanske, srbske, romunske in bolgarske pravoslavne cerkve. Tekom včerajšnjega dne so obiskali v Sremskih Karlovcih srbskega patriarha Gavrilu. Danes popoldne pa so anglikanski škofje odpotovali na Oplenac, kjer so prisostvovali pravoslavni službi božji in položili vence na grobove Vožda Karadjorjevića, kralja Petra in kralja Aleksandra. Škofje so se popoldne vrnili v Belgrad.

Nove občinske uprave

Belgrad, 6. maja. m. Z odlokom notranjega ministra je izmenjena dosedanja občinska uprava v Pančevu. Na mesto dosedanjega predsednika je bil imenovan dr. Milan Zako. Istočasno s spremembo predsednika občine je notranji minister izmenjal tudi celokupni občinski odbor.

Zagreb, 6. maja. b. Ban banovine Hrvatske dr. Šubašić je imenoval novi mestni svet v Vinkovcih.

Srbski učitelji na Hrvatskem

Zagreb, 6. maja. b. Včeraj so se sešli srbski učitelji v banovini Hrvatski, ki so sklenili, da bodo sodelovali s svojimi tovariši Hrvati v zvezi hrvatskega učiteljskega društva in da bodo zastavili vse svoje moči v dobro učiteljstva, šole in naroda.

Odvetniški pripravniki

Belgrad, 6. maja. m. Na kongresu odvetniških pripravnikov, ki se je včeraj začel in se danes na-

tisoče dinarjev in da škof ni znal napraviti reda. »Koga pa naj reformiramo, če ne znamo reformirati niti svoje najbližje okolice?« Nato je govoril: »Niso v nevarnosti le starokatoličani, le mi možki, temveč so v nevarnosti tudi naše žene in otroci. Ti bodo izgubili svojo zakonsko zaščito, žene bodo ožigosane kot priležnice, naši otroci pa bodo nezakonski otroci.«

Govorilo je še več govornikov, nakar se je oglašila opozicija, ki je držala z dr. Kaludjero. Nastal je hud pretep, v katerem se je na prvem mestu za Kaludjero borila mlada gospodična s svojim dežnikom, ki ga je razbijala na glavah Kaludjerovih sovražnikov. Red je morala napraviti policija. Potem pa so prebrali nekatere resolucije na vlado, ki naj Kaludjero odstavi ter revidira njegovo delovanje.

daljuje, je bila sprejeta resolucija, v kateri odvetniški pripravniki zahtevajo med drugim znižanje pripravniške dobe od pet na dve leti in da se ukine predpisana enoletna volonterska služba na sodišču.

Jurjevanje v Belgradu

Belgrad, 6. maja. m. Kakor vsi kraji, je tudi prestolnica danes slovesno praznovala Jurjev dan. Vse delo v državnih in samoupravnih uradih je počivalo. Po stari navadi je članstvo skoraj vseh organizacij ter privatne družine že pred jutranjo zoro odšlo z vozovi, avtomobili, tramvaji, avtobusi v belgrajsko okolico: Košutnjak, Rakovico, Avalo in druge kraje. V zgodnjih jutranjih urah so odšli tudi posamezne vojaške enote. Jurjevanje je precej oviralo slabo deževno vreme, toda kljub temu je vladalo povsod veselo razpoloženje ter so množice ob pesmi in narodnih plesih preživele prve jutranje in predpoldanske ure v naravi.

Shodi dr. Markovića

V nedeljo je pravosodni minister dr. Lazar Marković imel zborovanje svojih pristašev v Leskovcu v Srbiji. Med drugim je govoril o sporazumu ter dejal: »Že od zedinjenja dalje Srbi in Hrvati niso bili složni glede ureditve države. Namen jugoslovanske združitve pa je bil: svoboda, sreča in zadovoljnost vseh Jugoslovancev. Brez sreče in zadovoljnosti pa niti svoboda ne pomeni dosti. Do lanskega sporazuma pri nas ni bilo tako, kakor bi moralo biti. Pri Hrvatih ni bilo občutka, da imajo v svoji državi tudi oni pravico živeti srečno in zadovoljno. Sodili so, da hočejo v tej državi Srbi Hrvate napraviti za državljane tretje vrste, pri tem pa sami imeti vse koristi. Sporazum lanskega avgusta je odpravil ta občutek pri Hrvatih, ki je bil glavna ovira, da se naša država ni mogla urediti. Hrvatom je vrnjeno zaupanje v Srbe, doseženo je soglasje in Hrvati so docela vpreženi v državni organizem ter so sprejeli popolno odgovornost za vse državne narodne zadeve...« — Na koncu je minister govoril tudi o radikalnih glavnega odbora, ki jim je očital, da ovirajo združitev radikalov. Toda radikalni se bodo združili, če treba tudi brez teh gospodov.

Poplave ob izlivu Donave

Bukarešta, 6. maja. AA. DNB. Zaradi hudega deževja je spodnji tok Donave, ki je bil že doslej zelo visok, zelo narasel in poplavljal vso okolico Galaca in mesto samo. Skoraj vse pristanišče je pod vodo. Voda je odnesla s seboj več vagonov, polnih lesa. Na Črnem morju divjajo hude nevihte.

Drobne novice

London, 6. maja. b. Po poročilih iz Moskve so se zaenkrat oddolila angleško-ruska trgovinska pogajanja. Ta poročila, ki izhajajo iz zasebnega vira, službeno niso potrjena.

Tokio, 6. maja. b. Službena japonska agencija »Domei« poroča iz Sinkinga, da je neka sovjetska patrolja pred Mutamking prešla na mandžursko področje in oddala na japonsko obmejno stražo nekaj strelov. Ranjen je bil en japonski obmejni stražnik. Nekla drugen sovjetski patrolja, obstoječa iz šestih vojakov in nekaj policistov, ki je vdrila na mandžursko ozemlje nedaleč od Tungsenga, je bila odbita.

London, 6. maja. AA. DNB. Reuters. Ljubljano zdravstveno stanje je tudi danes nesprenjeno. Snodnji bulletin je pa ugotovil, da se je njegovo zdravstveno stanje poslabšalo.

Berlin, 6. maja. AA. DNB. Hitlerjev namestnik Hess je danes sprejel bolgarsko »kupino 15 bolgarskih profesorjev, ki so obiskali več nemških mest. Izjavil jim je, da ga veseli, da so bolgarski vzgojitelji obiskali Nemčijo prav zdaj, ko je v vojni, ker imajo možnost spoznati pravo razpoloženje nemškega naroda.

Budimpešta, 6. maja. AA. DNB. Italijanski prometni minister Host Venturi je zapustil Budimpešto, kjer je prebil tri dni. Na postajo je italijanskega ministra spremljil trgovinski minister Varga.

Haifa, 6. maja. AA. Havas. Po večdnevem obisku v Palestini je angleški veliki rabin zapustil Haifo in se z letalom odpravil v London.

Haag, 6. maja. AA. DNB. To nedeljo bo kraljica slavlila obletnico svojega vladanja. Kraljica Vilijemina vlada najdalje od vseh evropskih vladarjev.

Vatikan, 6. maja. AA. Havas. Poljski primas kardinal Hlond je dal sv. očetu novo poročilo o položaju cerkve, duhovščine in katoliškega prebivalstva na onem delu Poljske, ki je bil priključen k Nemčiji.

Hude borbe za Narvik

Nemčija hoče zavezničke pregnati iz sev. Norveške

Zavezniški napadajo

London, 6. maja. t. Reuter. Zavezniške čete so napadle nemške čete pri Narviku. Poučeni ljudje računajo, da je tamkaj 3000 do 4000 tisoč Nemcev obkoljenih. Nemci so se v pristanišču zelo utrdili. Zavezniški bodo imeli mnogo dela, ako bodo hoteli Nemce pregnati iz teh utrdb. Zavezniški bodo svoje naloge izpolnili počasi in previdno. V glavnem jim gre za to, da Nemce neprestano bombardirajo in da preprečijo, da bi Nemci dobivali okrepitve s pomočjo letal. V vsej pokrajini vladajo snežni viharji.

London, 6. maja. AA. Reuter. Na fronti pri Narviku vlada zelo slabo vreme. Snežni vihar ovira sleherni akcijo zavezniškega topništva. Prav tako je delovanje na obeh straneh omejeno na minimum, čeprav prihajajo, kakor poročajo, nemški bombniki nemškimi četam na pomoč. Zavezniško vojaštvo napada Narvik po natančnem načrtu. Sovražnik je zgradil več betonskih strojniških gnezdi. Narvik je postal prometni vozlišče za mnogo norveških vojakov, ki se bore na jugu. Norveška vojska bo na severu reorganizirana. Mnogo nemških vojakov, ki so prispeli iz Namsosa in Andalsnesa, so tu izkrcali. Ti kraji so gorati in imajo zelo malo prometnih zvez, zato teren ni primeren za

mehanizirane oddelke. Zavezniški topovi so že na postojankah, medtem ko so sovražna letalska oporišča precej daleč od nemške fronte.

100 nemških letal pri Narviku

Stockholm, 6. maja. t. Havas. Iz verodostojnega vira prihaja novica,

da je davi odletelo kakšnih 100 nemških letal, lovskih in bombnih, proti severni Norveški. Švedski listi, ki to novice objavljajo, menijo, da bodo Nemci bliskovito hitro napadli angleško-norveške posadke okrog Narvika in še to področje očistili od zavezniških čet. Položaj na Norveškem je takšen, da imajo Nemci upravičeno upanje, da bi s bliskovitim nastopom pri Narviku uspeli.

Švedski dopisniki vsi hvalijo obnašanje francoskih čet, ki da so pokazale, da so odlično izveščane in da jih navdaja duh junštva. Francozi so le s težkim udarcem zapustili postojanke na srednjem Švedskem in samo želijo, da bi se mogli z nasprotnikom boriti.

London, 6. maja. b. Poročila iz južne Norveške potrjujejo, da so nemške čete, ki so prišle iz Trondhjem, dobile nalog, da v čim hitrejšem pohodu hite na pomoč nemškim četam, ki so obkoljene v Narviku. Nemške zračne sile so dobile nalog, da čim živahnije sodelujejo. Angleške zračne sile so v težkem položaju, ker pri Narviku nimajo letališča.

Veliko število nemških podmornic je prodrlo v vode severne Norveške v svrhu, da bi onemogočile angleškim in francoskim ladjam. Zlasti smučarski oddelki hitijo v hitrih pohodih skozi gorovje na sever v pomoč nemškim vojakom, ki so obkoljeni v Narviku in okrog Narvika. Po nekaterih poročilih Nemci prevažajo z letali vojaške in vojni material na pomoč obkoljeni posadki v Narviku.

Nemško vojno poročilo

Berlin, 6. maja. t. Havas. Nemško vojno poročilo se glasi:

Na odseku pri Narviku včeraj ni bilo večjih bojev. Sovražnik dovaža večje množine topništva. Naša letala so z bombami zadela angleško vojno ladjo in jo poškodovala. Prav tako so naša letala bombardirala vojaško taborišče pri Narviku in z bombami poglala v zrak skladišče za municijo. Nemške čete so včeraj začele korakati od Gronga dalje proti severu.

V srednji in južni Norveški so pomirjevalna dela v glavnem končana. Trdnjava Hegra se je včeraj predala nemškim četam. Poškodovali smo dve veliki angleški vodni letali, ki sta ležala ob severni norveški obali.

Dve nemški letali sta v Skagerraku uleteli neko angleško poškodovano podmornico in jo pripeljali v nemško pristanišče. Poveljnik podmornice in eden podčastnik sta bila ujeta. Pri Teshillingu sta bili sestreljeni dve angleški letali.

Na zahodni fronti ni nič novega.

Nemci bodo zasedli vso Norveško

Berlin, 6. maja. t. MTI. Berlinski tisk izraža zaupanje, da bo Norveška kot vojno pozorišče v kratkem izginita. Nemški listi naglašajo, da dejstvo, da imajo Angleži in Francozi svoje čete še v Narviku na severnem Norveškem, nima nobene vloge, ker da je severna Norveška neobjudena in ker bo švedska železna ruda prihajala po suhi poti, vendar pa bo nemška oborožena sila mnenja, da zahteva njena čast, da Norveško popolnoma očisti od zavezniškov. Nemčija bo v kratkem storila potrebne ukrepe, da prežene zavezničke tudi iz Narvika. Norveška bo potem postala veliko vojno operišče Nemčije za napade proti Angliji. Nemški listi končno naglašajo, da je tudi blokada Nemčije z atlantske strani prebita, kajti Nemčija ima na razpolago vso morskot pot ob norveški obali.

Švedska ni več v nevarnosti, da bi kdo kršil njeno nevtralnost. Med Nemčijo in Sovjetsko Ru-

sijo so bili nedavno daljši diplomatski posveti in sta obe veseli prišli do zaključka, da je najboljša, če Švedska ostane popolnoma izven vojnih dogajanj. Skandinavsko področje je s tem, tako naglašajo berlinski listi, popolnoma odmaknjeno angleško-francoskemu vplivu in stoji pod neposrednim nadzorstvom Nemčije in Sovjetske Rusije.

Angleška podmornica ujeta

Berlin, 6. maja. Reuter. Nemška admiraliteta obirno pojasnjuje omembo angleške podmornice v nemškem vojnem poročilu. Nemška izvidniška letala so pri otoku Vinga izven švedskih voda opazila angleško podmornico, ki je izobesila belo zastavo. Letala so sedla na morje in s podmornice prevzela poveljnika in enega častnika. Na to so se dvignila in priključila iskalce min, ki so se približala ter podmornico, ki je bila poškodovana, odpeljali v nemško pristanišče. Poveljnik podmornice je povedal, da je podmornica zadela na mino, se potopila na morskot dno, a potem proti vsakemu pričakovanju vzplavala spet na površino.

Angleški rušilec potopljen

London, 6. maja. AA. Reuter. Uradno poročajo, da se je angleški rušilec »Afridic« potopil pri odhodu iz Namsosa. To je 11 angleški rušilec, ki

je bil v tej vojni potopljen. Dve letali, ki sta povzročili to nesrečo, sta bili potopljena.

»Afridic« je bil zgrajen leta 1937. Imel je 1870 ton, 8 topov 12 cm kalibra, 4 protiletalske 4 cm topove in 8 protiletalskih strojnih pušk ter 4 torpedne cevi.

Francoski rušilec potopljen

Pariz, 6. maja. t. Havas. Admiraliteta poroča, da so nemška letala pretekli petek potopila francoski rušilec »Bison«, ko je spremljeval vojaški transport.

Minska polja okrog Švedske

Stockholm, 6. maja. t. Reuter. Večje število nemških trgovinskih ladij in nekaj švedskih tovornih parnikov je prišlo nepričakovano v sredino plavajočega mingskega polja. Ena nemška in dve švedski ladiji so potopljene. Ostale ladije so se srečno rešile iz nevarnosti.

Angleži zanikajo potopitev kakšne bojne ladje

London, 6. maja. b. Službeno najodločnejše zanikajo nemško poročilo, da bi bila nemška letala potopila kakšno angleško bojno ladijo (vrste »York« s tonažo 30.000 ton.

Chamberlain se maje

Novo vlado bi sestavil lord Halifax

Rim, 6. maja. t. MTI. Rimski tisk mnogo razpravlja o razočaranju, ki je zavladalo v Angliji zaradi dogodkov na Norveškem. Poročevalci poročajo, da je nevolja proti sedanjim vladam zelo velika. Očitajo ji, da je oklevajoča, okorna, brez odločnosti. Nekateri italijanski poročevalci celo pišejo, da se pripravlja sprememba vlade. Prišla naj bi popolnoma nova vlada, sestavljena iz vseh strank, z lordom Halifaxom na čelu. »Messagero« pravi, da se sir John Simon trudi, da bi vlado ohranil pri življenju. Chamberlain misli vztrajati do binokli, nato pa spremeniti nekaj ministrov, nakar bi sledila popolna preobnova vlade. Toda »Messagero« ne verjame, da se bo Chamberlain ohranil na površju. Javno mnenje, ki ga norveška zadeva silno boli, vedno bolj glasno zahteva, da stopijo na vodilna mesta odločno možje, kot Churchill, Duff-Cooper, Hore Belisha in Eden.

Ali je za Nemčijo mogoče izkrcati vojaštvo v Angliji

Ugibanje italijanskega tiska

Rim, 6. maja. t. MTI. »Popolo d'Italia« objavlja članek o naukih, ki jih je dala vojna na Norveškem ter postavlja vprašanje, če zaskrbljeni govor angleškega predsednika vlade Chamberlaina morda le ne napoveduje kakšne neposredne nemške ofenzive proti Angliji. List postavlja vprašanje, če je na podlagi norveških izkušenj mogoče računati s tem, da bi se nemška vojska izkrcala na angleški obali in zanesla vojno na angleško otočje samo. »Popolo d'Italia« odgovarja na to vprašanje, da se je na Norveškem angleška vojna mornarica v primeru z nemškim letalstvom izkazala kot slabotna. Angleška mornarica je bila mnogo bolj slaba, kot pa se strokovnjaki mislili. Nemško letalstvo se je angleškemu brodogradništvu postavilo zmagovito nasproti. Potemtakem bi angleška mor-

narica ne bila v stanju v vsakem pogledu jamčiti, da bi sovražnik ne mogel priti na angleška tla. Italijanski list navaja tudi neko izjavo finančnega ministra sira Johna Simona, ki je dejal, da razpolaga nemška oborožena sila z velikansko udarno močjo in da ima angleško otočje mnogo slabo za varovanih točk. Izkrcaje na angleških tleh, če bi ga spremljal obsežen nastop letalstva, bi ne predstavljalo neresljivega vprašanja. Iz zaskrbljenosti pred takšno možnostjo, tako piše »Popolo d'Italia«, pa Anglija poskuša vojno polje razširiti drugam, samo da bi angleško otočje ne bilo prizadeto. Anglija da ima v vidu južnozahodno Evropo in Sredozemsko morje, toda narod, ki jih bojažal valovi Sredozemskega morja — tako zaključuje svoj članek »Popolo d'Italia«, so se pri norveškem zgledu naučili, da je za nje boljše, da se ne puste v korist nobene velesile potegniti v vojno.

Rim, 6. maja. b. Giovanni Amsaldo, urednik »Telegrafa« (glasila grofa Ciana) v Livornu, je po radiu objavil, da bodo Nemci prodrli do angleškega otočja in da bi Italija ta vdor blagoseljala. V svojem govoru je nadalje poudarjal, da bodo Nemci uresničili načrt, o katerem je sanjal že Napoleon in to radi tehničnih sredstev, s katerimi danes razpolaga Nemčija. Posledica tega nemškega vdora na Angleško bo okrepitev italijanske-nemške solidarnosti, tako da bo iz te krize izšla Italija v polni moči in veličini.

Popoln sporazum med Švedsko in Nemčijo

Berlin, 6. majnika. t. DNB. Uradno potrjujejo, da sta v drugi polovici meseca aprila nemški kancler Hitler in švedski kralj Gustav Adolf izmenjala pismi, v katerih sta drug drugemu obrazložila politični položaj in etališči svojih držav. Pismi sta utrdili obstoječe smernice medsebojnih odnosov med obema državama kakor tudi smernice za bodočo politiko Nemčije in Švedske. Ta politika bo v skladu z izjavami, ki sta jih izrekli švedski in norveška vlada.

Italijanski prestolonaslednik pri papežu Piju XII.

Vatikan, 6. maja. AA. Stefani. Papež Pij XII. je danes dopoldne ob 12. sprejel v slavnostni avdienci princa in princezo Piemontsko, ki ju je spremljal italijanski poslanik pri sv. stolici Alfieri. Princ in princesa Piemontska sta prispela v Vatikan malo pred 11. uro. V Vatikanu so jima izkazali vojaške časti. Pogovor med papežem in visokima gostoma je trajal 35 minut. Papež je podaril princezi Piemontski umetniško Madono iz srebra, princu pa veliko kolajno iz zlata. Po obisku pri papežu sta princ in princesa Piemontska obiskala še državnega tajnika kardinala Maglione, in imela z njim daljši razgovor. Potem sta odšli v cerkev sv. Petra in tam nekaj časa molila. Ko sta odhajala iz cerkve, so jima množice priredile navdušene pozdrave. Državni tajnik Maglione je koj nato vrnil obisk v Kvirinalu.

Poljski narodni praznik

Lyons, 6. maja AA. Havas. Lyonski župan in predsednik francoskega parlamenta Herriot je predsedoval včerajšnjemu umetniškemu festivalu, ki je bil organiziran o priliki poljskega narodnega praznika. Navzoč je bil tudi podpredsednik poljske vlade Stronski, kakor tudi predstavniki civilnih in vojaških oblasti. Herriot je govoril o skupnih preizkušnjah, v katerih sta bila oba naroda, toda iz katerih sta izšla ojeklenena. »Če bodo lažnivi, proti katerim se borimo, zagospodarili nad vso Evropo, bo vsa Evropa padla v suženjstvo in izginilo bo 15 stoletij človeške omike.« Francija in Anglija in z njima ramo ob ramo Poljska so združene in se bodo do smrti borile proti temu zlu. Med svetovno vojno so bile nekatere države trenutno poražene. Toda nato so se spet dvignile. Tudi vi, dragi prijatelji, se boste vrnili v svojo domovino.

Nato je povzel besedo podpredsednik poljske vlade Stronski in izjavil, da je Poljska prva vstala proti Nemčiji, za njo pa so prišle Francija, Velika Britanija in Norveška. Narodi se dvigajo proti tlačitelju. Svoj govor je Stronski končal s prepričevanjem v zmago zavezniškov in pristavil, da je poljska vojska sedaj obnovljena in da se nahaja pod poveljstvom generala Sikorskega in da se ena poljska brigada še sedaj bori na Norveškem.

Rojstva v Nemčiji

Berlin, 6. maja. AA. DNB. Po uradnih podatkih je število otrok, rojenih v Nemčiji leta 1939, znašalo 1.640.000 v primeri z 1.348.000 leta 1938. Leta 1936 se je rodilo 1.278.000 otrok, leta 1933 pa 971.000.

Eksplodizija v Carigradu

Carigrad, 6. maja. AA. Reuter. Pri eksploziji neke staré bombe v carigradskem predmestju Cartalu je našlo smrt osem žensk in otrok, 18 oseb pa je nevarno ranjenih. Nesreča se je pripetila na nekem ženitovanju, kjer je bilo navzočih več ko 100 gostov. Bomba so našli otroci, ki so se igrali na dvorišču.

Mali hrvatski pevci »Amruševa« so zapeli ljubljanski mladini

Ljubljana, 6. maja.

Stiki med bratskima narodoma, slovenskim in hrvatskim, ki so že skozi deset in desetletja živahni v vseh pogledih, se v zadnjem času še posebno množijo in dokazujejo tisto, kar si vsi najbolj želimo, namreč iskreno, globoko in trajno bratsko vzajemnost med dvema najbolj sorodnima narodoma, ki jima je božja previdnost namenila v družbi še tretjega brata življenja pod streho skupne narodne države. Še bolj kot politični so za takšno vzajemnost važni kulturni in družabni stiki, kajti brez slednjih tudi politični stiki ne morejo biti iskreni in trajni. In gotovo je pomembno, da je vodja hrvatskega naroda dr. Maček svetoval deškemu pevskemu in tamburaškemu zboru »Amruševa«, naj si za prvo svojo turnejo izbere bratsko Slovenijo in naj ji prinese hrvatsko mladinsko pesem.

Amruševa se naziva deško vzgajališče zagrebške mestne občine, ki leži kakih 25 km od Zagreba proti Karlovcu pod Okičjo goro, v bližini dr. Mačkovega posestva v Kupincu. Posestvo je poklonil zagrebški občini pokojni zagrebški župan dr. Milan Amruš in po njem nosi vzgajališče tudi svoje ime. V zavod sprejemajo dečke od 3. do 14. leta, večinoma takšne, ki so brez staršev, nezakonske ali takšne, za katere starši ne morejo ali nečejo skrbeti. V vzgajališču je osnovna šola in ko jo gojenci dovrše, pomagajo pri gospodarstvu in pri gospodinjstvu ter se pripravljajo za življenje. Med šolskimi počitnicami prihaja poleg tega v vzgajališče na počitnice še okrog 200 revnih zagrebških otrok, da se telesno okrepe. Zavod vodi že 17 let ravnatelj Ivan Mallus. Dečki imajo svoj pevski in tamburaški zbor, ki obstaja že deset let.

V Ljubljano so mladi hrvatski pevci in tamburaši, 104 po številu, prispeli v nedeljo ob pol dveh popoldne. Na kolodvoru so jih sprejeli zastopniki naših oblasti in kulturnih ustanov ter zastopniki hrvatskega kulturnega društva »Napredak« pod vodstvom predsednika g. Harazima Franja, ki je prevzelo organizacijsko turnejo po Sloveniji. Ko so se odpodili, so se s tramvaji peljali nekoliko po mestu, nato pa v St. Vid, kjer so dali ondodni dvorani Prosvetnega društva svoj prvi koncert na slovenskih tleh. Dvorana je bila nabito polna in koncertu so prisostvovali meddrugimi šent-

viški dekan Zabret, župan Hladnik, učiteljstvo itd. Po koncertu je g. dekan povabil male pevce na malico, kjer je bilo izmenjanih več pristrčnih zdravic.

Zvečer so se mali pevci pripeljali spet v Ljubljano, kjer so prespali, danes pa so si dopoldne ogledali mesto. Popoldne ob petih so dali prvi koncert v veliki uniionski dvorani za mladino ljubljanskih šol. Prostorno dvorano je ljubljanska šolska mladina pod vodstvom svojega učiteljstva napolnila do zadnjega kotička. Ko so prikorakali na oder simpatični dečki v enotnih oblekah z liškimi kapicami na glavi, so jih ljubljanski tovariši sprejeli s silnim navdušenjem, ki se kar ni hotelo poleči. Pred koncertom sta pozdravila ljubljansko mladino dva dečka, Slovenec, ki je po rodu iz Vevč, pa ga je čudna pot življenja zanesla v Amruševa, ter Hrvat. Nato so mladi pevci pod vodstvom svojega dirigenta g. Stefana Pavla pričeli peti pesem za pesmijo s svojega sporeda, ki je bil razdeljen v tri dele. Podali so nam večinoma hrvatsko mladinsko in narodno pesem. V prvem delu je bila na sporedu tudi pesem »Seljački život«, ki jo je spesnil in uglasil dr. Vladko Maček, ko je bil za časa diktature zaprt v Sremski Mitrovici. V drugem delu so drobni pevci zapeli tudi koroško narodno »Gor čez izaro«. Pesem za pesmijo je vzbujala med ljubljansko mladino viharje navdušenja in reči je treba, da mladi hrvatski pevci najbrž niso imeli mnogokrat tako iskreno hvaležnega poslušalstva kakor danes popoldne v uniionski dvorani. V tretjem delu je nastopil tamburaški zbor, ki je izvajal z občudovanja vredno virtuoznostjo precej težke skladbe. Za zaključek so pevci ob spremljevanju tamburašev zapeli koračnico hrvatskih konjenikov »Seljačke Zaščite« in slovensko himno »Naprej zastave Slave«. Viharno navdušenje ljubljanske mladine pa se kar ni hotelo poleči. Ko je bil oficijelni del koncerta končan, se je mladina zgrnila okrog odra in — hočeš nočeš — so morali tamburaši se dodajati pesem za pesmijo. Pevci pa so se med tem pomešali med ljubljansko mladino, se pristočno pozdravljali in se pogovarjali o svojih preterih stvareh.

Koncert je krasno uspel in ljubljanska mladina je prav gotovo globoko hvaležna bratskim pevcem, ki so ji pripravili tako lepo popoldne. Zvečer bodo imeli pevci in tamburaši koncert za odraslo občinstvo.

Gospodarstvo

Sredstva Državne hipotekarne banke

Dosedaj je Drž. hipotekarna banka v svojih poročilih prinašala podatke o svojih sredstvih po pokrajinah le za hranilne vloge. Tudi v poslovnem poročilu za 1939 dobimo te podatke. Hranilne vloge so se lani zmanjšale v vsej državi od 1.441,8 na 1.242,1 milij. din. Bile pa so na koncu leta 1939 razdeljene na posamezne podružnice takole (v milij. din, v oklepajih podatki za 1938): Belgrad 857,3 (945,9), Zagreb 77,3 (105,86), Ljubljana 42,9 (52,66), Novi Sad 58,1 (85,96), Niš 72,5 (75,4), Sarajevo 37,4 (44,4), Skopje 30,8 (36,7), Split 38,44 (58,2), Cetinje 6,16 (6,8), Zemun 10,85 (15,95) in Banja Luka 10,37 (12,96) milij. din.

Popolnoma novi pa so podatki, žal še vedno ne dovolj podrobni, sredstev in plasmanov banke po glavnih podružnicah in pokrajinah. Poročilo loči tukaj centralna in lokalna sredstva oz. plasmane. V centralna sredstva spadajo vsa sredstva, ki so zbrana s področja vse države na osnovi posebnih predpisov, to n. pr. dajatve za uradniški pokojninski sklad, katerega imovina je na koncu leta 1939 znašala (pri banki) 499,2 milij. din, vsa sredstva iz inozemskih kreditov in predujmov in sredstva iz posojil, ki so namenjena financiranju države, nadalje vsi lastni skladi razen sklada za amortizacijo bančnih zgradb, ki se vodi po posameznih podružnicah, nadalje sredstva Rdečega križa, bratovske skladnice itd. ter končno terjatve v tek, računih ministrstev in drugih drž. ustanov.

Med centralne plasmane pa spadajo: posojila raznim ministrstvom, posebni krediti v tek, računih, odobreni posameznim ministrstvom, državnim papirji, lastna sredstva, plasirana v drž. papirje.

Na osnovi tega prihaja poročilo do rezultata, da so centralna sredstva naslednja: 1. samostojni sklepi 499,2, razni skladi 905,67, tek, računi 1.760,6, zastavni listi in obveznice v obliki 616,6, predujmi v inozemstvu 616,6, lastni skladi 381,0, skupno 4.281,95 milij. din, dočim so centralni plasmani naslednji: posojila na nepremičnine drž. ustanovam 80,65, komunalna posojila 651,5, tek, računi 2.339,57, lastni vrednostni papirji 1.148,6 in efekti lastnih skladov 323,17, skupno 4.543,46 milij. din. Iz tega vidimo, da obstaja večji plasman kot znašala centralna sredstva v znesku 261,5 milijonov dinarjev.

Lokalna sredstva in plasmani so razdeljeni takole (v milij. din):

	sredstva	plasmani
Srbija	2.875,14	2.033,9
Banovina Hrvatska	432,7	583,0
Vojvodina in Srem	316,7	188,9
Bosna in Hercegovina	272,04	366,36
Slovenija	151,2	111,24
Crna gora	63,0	148,44
Skupno	4.110,85	3.431,85

Na osnovi tega prihaja poročilo do rezultata; da so poverile Srbija 841,2, Vojvodina in Srem 127,8 in Slovenija 40,0 milij. din več sredstev kot

so izkoristile kreditov, nasprotno pa so izkoristile več kreditov kot so dale sredstev: Banovina Hrvatska 150,24 milij. din, toda od tega odpade na Dalmacijo po izkazu podružnice Split 83,8 milij. din, Bosna in Hercegovina 94,3 in Crna gora 85,4 milij. din.

Tako izvajanje poslovnega poročila Drž. hipotekarne banke, iz katerih je jasno razvidno, da je Slovenija dobila od banke znatno manj kot je vložila vanjo. Bolj zapleteno pa je vprašanje z banovino Hrvatsko. Pregled kaže, da je večino presežka dobila podružnica Split, kamor pa spadajo tudi kraji, kjer je pretežna večina Srbov in kamor je gotovo banka plasirala več sredstev kot v druge kraje. Sicer pa je stvar Hrvatom, da o tem pridejo na čisto z upravo banke.

Nam se sama razdelitev sredstev na centralna in lokalna sredstva ne zdi dobra, kajti koristno bi bilo tudi pri ostalih postavkah izvesti decentralizirano razdelitev.

Predvsem se nam zdi potrebno poudariti, da je bila glavni koristnik obstoječe razdelitve sredstev banke država s svojimi ministrstvi in ustanovami. Tu je presežek prav znaten in največji del teh državnih sredstev je šel za investicije v krajih izven Slovenije, ker smo teh sredstev bili veliko premalo deležni. Vse velike državne investicije so šle v največji meri mimo nas in nikdar nismo dobili onega našega deleža, ki bi nam pripadal. Zaradi tega je naravno Drž. hipotekarna kot glavni izvor sredstev za ta financiranja dala za nas veliko premalo. Ni sicer to njena stvar, ker je ona bila samo splošne gospodarske in finančne politike, vendar bi lahko izvedla tudi razčlenitev sredstev v tej smeri, kar bi nam dalo pravilno sliko in s tem tudi pravo opor za presojanje tako važnih vprašanj, ki nujno čakajo pravilne postavitve, oz. odgovora in rešitve.

Končno naj govorimo še o enem argumentu iz poročila, kjer pravi, da so bila lokalna sredstva porabljena za zavarovanje blaginjske službe, ker je imela banka na koncu leta gotovine v blaginji 416 milij. din. Stroške in žrtve za vzdrževanje likvidnosti banke naj ne nosijo samo nekatere pokrajine, ampak država kot celota, saj je ona največji koristnik kredita Drž. hipotekarne banke in ima ravno za to, ker odvzema največ likvidnih sredstev, skrbeti v največji meri za likvidnost banke.

— Pri motnjah v prebavi, pri napetosti, vzdigovanju, zgagi, povzročeni po težki zapeki, je zelo primerno vzeti na večer pol kozarca naravne »Franz-Josefove« grenke vode, zjutraj na tešče pa isto množico. Prava »Franz-Josefova« voda se izkazuje vedno kot popolnoma zanesljivo sredstvo za čiščenje črev.

Ogl. reg. S. br. 30474/35.

Pogajanja z Nemčijo

V torek, dne 7. t. m. se sestane v Belgradu jugoslovansko-nemški gospodarski odbor. Nemško delegacijo vodi g. dr. Landfried, dočim je na čelu naše delegacije pomočnik ministra zunanjih zadev g. dr. Milivoj Pilja, ki je te dni odzdravil po daljši bolezni.

Iz Belgrada poročajo, da na tem sestanku ne bo govora o tečaju klirinške marke, ki bo torej ostal neizpremenjen. Pač pa bo odbor razpravljal o povečanju cen nekaterih nemških proizvodov, ki ni v sorazmerju s povečanjem cen naših izvoznih, posebno kmetijskih proizvodov.

Drugače pa na sestanku ne bo toliko razprav o novih zadevah, ampak predvsem o izvedbi lanskega oktobrskega sporazuma, ki je bil sklenjen kot znano za leto dni, odn. o nadaljnjem poteku naše gospodarske izmenjave v dobi od oktobra 1940 do decembra 1940. Pa tudi drugače se na pomladnem sestanku ne pretresajo novi problemi razen onih, katerih kršitev je potrebna za izvedbo jesenskega sporazuma.

Odtegnitev starih kovancev prometu

Bančni in valutni oddelek ministrstva financ je izdal pojasnilo, po katerem veljajo stari kovanci po 20 din do 1. maja, do 1. novembra pa se lahko še zamenjajo pri blagajnah Narodne banke in drž. finančnih ustanovah. Stari kovanci po 20 din so nehali veljati 20. aprila, naknadno pa se tudi še lahko zamenjajo do 20. oktobra 1940 pri navedenih ustanovah. Pri tem je razumeti blaginje Narodne banke, da to velja tudi za vse podružnice, pod izrazom državne finančne ustanove pa je razumeti vse državne ustanove pri katerih se sprejemajo vplačila odnosno izvršujejo izplačila kot n. pr. Glavna državna blaginja, davčne uprave, Poštna hranilnica, vse pošte itd.

Stanje Narodne banke

Narodna banka izkazuje dne 30. aprila naslednje bilančne postavke (vse v milij. din, v oklepajih razlika v primeri z izkazom za 22. april):

Aktivna: zlato v blagajnah 2.035,2 (+1,3), zlato v inozemstvu 35,36 (+5,0), skupna podlaga 2.068,57 (+6,3), devize izven podlage 869,9 (—60,27), kovani denar 364,17 (54,1), eskont bonov državne obrambe 2.261,0 (+41,0), razna aktivna 2.155,34 (+0,6).

Pasiva: bankovci v obliki 10.764,4 (+254,8), drž. terjatve 46,33 (—51,3), žirovni računi 739,45 (—94,3), razni računi 991,37 (—148,4), skupno obveznosti po vidu 1.777,4 (—294,06), obveznosti z rokom 100,0, razna pasiva 362,3 (—10,3).

Obtok bankovcev in obveznosti po vidu 12.541,8 (—59,25), skupna podlaga po stvarni vrednosti 3.309,7 (+10,1), zlato v blagajnah po stvarni vrednosti 3.256,3 (+2,1) milij. din, skupno kritje 26,38 (+) v prejšnjem izkazu 26,18 (%), od tega samo z zlatom v blagajnah 25,96 (25,82) %, od tega samo z zlatom v blagajnah 25,96 (25,82) %.

Izraz kaže nadaljnje povišanje našega zlatega zaklada, dočim se je devizni zaklad zmanjšal, kar je v zvezi z zmanjšanjem raznih računov banke na pasivni strani. Posojila zasebnemu gospodarstvu so se zmanjšala, dočim je prejšnji izkaz izkazoval še povečanje. V zvezi s tem je tudi zmanjšanje naložb na žirovni račun.

Tako obtok bankovcev in kovancev sta se skupno znatno povečala, prvi za 234,8, drugi za

54,1, torej skupno za 288,9 milij. din.

Ker so se obveznosti banke zmanjšale v večji meri kot se je povečal obtok bankovcev in ker je narastel tudi zlati zaklad, se je odstotek kritja izboljšal.

Dovoljena zvišanja cen

Kr. banska uprava je odobrila tvrdki A. Senčar in sin v Ptuju, da sme prodajati bučno olje po 22 din za 1 kg na debelo. — Tvrdki F. C. Schwab v Ptuju, da sme prodajati evinjsko mast tvrdke Predovič, Vrbovec po 21 din 1 kg pri prodaji na debelo. — Mesarskim podjetjem iz Hrasnice zastopanim po združenju mesarjev in klobasičarjev v Celju, da smejo prodajati meso prvovrstnih volov in telic, ki se kot takšno žigova v klavnicah za 1 kg po 14 din, sprednji del, oziroma po 16 din zadnji del, drugo telečje meso po največ 14 din s priklado, ostalo goveje meso po največ 12 din, svinjsko meso po 14 din oziroma po 16 din, slanino s kožo po 18 din in brez kože po 20 din in domačo evinjsko mast po 22 din. — Zener Josipu, Tratinč Alojziju, mesarju iz Rajhenburga, Šerbec Ivanu, mesarju iz Dovoška ter Kužniku Henrikju, mesarju iz Vidma, da smejo prodajati goveje meso prve vrste po 12 din prednji del s priklado, oziroma 14 din zadnji del, teletino po 12 din oziroma po 14 din s priklado in brez te po 16 din za 1 kg, svinjsko meso po 14 din oziroma 16 din s priklado, brez te po 18 din za 1 kg, slanino domačo po 18 din, slanino brez kože po 20 din in svinjsko mast po 22 din za 1 kg.

Obrezovanje hmelja in postavljanje hmeljev

Pri ugodnejšem vremenu se končno pričela pomladanska dela v hmeljskih nasadih v polnem obsegu in zelo lepo napredujejo. Obrezovanje je končano. Pri toplem vremenu in po zadnjem izdatnem deževju je prišel hmelj v Savinjski dolini dobro poganjati. Mladi poganjki so večinoma zdravi. V hmeljskih se postavljajo hmeljeve, po potrebi tudi že gnojne dodatno z raznimi gnojili.

Čas za postavljanje hmeljev je precej dolg, saj traja nekaj tednov, namreč od tedaj, ko se hmelj poobreže, pa do tedaj, ko je treba izbrane poganjke napeljati. Praktično hmelji rabi opore šele tedaj, ko se prične ovijati, in to je po obrezovanju najmanj tri, pa tudi do pet tednov ali pa še več, kakor pač služi vreme. Na njih peščenji zemlji vreme ne bo dosti nagajalo, saj tu lahko postavljamo hmeljeve vsak čas, če le ne dežuje. Na bolj težki ali manj propustni zemlji pa smo že bolj odvisni od vremena; po dežju bo treba s postavljanjem hmeljev počakati, da se zemlja vsaj za silo osuši, ker bi jo sicer preveč razhodili in steptali. Seveda moramo biti previdni tudi tedaj, ko se prične hmelj ovijati, ker je takrat nevarnost, da poškodujemo mlade poganjke. Hmeljev ne smemo postaviti preblizu korenin, stora, temveč v vrsti vsaj v dolžini kakih 40 cm proč; izbrane poganjke položimo najprej v tej dolžini vodoravno po zemlji in jih šele potem napeljemo, ne pa nategnemo ter privedemo na hmeljeve. Dolgoletna izkušnja namreč uče, da na ta način dosežemo obilnejši in boljši pridelek.

Hmeljarji priporočajo tudi, da skušajo podaljšati trajanje hmeljev z obžigavanjem. Kdor ima hmeljeve, naj jih nekaj obžige in sicer na debelem koncu do poldruga metra visoko, enako število sličnih pa naj pusti neobžiganih. V nekaj letih se bomo na ta način prepričali, za koliko se trajanje hmeljev s tem podaljša.

Pri Hmeljareki zadrugi v Celju lahko dobe hmelj mešano umetno gnojilo KAS za polno spomla-

daneko gnojenje hmelja. To gnojilo je že prispelo. V zadrugi pisarni v Celju dobe hmeljarji potrebno nakaznico, s katero lahko prevzamejo naročeno gnojilo v skladišču. Prav tako dobe hmeljarji v Zadrugi skladišču v Zalcu vreče, v katerih so dobavili Zadrugi svoj hmelj. Dobe jih sicer le ob torkih in petkih. Brez obračunskega listka vreče ne izdajajo. Apno dobe hmeljarji najceneje pri Gospodarski zadrugi na Frankolovem. Frankoleko apno je priznana prvovrstno. Hmeljarji se lahko obrnejo na omenjeno Zadrugo naravnost. Zadruga dostavlja apno in apneni prah tudi na dom.

Gospodarski položaj jugovzhodnih držav

Pred nedavnim je znani madžarski gospodarski strokovnjak g. dr. Stefan Varga objavil v reviji »Jugovzhodni ekonomist« razpravo o agrarnih škarjav v jugovzhodni Evropi. Agrarne škarje so v nesorazmerju cen kmetijskih in industrijskih proizvodov in so dobile naziv od tega, da so v gotovih letih bolj padale cene kmetijskih proizvodov kot cene proizvodov, katere mora kmet kupovati, torej predvsem industrijske proizvode, oz. je nastopil v dobi dviganja cen večji dvig cen industrijskih izdelkov kot pa je bil dvig cen kmetijskih pridelkov.

Sedanja vojna je po mnenju g. Varge pokazala zopetno odpiranje škarij v škodo kmetijskim pridelkom in v korist industrijskim proizvodom. Poleg drugih vzrokov bo to povzročilo nadaljnje padanje življenjske ravni. Med drugim navaja g. Varga med vzroki za to še izpremembe v zunanji trgovini. Zaradi teh izprememb se zvišuje klirinški saldo v terjatvah od Nemčije, ker do te države ne dobe takojšnje in neposredne protivrednosti. Nujno potrebna uvedba nadomestnih snovi ima za posledico, da da določena množina dela manjši donos kot prej (če ne bi bilo tako, potem bi nadomestne snovi enkrat za vselej nadomestile snovi, na katerih mesto so stopile).

Uvozni pogoji za jugovzhodne države so se izpremenili. Prej so te države izvažale proti plačilu v gotovini ali na kratkoročne kredite, dolgoročni krediti so nastopili le redkokdaj. Uvoz pa je bil plačevan v daljših rokih. Z vojno pa je vsa zunanja trgovina prešla na plačilo v gotovini in tako so v začetku narasli zneski, katere so morale plačevati za uvoz jugovzhodne države. Zato so morale prisikochiti na pomoč narodne banke, zato se je moral povečati izvozni presežek.

Tudi razvoj cen na svetovnih trgih je neugoden za jugovzhodne države. Cene važnih surovin, katere morajo uvažati, so bolj narasle kot cene njih izvoznih proizvodov. Narasle so tudi tovarnine in zavarovalnine.

Tako dobivajo jugovzhodne države vedno manj blaga za izvoženo blago, kar bo naravno dovedlo do zmanjšanja življenjske ravni.

Realni dohodki v mestih in sploh delavstva so le delno narasli. Imenske plače so ostale markske neizpremenjene, toda cene so narasle, zato so realni dohodki manjši. V prav posebni meri velja to za uradništvo, kateremu se v jugovzhodnih državah, razen na Madžarskem, prejemki niso zvišali. Tako bodo velik del poslabašnja življenjske ravni morali nositi ravno oni, ki so jim nominalni prejemki ostali neizpremenjeni.

Toda tudi podjetništvo bo imelo škodo. Cene surovin so narasle, markske tudi mezde, kontrola cen pa onemogočuje prevaletev teh bremen na konzum. Tudi davčno breme industrije ozir. podjetništva sploh se je izredno povečalo. Tako tudi v tem sektorju narodnega gospodarstva raven ne bo narasla, ampak prej padla.

Zanimiv je račun, ki ga daje gosp. Varga za Madžarsko. Če ima kmetijstvo dohodkov na Madžarskem 1000 milj. pengő, potem porabi od tega za nakup industrijskih proizvodov 700 milj. pengő. 80 milj. gre za dolgove, 120 milj. za davke in 100 milj. za pošto, brzojav, železnico, solnine, električno luč, liste, gledališče, kino itd. Ti izdatki ostanejo tudi v primeru zvišanja cen industrijskih izdelkov neizpremenjeni.

Če se torej cene industrijskih izdelkov na splošno zvišajo za 15%, potem stanje industrijski predmeti, ki so stali prej 700 milj., tedaj 805 milj. pengő. Če vzamemo v račun, da se zvišajo prejemki kmetijstva za 105 milj. pengő, potem se ne nastopi poslabašnja položaja kmetijstva. Da se razmere v kmetijstvu poslašajo, morajo cene kmetijskih pridelkov narasti v prejemni meri, tako da ne krijejo povečanja cen industrijskih proizvodov. K temu pa se vedno bolj približujemo. Kajti nastopile so izpremembe tudi drugod, zlasti v zvišanju neposrednih davkov. Če nastopi zvišanje davkov v vedno večji meri, potem je treba za davke dajati vedno večji del narodnega dohodka. Tako pride do tega, da pada življenjska raven vseh družinskih slojev, ki si razdele narodni dohodek ali socialni proizvod.

Položaj danskega gospodarstva

Iz dunajskega tednika »Südostecho« posnemamo o položaju danskega gospodarstva naslednje:

Nemški in danski gospodarski uradi stoje v stalnem stiku po obojestranskih uradnih oborih ter nemškimi poslanstvom. Sodelovanje je povzročilo že razne ukrepe. Tako poročajo iz Kodanja, da je treba za izdelovanje blaga iz surovin, ki so postale redkejšje (bela pločevina, surov gumi in kakao) posebnega dovoljenja trgovinskega ministrstva. — Zaenkrat bo zmanjšana proizvodnja stvari, ki se dajo pogrešati, n. pr. igračk, nepotrebnih ambalaž itd. Po 15. maju bo trgovina s krmili postavljena pod državno kontrolo.

Tako z nemške kot z danske strani je bilo uklenjeno vse potrebno, da se že od začetka onemogoči razprodaja Danske. Tako dobijo nemški vojaki samo polovico njih plač v kronah, druga polovica se jim vpiše v dobro v Nemčiji. Na splošno so njih nakupi omejeni na najmanjšo mero. Pojavov negotovosti skoraj nikjer ni opaziti. Samo dvig cen, ki je nastopil že pred zasedbo Danske, ni mogel biti ustavljen. Psihološko je zanimivo, da predlaga gospodarski list »Finanztidende« enotno vzhodnomorsko valuto, ker so prišle skandinavske in baltske države v območje gospodarskega velikega prostora, v katerem naravno vodi lahko samo Nemčija.

Sklicanje tarifnega odbora. Ker je glavno železniško ravnanstvo že sestavilo predlog za povečanje blagovne železniške tarife, je minister za promet sklical tarifni odbor za 16. t. m. ob 9. dopolne, na katerem bo odbor lahko zavzel svoje stališče glede predlaganega zvišanja blagovne tarife.

Razpis službe. Štab dravske divizijske oblasti v Ljubljani sprejema do 20. maja lastnorčno pisane ponudbe za sprejem moistra-vodovodnega inštalaterja za ribniški garnizon.

Licitacije. Dne 9. maja bo v pisarni referenta inženjerije štaba dravske divizijske oblasti v Ljubljani licitacija za popravilo zgradbe za dvorsko stražo na Bledu. — Dne 11. maja bo v intendaturi štaba dravske divizijske oblasti pisarna licitacija za dobavo 8.000 kg petroleja.

Dva nemška vojaka na Norveškem pobirata orožje pobežlih norveških vojakov.

Borze

Dne 6. maja 1940.

Denar

Ameriški dolar 55.—

Nemška marka 14.70—14.90

Devizni promet na zagrebški borzi je znašal 10.131.060 din. Belgrajska borza danes ni poslovala.

Ljubljana — uradni tečaji:

London 1 funt	153,30—156,50
Pariz 100 frankov	86,60—88,90
Newyork 100 dolarjev	4425,00—4485,00
Zeneva 100 frankov	995,00—1005,00
Amsterdam 100 goldinarjev	2348,50—2386,50
Bruselj 100 belg	743,00—755,00

Ljubljana — svobodno tržišče:

London 1 funt	189,41—192,61
Pariz 100 frankov	107,06—109,36
Newyork 100 dolarjev	5480,00—5520,00
Zeneva 100 frankov	1228,18—1238,18
Amsterdam 100 gold.	2900,55—2938,55
Bruselj 100 belg	917,65—929,65

Ljubljana — zasebni kliring:

Berlin 1 marka	14,70—14,90
----------------	-------------

Zagreb — zasebni kliring:

Solum 100 drahem	29,65—30,35
------------------	-------------

Curih. Belgrad 10, Pariz 8,77, London 15,48, Newyork 446,00, Bruselj 74,90, Milan 22,50, Madrid 44,00, Amsterdam 236,75, Berlin 178,62, Stockholm 106,00, Sofija 5,50, Budimpešta 79,50, Atene 3,10, Carigrad 3,12, Bukarešta 2,37, Helsingfors 8,50, Buenos-Aires 102,00.

Vrednostni papirji

Vojna škoda:

v Ljubljani 429—431
v Zagrebu 431 blago

Ljubljana. Državni papirji: 7% invest. posojilo 96 denar, agr. 50—52, vojna škoda promptna 429 do 431, begl. obvez. 76 blago, dalm. agr. 65—66, 8% Bler. pos. 100 blago, 7% Bler. posojilo 90 bl., 7% pos. DHB 101 denar, 7% stab. pos. 95 blago, Delnice: NB 8000 blago, Trboveljska 240—245.

Zagreb. Državni papirji: 7% invest. pos. 96 denar, vojna škoda promptna 431 blago, begl. obveznice 75 blago, dalm. agr. 66 blago, 4% severni agrarji 51 blago, 8% Bler. pos. 96—98, 7% Bler. pos. 90,50 blago, 7% pos. DHB 101 denar. — Delnice: NB 8000 blago, Priv. agr. banka 181 denar, Trboveljska 240—245 (245), Gutmann 50—55 (55), Sladk. tov. Osijek 206 denar, Isis 32 denar, Oceania 600 denar, Jad. plova 350 denar.

Žitni trg

Novosadska borza danes ni poslovala.

Živinski sejmi

Cene živine in kmetijskih pridelkov v Ljubljani (mesto) dne 1. maja t. l. Voli I. vrste 7,50 do 8 din, II. vrste 7,750, III. vrste 6,50—7; telice I. vrste 7,50—8, II. vrste 7—7,50, III. vrste 6,50 do 7; krave I. vrste 6—6,50, II. vrste 5—5,50, III. vrste 5 din; teleta I. vrste 8—9, II. vrste 7—8; prašiči domači špeharji 10—11, prašiči sremski špeharji 12—13, prašiči prutarji 9,50—10 din za 1 kg žive teže. — Goveje meso I. vrste prednji del 14 din, zadnji del 16, II. vrste prednji del 10, zadnji del 12, III. vrste prednji del 8, zadnji del 10 din; svinjina 16—22, slanina 18—20, svinjska mast 21—22, čisti med 20—22, goveje surove kože 12—14, telečje surove kože 20, svinjske surove kože 5—10 din za 1 kg. — Pšenica 2,70—2,80, ječmen 2,35—2,70, rž 2,30—2,60, oves 2,30—2,65, koruza 2,30—2,60, fižol 5,70, krompir 2—2,25, seno 1,05—1,30, slama 0,50, jabolka I. vrste 10, II. vrste 8, III. vrste 5 din, hruške suhe I. vrste 8, II. vrste 6, III. vrste 5 din, pšenična moka 4,75—5, koruzna 3, ajdova 5—5,50, ržena 4 din za 1 kg. — Trda drva 140 din 1 kub. meter, jacea 0,80—1 komad, mleko 2,25—2,50 za liter, čajno maslo 32—40 din za 1 kg. — Navadno mešano vino v gostilnah 12 do 14 din, finejše sortirano vino 16—20 din liter.

Cene živine in kmetijskih pridelkov v okraju Maribor vrste breg dne 2. maja t. l. Voli I. vrste 7 din, II. vrste 6, III. vrste 5; telice I. vrste 5,50, II. vrste 5, III. vrste 4 din; krave I. vrste 5 din, II. vrste 4,50, III. vrste 4 din; teleta I. vrste 7, II. vrste 6,50; prašiči špeharji 12 din za 1 kg žive teže. — Goveje meso I. vrste 14—18 din, II. vrste 12—14, III. vrste 11—12; svinjina 18 din, slanina 18, svinjska mast 21, čisti med 20, goveje surove kože 18 din za 1 kg. — Pšenica 2,00 din, ječmen 1,85, rž 1,70, oves 1,75, koruza 1,65, fižol 700, krompir 200, seno 210, slama 90, jabolka I. vrste 800, II. vrste 650, III. 450, pšenična moka 400, koruzna moka 350, ajdova 450 za 100 kg. — Trda drva 135 za kub. meter, jacea 1 din za komad, mleko 2,50 za liter, surovo maslo 38 din za 1 kg. — Navadno mešano vino pri vinogradnikih 5 din za liter, finejše sortirano pri vinogradnikih 7 din liter.

Razpis licitacije

Krajevni šolski odbor Sv. Andraž pri Velenju razpisuje prevzem in izvršitev del pri adaptaciji ljudske šole v Sv. Andražu.

Pri glavobolu ? Pyramidon

Ogl. reg. pod B. B. 1318 od 15. XII. 1938

Veličasten kmečko - delavski tabor v Soboti

15.000 kmetov in delavcev

Minister dr. Krek izjavlja: Nobene nevarnosti ni za mir!

Sobota, 5. maja.

V Murski Soboti, v središču najbolj plodnega in najlepše obdelanega področja slovenske zemlje, je bil danes praznik slovenskega kmeta. Kmečka zveza je skupaj z Zvezo poljedelskih delavcev v Prekmurju priredila ta tabor, ki se je kljub slabemu vremenu razvil v veličastno manifestacijo kmečke misli in kmečke zavesti. Vsem, ki so bili priče današnjih dogodkov, bodo ostali v spominu prizori, ki so se danes vrstili pred njimi; saj gotovo nihče ni pričakoval, da se bo v takšnih prilikah zbralo toliko ljudi, da se bo ves pester in lep spored prireditve izvršil z vso točnostjo do zadnje točke. Kdor je videl dolge kolone množičnega sprevoda, ki se je skoraj celo uro vrstil po mestnih ulicah, kdor je opazoval te neštete vrste kmečke mladine, kmečkih mož in žena, ki so ne meneč se za curlajoč dež, za blato na cesti krepko in samozavestno korakali v sprevodu ponosnega obraza in veselega pogleda, ta je dobil spoštovanje pred slovenskim kmetom, ki je pokazal danes, da hoče ostati gospodar svoje slovenske zemlje. Kmečka zveza, ki je strnila vse te silne kmečke vrste v enotno organizacijo, je res lahko ponosna na svoje delo. V nekaj letih je postavila na noge močno strnjeno armado, ki je danes podala viden dokaz svoje organiziranosti in discipline. Poleg kmečke zveze pa je podala ta dokaz tudi Zveza poljedelskih delavcev v Prekmurju, ki ima v svojih vrstah organiziranih 13.000 malih prekmurskih kmečkih ljudi, katerim daje rodna gruda premalo za življenje ter si morajo iskati vsako leto kruha na tuji zemlji kot sezonski delavci.

15.000 ljudi na taboru

Organizatorji kmečkodelavskega tabora v Murski Soboti so bili pripravljeni na močnega obiska te prireditve. Ko pa je ves teden deževalo in se tudi za današnji dan ni obetalo nič boljše vreme, so bili prepričani, da bo obisk zaradi tega trpel. Temveč je bilo danes zjutraj veselo presenečenje, ko so se jele zgrinjavati v Mursko Sobotu od vseh strani, po železniških progah in vseh cestah ogromne množice. Mesto jih je sprejemalo v slavnostni obleki. S sleherne hiše vihrajoča zastava, vse v zelenju in dobrem razpoloženju. Prvi so prihajali okoličani, katerih so bile polne ceste. Ogromno ljudi je pripeljal hodoški vlak. Prav tako pa je bil močnega obiska iz sosednje Prlekije s prvimi jutranjim vlakom. Na soboških ulicah so se pojavili številni avtobusi, s katerimi so donosnovali v Prekmurje skupine obiskovalcev iz Gorenjskega, iz Slovenskih goric. Kmetje iz mario-borske okolice, Savinjske doline, Dravske doline in iz skoraj vseh okrajev iz kranske strani so se pa pripeljali z dopoldanskim vlakom ob 9., ki je bil tako dolg, da je lokomotiva jedva zmogla to pezo ter je prispel vlak z znatno zakasnitvijo. Vse te množice so preplavile mesto, ki je bilo živahno, kakor ogromno mravljišče. Računa se, da je prišlo na današnji tabor svojih 15.000 ljudi.

Sprejem ministra dr. Kreka

Poseben povdarek je dobil današnji kmečko-delavski tabor z navzočnostjo ministra za zgradbe dr. Kreka. G. minister se je pripeljal z dopoldanskim vlakom ob 9. Na kolodvoru ga je sprejelo predsedstvo Kmečke zveze in Zveze poljedelskih delavcev, predstavniki lokalnih oblasti in javnega življenja ter ogromna množica ljudi in mladine v narodnih nošah. Po prisrčnem pozdravu, pri katerem je mladina izročila ministru šopke cvetja, se je dr. Krek podal s svojim spremstvom s kolodvoru v mesto med pisanimi špalirjem, ki so ga tvorile narodne noše, mladina in kmetje do soboške cerkve. Tu se je vršila nato služba božja, ki jo je opravil zastopnik lavantinskega vladike stolni kanonik dr. Ostre.

Slavnostni sprevod

ki se je vršil po maži, je povedel nato množice iz mesta na zborovališče. Sprevod se je začel pri župnijski cerkvi ter se je razvijal po Aleksandrovi ulici mimo Glavnega trga proti igrišču SK Mure. Na Glavnem trgu je bila postavljena tribuna, s katero je gledal sprevod minister dr. Krek s svojim spremstvom. Na čelu sprevoda je jahal belca kmet v prekmurski noši z vihrajočo državno za-

stavo v roki. Vodil je četo konjenikov v narodnih nošah, za njimi pa je šla mladina v narodnih nošah. Dolga je bila ta vrsta, okrog 150 narodnih noš je korakalo v sprevodu. Slavnostna fanfara je sledila potem, za njo pa zastava Kmečke zveze, ki jo je spremljalo 6 praporov krajevnih in 6 praporov mladinskih organizacij Kmečkih zvez. Za prapori pa je šel glavni odbor Kmečke zveze ter vodstvo Zveze poljedelskih delavcev. Potem pa so se zvrstile ogromne množice, razdeljene na skupine po svojih krajevnih in okrajnih organizacijah. Vmes med skupinami je bilo razvrščenih 8 godb. Najprej so korakali člani Zveze poljedelskih delavcev, razdeljeni v svoje krajevne skupine. Vsaka skupina je imela na čelu državno zastavo in napis svoje podružnice. Bile so zastopane skoraj vse občine murskosoboškega in dolnjelendavskega okraja, dokaz, kako vzorno je izpeljana organizacija te zveze. Potem so sledile močne skupine krajevnih organizacij Kmečke zveze iz raznih krajev Prekmurja, Prlekije, Slovenskih goric, Dravske, Savinjske doline, z Gorenjskega in Dolnjelendavskega. Sprevod se je vil med gostim špalirjem več tisoč gledalcev. Ves čas med sprevodom je močno deževalo, cesta je bila vsa blatna, toda to kmetov in delavcev ni motilo. Dobra volja je bila med njimi, veseli in navdušeni vzklili so odmevali, posebno živahno pa so pozdravljali vsi ministra dr. Kreka. Tri četrt ure je trajal sprevod ter je bilo med tem čelo že zdavnaj na zborovališču, ko so se še pomikale vrste manifestantov po mestnih ulicah.

Stadion SK Mure je oddaljen svojih 20 minut od središča mesta ter leži na robu močnega parka nekdanjih soboških graščakov. Stadion je za takšno zborovanje kakor nalašč. Na stadionu se je končaval sprevod, tu so se potem zgrinjavale vse množice ter ga kljub prostranosti docela zasedle. Nenavaden je bil pogled s tribune na zborovališče. Ves ogromen prostor je bil kar prekrit z dežniki, pod vsakim pa se je stiskalo 5-6 ljudi ter iskalo zavetja pred dežjem, ki je neprestano lil. Sredi stadiona je bil postavljen velik zvočnik, tako da se je beseda govornikov razločno slišala po vsem prostoru. Govorniki oder je bil na stadionski tribuni, na kateri so zavzeli prostore tudi častni gostje današnjega tabora. Bilj so tu zastopali vlade minister za zgradbe dr. Miha Krek, zastopnik bana dr. Natlačen, okrajni glavar dr. Bratina, zastopnik lavantinskega škofa stolni kanonik in ravnatelj bogoslovja dr. Ostre, zastopstvo vojske graničarski kapetan Božovič, orožniški kapetan Miloslavjevič, poveljnik mesta poručnik Relić, predsednik apelacijskega sodišča dr. Golja, zastopnik Zupanske zveze murskosoboški župan Hartner, bivši minister Snoj, banski svetnik Klekl, predsednik Kmetijske zbornice Steblovnik, šef socialnega oddelka banke uprave dr. Karlin, šef kmetijskega oddelka inž. Muri, šef borze dela Vontina, senatorja Mihelič in Brodar, predsednica ženske kmetijske zveze gospa Brodarjeva, okrajni načelnik iz Dolnje Lendave dr. Gabrijan, drž. pravdnik dr. Juhart, ravnatelj gimnazije v Murski Soboti inž. Zobeč, ravnatelj kmetijske šole v Rakičanu inž. Mikuž, bivši poslanec Bajlec, industrijec Benko, Strein, Umnik, Spindler, tajnik banovinske JRZ Casar, tišinski dekan Krantz, murskosoboški župnik Vojkovič, gimnazijski katehet Šoštarec, šolski nadzornik Antauer, šef Higijenskega zavoda dr. Pečan, vodstvo Kmetijske zveze s tajnikom Fincem ter voditelji mladinske kmetijske zveze Pušman na čelu, predstavniki Zveze poljedelskih delavcev, Vinčarske zveze in ZAKŠa. Na tribuni je bila na častnem mestu zastava Kmetijske zveze, pod njo pa so se zvrstili prapori krajevnih in mladinskih organizacij.

Tabor

Zborovanje se je začelo s himno kmetijske zveze, ki so jo zborovali peli. Nato je predsednik KZ senator Brodar pozdravil častne goste tabora. Zborovalci so posebno pozdravili zastopnika vlade ministra dr. Kreka ter prirejali potem navdušene ovacije naši vojski. Val navdušenja je izzvala nato brzojavka našega voditelja dr. Korošca, kateremu so zborovali oduševljeno vzklkali. Pismene pozdrave so poslali taboru še senator dr. Kulovec, rektor univerze dr. Slavič, načelnik kmetijskega oddelka banke uprave inž. Podgornik, predsednik Rafaelove družbe Zakrajšek, izseljenski komisar

Fink. Predsednik Brodar je predlagal potem, da se odpošlje vdanostne brzojavke Nj. Vel. kralju Petru, Nj. Vis. princu Pavlu, predsedniku vlade Cvetkoviču, predsedniku senata dr. Korošcu, kmetijskemu ministru dr. Čubrileviču, ministru za socialno politiko dr. Budisavljeviču in banu dr. Natlačen. S posebnim navdušenjem so pozdravili zborovalci brzojavki predsedniku senata dr. Korošcu in banu dr. Natlačen, ki je zlasti med Prekmurci zaradi svoje velike skrbi za Slovensko Krajino silno priljubljen.

Sledil je nato daljši govor senatorja Brodarja, v katerem je razvijal program Kmetijske zveze: v enotni organizaciji borba za enakopravnost z drugimi stanov, za sodoščanje v vodstvu vseh poslov, tako da si bodo kmetje z lastnimi silami oblikovali svojo usodo ter si rezali kos kruha, do katerega imajo pravico. Slovenski kmet jamči, da bo naša domovina prestala vsakršno preizkušnjo v narodnostnem, gospodarskem in kulturnem pogledu in nikdar se ne bo izneveril izročilom svojih prednikov, ostal bo zvest sin svojega naroda, zvest svoji veri in svojemu slovenskemu jeziku. Zborovanje Kmetijske zveze skupaj z Zvezo poljedelskih delavcev ima globok pomen. Oba, kmeta in poljskega delavca veže in druži ista miselnost, ista ljubezen do zemlje. Oba sta priklenjena na grudo in ne bodo ju mogli razkleniti tisti, ki hočejo ustvariti razredni boj med stanov.

Minister dr. Krek govori

Besedo je nato povzel minister dr. Krek. S silnim navdušenjem so ga zborovalci pozdravili, ga nešteto krat z odobravanjem prekinjali ter mu posebno viharno pritrdjali tedaj, ko je govoril o pripravljenosti slovenskega kmeta, da bo branil z vsemi silami svojo jugoslovansko domovino.

V začetku govora je pozdravil zbrane tisoče in tisoče prekmurskega kmečkega ljudstva v imenu vlade in v imenu našega voditelja dr. A. Korošca. Minister je v začetku poudarjal, da mora vlada danes skrbeti, da ohrani našem narodu mir na znotraj in na zunaj.

Nihče ni pričakoval pred dvajsetimi leti, da bo svet spet zajela vojna, ki je strašna za vse ljudstvo. Če pogledamo vevile, ki si v današnji vojni stoje nasproti, moramo ugotoviti, da je že danes že več kot pol sveta v vojni. Ena kakor druga vojskujoča se stranka se mora boriti za svoj obstanek. Ta boj je strašen, brezobziren in brez sočutja, ki nikomur ne prizanaša. Namesto človekoljublja imamo danes že drugo leto samo sovraštvo.

V takem času je težko voditi politiko, ki zahteva veliko močrosti in previdnosti. Ohraniti mir našem narodu je želja tudi kmečkega ljudstva. Naša država je v osmih mesecih vojne ohranila nevtralnost. Ne dajte se begati z raznimi novicami in letaki, naj pridejo od kjerkoli.

Naj ne bo danes nihče v zmoti, kajti Jugoslavija bo varovala svoje meje pred vsakim na-

Občni zbor Rdečega križa

Preteklo nedeljo je bil v Belgradu 52. redni letni občni zbor RK ob prav veliki in častni udeležbi. Navzočni so bili med drugimi: odposlanec Nj. Vel. kralja Petra II. general Barjaktarovič, minister za socialno politiko in narodno zdravje Budisavljevič, zastopniki raznih ministrstev in drugih. V imenu predsednice društva RK, Nj. kr. Vis. kneginje Olge, je občni zbor vodil prvi podpredsednik, vseuč. prof. dr. Ivan Gjaja. Najprej je prebral pismo, ki ga je poslala predsednica RK Nj. kr. Vis. kneginja Olga. Pismo se glasi:

»Zelo mi je žal, da sem zadržana, da bi se udeležila glavnega obnega zbranka RK. Ko sem lansko jesen prevzela dolžnost predsednice RK, sem občutila resnično veselje, ko mi je bila dana možnost, da aktivno sodelujem v naši največji narodno-dobrotorni ustanovi. Uresničena mi je bila davna želja, da osebno sodelujem pri delu RK, ker sem vedno želela spoštovanje in naklonjenost do plemenitih ciljev te velike človekoljubne ustanove. Naše društvo RK ima pa pred seboj zelo velike in težke naloge v teh resnih ča-

padom, ki bi prišel od koderkoli. Teh osem mesecev smo mi porabili tudi za drugo delo. Mnogo smo žrtvovali za udržitve naših meja in za oboževanje naše ponosne in hrabre vojske. Zato smo danes lahko popolnoma mirni. Vsako presenečenje je danes pri nas nemogoče.

Naj se nihče ne vara! Poleg orožja je pri nas enoten duh in velika ljubezen med Srbi, Hrvati in Slovenci za skupno in močno Jugoslavijo. Danes in tudi v bližnji bodočnosti ni nobene nevarnosti za naš mir. Zato bodimo mirni in se posvetimo z vsemi močmi našem gospodarstvu.

Ko je omenil naše notranje politično stanje, je naglašal, da so naše notranje razmere od lani močno napredovale v smislu programa, ki je bil in bo naš politični evangelij. Ta program, ki so ga nekateri označevali za protidržaven in separatističen, je bil v lanskem hudem letu reslana bilka Jugoslavije. Ta program je samoupravna ureditve države, ki se mora raztegniti tudi na Slovenijo in ostale kraje Jugoslavije. Ta program ne more škodovati Jugoslaviji, temveč lahko samo koristi. Z besedami: »Naj Bog da srečo Slovenski Krajini, Sloveniji in mir Jugoslaviji!« je minister dr. Krek zaključil svoj govor.

Okrajni načelnik dr. Bratina je izrekel za tem pozdrave g. bana dr. Natlačen. Predsednik mladinske Kmečke zveze Puš je imel pomemben govor, v katerem je poudarjal važnost, da se slovenska kmečka mladina organizira v kmečki zvezi. S posebnim poudarkom je opozarjal, da potrebuje slovenski kmet še več zemlje, ki ne sme več prehajati v mrtve roke. Najti se mora zemlja tudi za prekmurske sezone delavce, da ne bodo hodili v tujino za praviljat zdravja na tujo zemljo. Premalo imamo zemlje, da bi se smel kdo igrati z njo, preveč jo imamo radi, da bi jo gledali v mrzlih rokah, ki jo bodo hladno zapustile ob prvi nevarnosti. Med kmečko ljudstvo prihajajo sedaj proroki, ki ščuvajo delavca proti kmetu, kočarja proti posestniku ter netijo razredni boj. Naša ljudska fronta pa je naša Kmečka zveza, tu smo vsi enotni in ne bomo dopustili, da bi kdo na račun kmečke razcepljenosti vlekel dobiček.

Profesor Potokar je pozdravil udeležence tabora v imenu Slovenske Krajine. V pesniško izbranih besedah jim je opisal lepote te najmlajše hčerke Slovenije, ki nima dovolj zemlje za pridne roke svojih sinov ter jih mora pošiljati vsako leto v tisočih v tujino, da si s krvavimi žulji služijo kruh. V vsem tem svojem težkem življenju pa upa Prekmurec, da bo dobil svoj kosček zemlje, da bodo njegovi otroci obdelovali svojo lastno grudo.

V imenu prekmurskih kmetov je govoril posestnik Lebar iz dolnjelendavskega okraja. Naslikal je težave in borbe prekmurskega kmeta, prenaseljenost Slovenske Krajine. V imenu kmečkega ljudstva v Prekmurju je izjavil slovesno, da obstoji za nas samo ena država — naša Jugoslavija, ki je skupni dom vsem Slovencem, Hrvatom in Srbom. Zahtevamo pa, da dobimo Slovenci v državi enako pravico, kakor jo imajo Hrvati in Srbi, da si naše domače zadeve sami in po svoje urejamo! Bivši poslanec murskosoboškega okraja Bajlec je govoril potem o potrebi slovenske avtonomije.

Posebno pozornost domačinov je izzval nato predsednik Zveze poljedelskih delavcev in šef Borze dela v Soboti Kerec, ki je govoril v prekmursčini ter je poljedelskim delavcem obljubil, da se bo tudi letos poskrbelo, da bodo dobili v tujini zaslužek.

S tem je bila vrsta govornikov izčrpana. Slavnost se je zaključila s Petančičevo igro »Slovenskega kmeta poveste, ki so jo izvajali številni igralci pod vodstvom izvrstnega režiserja prof. Potokarja. Tisoči navzočih so poržitovalno ostali do konca prireditve, ki se je zaključila ob pol 3 popoldne.

sih. Potrebno je, da si v polni meri prizadevamo, da se plemeniti cilji društva čim popolneje in pravilneje uresničijo. Z zaupanjem verjamem, da bodo člani RK ob teh prilikah storili svojo dolžnost dostojno in častno, kakor so jo vršili njihovi predniki. Z iskrenim zaupanjem v uspeh njih dela pozdravljam vse zastopnike in sodelavce društva RK, zbrane iz vse države v svojem domu, kakor tudi vse navzoče prijatelje te velike naše narodne ustanove. Izvolite, g. prvi podpredsednik, sprejeti zagotovilo mojega osebnega spoštovanja, Kneginja Olga.

Sledila so poročila upravnega odbora o upravnem in blagajniškem poslovanju, ki so bila soglasno sprejeta. Pri volitvah je bil izvoljen za II. podpredsednika sedanji predsednik banovinskega odbora RK v Ljubljani dr. Viljem Krejčič, dr. Felčič, ki je zastopal banovinski odbor dravske banovine, pa je postal avtomatično član glavnega odbora. Prihodnji občni zbor bo drugo leto v Skopju.

Jubilejna razstava Magoličevih slik

Srečko Magolič

V nedeljo ob 11 dopoldne se je v Jakopičevem paviljonu zbralo lepo število odličnikov in prijateljev slikarske umetnosti k otvoritvi razstave slik Srečka Magoliča, ki jo je priredil mestni socialni urad v korist mestnim revežem; vsa vstopnina in pa 20% izkupička za prodane slike je namenjenih za ljubljanske reveže. Med navzočimi smo opazili mestnega župana g. dr. Adlešiča z gospo soprogo, brigadnega generala g. Kukaviciča kot zastopnika divizijskega poveljnika, zastopnika bana referenta g. Široka, višjega svetnika g. dr. Janžekoviča za poštno direkcijo, glavnega urednika »Slovenec« g. dr. Ahčina, načelnika mestnega socialnega urada dr. Kodreča, šefa drž. pravobranilstva g. dr. Vidmarja, banskega inspektorja za srednje šole in mestnega svetnika g. profesorja Silva Kranjca, ravnatelja Vzajemne zavarovalnice in mestnega svetnika g. Sušnika, upravnika Narodne galerije g. Zormanca, blagajnika g. Pretnarja, predsednika organizacije tiskarnarjev v Sloveniji g. Hrovatina, tiskarnarja g. Galetta, ki je brezplačno dobavil res okusna vabila in kataloge za razstavo, industrialca g. Mediča, pod-

predsednika Združenja trgovcev g. Verbiča in še številne druge.

Govor župana dr. Adlešiča

Ljubljanski župan g. dr. Adlešič je nagovoril navzočne odličnike in 80-letnega jubilarja gospoda Srečka Magoliča s temi besedami:

Spoštovana gospoda!

Mestna občina je sicer sama dolžna podpirati vsa kulturna prizadevanja, vendar je pa Ljubljana vedno tudi iz lastnega nagiba rada podpirala zlasti našo likovno umetnost in umetnike.

Na današnji razstavi se pa umetnostna prizadevanja združujejo s človekoljubjem, da nam ta razstava dela še posebno veselje. Spoštovani gospod jubilar! Ko ste mi povedali svoj namen, da svojo 80-letno želite obhajati z dobrimi deli za naše reveže, sem bil globoko ganjen. S svojim sklepom ste gotovo v najlepši luči pokazali svoje plemenito srce in tudi najboljšo lastnost Ljubljančana. Zato je mestna občina smatrala za svojo častno dolžnost, da priredi razstavo Vaših del, pa tudi s posebnim veseljem, saj vlada v Vaših umetninah Genius loci v tako jasni in izraziti obliki, da ga živo čutimo ob vsakem koraku. Duša Ljubljanec nam diha iz slik in utrip ljubljanskega srca čutimo iz dobrega namena razstave. Ona nam kaže prav sočno ljubezen Ljubljančana do rodne grude mesta — v njej pa tudi kakor v zrcalu vidimo vse značilnosti pravega Ljubljančana.

Po vseh slikah vidimo samo mikavno in vabljivo Ljubljano ter njeno idilično okolico. Ljubljanski zdravi optimizem jo vidi vedno vedro in od sonca pozlačeno ter kopajočo se v

spreminjajočih barvah zarje. Nad Magoličevo Ljubljano ne buče viharji, je ne podirajo potresi, še povodnji na Barju so idilična jezera, a Ljubljana, Gradaščica, in Iseca samo spokojno šumljajoče napajajo naše trate in gaje ter vabijo k počitku, odhodu in razvedrilu zadovoljno prebivalstvo.

Magoličeva Ljubljana je srečna in se veselo smehlja, kakor se pravi ljubljanski optimist smehlja tudi v najhujših dneh svojega življenja ter za zaupanjem vase zmaga tudi najtežje nesreče.

Ko si bomo ogledovali slike te vedre in idilične Ljubljane, nikdar obupajoče in vedno se smehljajoče, se bomo spomnili tudi našega jubilarja srečnega Srečka, ki skrbi za dobro voljo in smeh v Ljubljani in na deželi že dolgih 60 let!

Ze »Brencelje« je objavljala Magoličeva šaljive spise in že pred 55 leti je naš jubilar začel tudi sam urejati »Skratca«. Za njim je pisal in urejal tri letnike šaljivega »Rogača«, sam ga je tudi stavil in tiskal, sam ga je ilustriral in sam delal klišeje zanj ter z njimi Slovenecem dal prve slovenske klišeje. Tudi »Bruc« je pomagal vrteti, smejal se je s »Pavliho«, ostril je »Jež« bodice, plašil Ljubljančane z »Goljivno kačo« ter s svojim »Palčkomo« pričaral marsikatero veselo uro. Že nad pol stoletja je slovenski humoristični tisk povezan z našim jubilarjem, ki je ohranil potomcem podobno sodobnega, veselega, šaljivega in dobrodušnega Ljubljančana.

Ta dobrodušni humor ni nikdar žaljiv, nikdar zloben in nikdar škodljiv. Ljubljanski humor ne rani, temveč celi rane s smehom!

Spoštovana gospoda! Srečen je človek, ki zna napore sladiti z lepoto — srečno je mesto,

ki z vedrim optimizmom skrbi za bodočnost — močan je narod, ki s pesmijo in smehom koraka v boje.

Gospod jubilar, od Vas se že tu na razstavi lahko učimo gledati vse z lepe strani, da bi bila tudi nam gladkejša pot skozi življenje. Sprehajajte se še dolgo zdravi po tako sončni in idilični srečni Ljubljani, kakršno ste nam naslikali! Vaše življenje je bilo posvečeno delu, zato še dolgo uživajte najslajše plodove, ki vam jih zori sladka zavest, da ste storili mnogo več kot svojo dolžnost. In kakor sedaj delite plodove svojega vedrega duha in dobrega srca z manj srečnimi in s podpore potrebnimi, tako dobrohotno naj na Vašo mirno in zadovoljno starost posije tudi toplo sonce hvalečnosti!

Ponavljam čestitke k Vašemu častiljivemu jubileju in proglašam razstavo, porojeno iz ljubizni do rodne Ljubljane — razstavo, ki z dobrim zgledom spodbuja k ljubezni do bližnjega, za odprto.

Po govoru g. župana je jubilarju čestital g. general Kukavičič, nato pa po vrsti vsi drugi navzoči odličniki, nakar so si vsi skupaj ogledali razstavo. Srečko Magolič je razstavil 120 slik, ki so deloma iz prejšnjih časov, deloma pa njegova najnovejša dela. Razstava napravlja na obiskovalca vtis in slike splošno ugajajo. Po končanem ogledu so vsi mojstri Magoliču čestitali k lepo uspeši razstavi. Pripraviči smo, da si bo ljubljansko občinstvo v velikem številu ogledalo razstavo, ki je odprta vsak dan od 8-19, in s tem pripomoglo, da bo tudi plemeniti namen razstave dosežen v visoki meri. Premožljivi ljubitelji slikarske umetnosti pa si bodo gotovo izbrali in odkupili lepe slike za okras svojih domov.

Drobne novice

Koledar

Torek, dne 7. maja: Stanislav, škof, mučenec; Dušan, škof. Maj ob 13.07. Herschel napoveduje veliko dežja.

Sreda, dne 8. maja: Prikazanje Mihaela nadangela.

Novi grobovi

† V Ljubljani je v 85. letu svojega življenja mirno v Gospodu zaspala gospodična Ivana Petrovič. Pogreb bo danes ob 3 popoldne izpred mrtvašnice Zavetišča sv. Jožefa na Vidovdanskem cesti 9 na pokopališče k Sv. Križu. Naj je sveti večna luč! Zaljubljenim naše iskreno sožalje!

† Na Prihovi je umrl v soboto, 4. t. m. Pučnik Anton, p. d. Strančič, star 77 let. Bil je dolga leta župan občine Grušove in cerkveni ključar. Naj počiva v miru!

Osebnostne novice

— Odlikovanje župnika Ivana Šašlj. Včeraj popoldne je ban dr. Marko Natlačen na banski upravi izročil visoko odlikovanje — red sv. Save III. stopnje — zaslužnemu slovenskemu pisatelju, zlatomastniku in župniku v pokroju g. Ivanu Šašlju. G. ban je imel ob tej priliki kratek nagovor, v katerem je čestital odlikovancu.

— Spremembo rodbinskega imena je dovolila banska uprava dravske banovine Galufu Arturju, krojaču v Spitalu pri Slov. Konjicah, in sicer v Galic z veljavo zanj in njegovo družino.

— Iz šolske službe. Na meščansko šolo v Slov. Konjicah je bil za učitelja petja in glasbe premeščen Danijel Grum.

— Razrešena eta službe rez. častnika peh. podporočnika Johana Bah in Ludvika Šunahar.

— Izpit sta napravila za čin akt. strojnega kap. II. razr. strojni poročnik Ivan Velner in za čin akt. strojnega podporočnika mornariški narednik Peter Klavdič.

Za birmo

najlepša birmanska darila: zlatino, ure vseh vrst, srebrnino in ves nakit po najnižjih cenah pri

A. Božič, Ljubljana
Franciščanska ulica 3.

Solidna postrežba, največja izbira!

Napredovanje pri pošti

Za kontrolorje VII. skupine so napredovali: Ivan Pučelj, Ervin Vilhar (oba pri poštni direkciji v Ljubljani), Mihaela Bregant pri pošti Bled I.

Za višje prometnike VII. skupine: Franciška Zemljak, Robert Cigler (oba pri poštni direkciji v Ljubljani), Jožef Hauptman, Matko Kucler, Ludvik Parkelj (vsi pri pošti Ljubljana II), Alojzija Krišen pri pošti Gornja Radgona.

Za višjega tehnika VII. skupine: Josip Puntar pri XXV. t. tehnični sekciji v Ljubljani.

Za glavnega arhivarja VII. skupine: Marija Kerme pri poštni direkciji v Ljubljani.

Za PTT uradnika VIII. skupine: Milena Fišer pri pošti Ljubljana II.

Za tehničnega uradnika VIII. skupine: inž. Rajko Leske, pri poštni delavnici v Ljubljani.

Za prometnike VIII. skupine: Vladislava Mikuš (pri poštni direkciji v Ljubljani), Erna Kerenini, Ida Jelovšek, Marta Sušnik, Ljudmila Ba-

Uspešno delo socialne ustanove slovenskih zasebnih nameščencev

Ena najbolj pomembnih slovenskih socialnih ustanov, *Trgoško bolnišnico in podporno društvo slovenskih zasebnih nameščencev*, je v nedeljo dopoldne v mestni posvetovalnici pregledala svoje delo v preteklem letu. Navzočni so bili skoraj vsi delegati iz vseh predelov Slovenije. Zborovalce je toplo pozdravil predsednik g. Erle Gombač ter podal svoje poslovno poročilo, iz katerega posnemamo:

Za uspešen razvoj tako imenovanega višjega zavarovanja je predvsem važno, da članstvo od leta do leta stalno narašča. Tako je v preteklem letu število članov pri višjem zavarovanju doseglo že 5789, dočim je bilo zakonitega zavarovanja pri Bolniški blagajni deležnih 10.469 članov. Od članov višjega zavarovanja pade na Ljubljano 2850 članov, na Maribor 707, na Jesenice 305, na Celje 303 in na Kranj 235 članov. Ostali pa se porazdelijo na druge kraje v Sloveniji. Prispevki, ki so bili z začetkom preteklega leta zvišani od 30 na 35 dinarjev mesečno, so vrgli v preteklem poslovnem letu 2.318.000 din. Med bolezenskimi datjavami in podporami, ki jih plačuje društvo, zavzemajo prvo mesto izdatki za zdravljenje in oskrbo članov in njih svojcev v Slajmerjevem domu. Tako se je v pretekli poslovni dobi zdravilo v Slajmerjevem domu skupno 639 članov in svojcev, ki so prebili v domu 7966 oskrbnih dni. Za oskrbo in zdravljenje v javnih bolnišnicah in klinikah je društvo plačalo 346 tisoč dinarjev, in to za 735 članov in svojcev z 9000 oskrbnimi dnevi. V celoti je torej društvo nosilo stroške za zdravljenje 1474 članov in pa svojcev s 16.970 oskrbnimi dnevi v preteklem letu ter je zato plačalo nad 900.000 din.

Na raznih področjih je društvo izplačalo 120.000 dinarjev, na posmrtninah pa 48.000 din. Slajmerjev dom je bil v minuli poslovni dobi zelo dobro zaseden, saj je imel povprečno nad 25 bolnikov na dan. Zasebnikov pa se je zdravilo tudi 102.

Pred razširitvijo doma so opravljali zdravniško službo v sanatoriju šef zdravnik dr. Kramarič, dr. Čebobin kot hišni zdravnik, dr. Švajger za očne, nosne in vratne bolezni, dr. Finkova za ginekološke primere, dr. Merčun za notranje bolezni, z razširitvijo pa sta bila nastavljena še dva hišna zdravnika dr. Mermolja in dr. Mal ter rentgenolog dr. Cirman. Za nego bolnikov je pred razširitvijo skr-

je, Miroslava Klemenčič, Zora Hafner in Cilka Mežan (vsi pri pošti Ljubljana I); Franciška Savkovič, Kristina Loos, Romana Pajtlar in Mihaela Kraut (vse pri pošti Maribor I); Josipina Pistor (pri pošti Maribor III); Francel Fridl in Hedvika Pečar (pri pošti Celje); Anka Repe (pri pošti D. M. v Polju); Ana Tušar (pošta Ziri); Jožica Čož (pošta Mojstrana); Franciška Žagar (pošta Ribnica na Dolenji-kem); Alojzija Pežani (pošta Žužembek); Josipina Ferjančič (pošta Trbovlje II); Franciška Hladnik (pošta Rogasvevi); Angela Jandl (pošta Slatina Radenci); Alojzija Lubič (pošta Bled II); Marija Kromar (pošta Tržič); Silvester Lipovšek (pošta Zidani most); Karolina Soga (pošta Velike Lašče); Nikolaj Puhan (pošta Murska Sobota).

Za arhivarje VIII. skupine: Kristina Roznožnik, Ivana Pristov in Edo Vujčič (vsi pri poštni direkciji v Ljubljani).

Birmanska darila

po nizkih cenah pri

J. VILHAR, urar
LJUBLJANA, Sv. Petra c. 36.

— Vincencijeva konferenca za akademike v Ljubljani je v zadnjem času prejela sledeče darove: Kino »Union« 100 din, Kranjska industrijska družba 500 din, dr. Zvonko Domink 50 din, dr. Natlačen Marko 500 din, Ček Karel 250 din, Remec Bogomil 50 din, neimenovani 1000 din, družina Pajk 100 din — mesto venca, občina Kranjska gora 100 din, občina Smartno pri Kranju 100 din, občina Bled 100 din, občina Krize 50 din, občina Velike Lašče 100 din. Vsem dobrotnikom naj velja naš iskreni Bog plačaj.

— Konferenca Rotary klubov v Zagrebu. V soboto in nedeljo so se zbrali v Zagrebu zastopniki in člani jugoslovanskih Rotary klubov na svojo 8. distriktno konferenco. Jugoslovanski Rotary klubi tvorijo 77. distrikt rotarske organizacije ter štejejo v 34 klubih po vsej državi nad 800 članov. Distriktno konferenco, ki je zborovala v dvorani Delavske zbornice, je vodil dosedanj guverner jugoslovanskega distrikta g. inž. Radovan Alaupović iz Zagreba. V soboto je predaval na konferenci tudi predsednik ljubljanskega kluba g. Jos. Lubič o vlogi rotarstva v javnem življenju, nato pa g. dr. Jozo Poduje o pomenu trgovske mornarice za našo državo. V nedeljo je bila svečana seja, kateri so prisostvovali tudi zastopniki bolgarskih, madžarskih in švicarskih klubov. Za novega guvernerja jugoslovanskih Rotary klubov je bil izvoljen g. dr. Viktor Ružič, bivši minister in ban, ki je imel to funkcijo že v letu 1935-1936.

— Prejeli smo. Tvrška Sever & Co na Gospodski cesti v Ljubljani išče trgovske pomočnike. Ker je delavstvo navedenega podjetja od lastnika izprto, prosi prizadeto delavstvo trgovske pomočnike, da ne gredo k zgornaj navedeni firmi v službo, ker bi s tem škodovali interesu delavstva. — Obratni zaupniki tvrške Sever.

Tovarna Lutz, Ljubljana VII.

— Redni letni občni zbor Muzejskega društva za Slovenijo bo v torek 7. maja ob 17. v čitalnici Narodnega muzeja v Ljubljani.

— Dvomeščen tečaj v Slov. Konjicah. V Slov. Konjicah je bil prirejen poseben tečaj za obrambo prebivalstva pred napadi iz zraka, za katerega je vladalo med tržimi in okoljskimi občani veliko zanimanje. Udeležba je bila tolikšna, da je moralo biti vsako predavanje dvakrat. Vsakokrat skoro je bila velika dvorana Društvenega doma polna. Devet predavateljev je podrobno obdelalo vsa snov o letalskih napadih, o rušilih in zažigalnih bombah, o bojnih streluh, o obrambi pred njimi in pomoči prizadetim. Predavatelji so pokazali poslušalcem plinske maske in njih uporabo. Zadnji predavatelj je pokazal tudi plin klor, učinek zažigalne

belo 19 usmiljenk iz družbe sv. Vincencija Pavelskega, sedaj pa jih deluje že 80. Razširitev doma je bila srečno izpeljana in je bil z njo ustvarjen nujno potrebni poročniški oddelček. Da je bilo mogoče izpeljati graditve tako hitro, gre glavna zasluga Pokojninskemu zavodu, ki je dovolil posojilo sedem milijonov dinarjev, s čimer je bilo mogoče razširiti sanatorij tako, da bo imel v celoti kar okrog 100 postelj.

Uprava je posvetila veliko pozornost tudi vprašanju ureditve svojega sanatorija v Mariboru in je zlasti prišel v poštev predlog, naj društvo kupi sanatorij primarija dr. Černiča z desetimi posteljami. S preureditvijo bi se dal ta sanatorij povečati tako, da bi zadostil potrebam mariborskih članov. Društvo je tudi že zaprosilo za posojilo pri Pokojninskem zavodu, vendar ni na prošnjo še prejelo odgovora, zaradi česar vprašanje mariborskega sanatorija še ni odločeno. Društvo se je nadalje potegovalo za čimprejšnjo teritorialno porazdelitev delokroga med zasebnimi blagajnami v Ljubljani, Zagrebu in Belgradu. Zal. vsa prizadevanja za razdelitev doslej niso uspela in bo društvo še naprej nadaljevalo to borbo. V notranjem delu je uprava društva imela obilo dela na sejah ter je dolžna posebno zahvaliti vsem sodelavcem, ki so s svojo požrtvovalnostjo pripomogli k napredku vsega zavarovanja zasebnega nameščencev. Poročilo so delegati z odobravanjem vzeli na znanje in prav tako tudi računski zaključek. V imenu nadzorstva je nato g. Ljorže Hartman predlagal razrešitev odbora, ki je bila soglasno sprejeta.

Med slučajnostmi je bil prečitana samostojni predlog zasebnih nameščencev z Jesenic, v katerem le-ti prosijo, naj TBPD nakloni Bratovski skladnici, pri kateri so zavarovani, primerno pomoč, da bo mogla pošiljati pri njej zavarovane nameščence na zdravljenje v toplice in zdravilišča. Inž. Knez pa je v imenu mariborskih nameščencev prečital resolucijo, ki poudarja, da je zdaj, ko je bil v Ljubljani dograjen najmodernejši sanatorij v Sloveniji Slajmerjev dom, prva skrb TBPD, naj tudi v Mariboru poskrbi za podobno zdravstveno ustanovo. Resolucijo so delegati z odobravanjem sprejeli, nakar je predsednik zaključil zborovanje, vsi delegati pa so se podali k blagoslovitvi razširjenega Slajmerjevega doma.

bombe v malem in končno malo eksplozijo. Upeh tečaja je bil velik, ker je vsako predavanje slisalo 300 do 450 ljudi.

— Letošnji protituberkulozni teden bo od 19. do 25. maja t. l. pod geslom: »Noben jetični brez bolniške postelje«.

— Zapeka, neredno delovanje debelega črevesa, elaba prebava, glavobol radi zaprtosti hitro prenehajo, če uporabite naravno Franz-Josef-ovo grenko vodo — polna časa na prazen želodec. Franz-Josef-ova grenka voda deluje blago. — Ogl. reg. S. br. 15.485—35.

MOŠKO PERILO PO MERI

ALOJZIJ POTRATO PREJ

JOS. KUNC & Co.

LJUBLJANA - MIKLOŠICEVA CESTA

— Pod voz je padla. Posestniška hči Smole Jozica z lga 50, je včeraj peljala iz gozda precej visoko naložen voz drv. Med vožnjo so se konji splašili in dekle je padlo pod voz tako nesrečno, da je slo kolo čez nogo. Dekletova desna noga je v mečih povsem zdrobljena. Reševalni avto je prepeljal dekle v ljubljansko bolnišnico. Nesreča je tem bolj žalostna, ker se je dekle nameravalo v kratkem poročiti.

— Pri zaprtju, motnji v prebavi — vzemite jutraj na prazen želodec en kozarec naravne »Franz-Josef« grenčice.

— Poslijte takoj 150 din upravi »Božjega sveta«, Ljubljana, Sv. Petra nasip 17 za biokosno romanje Trsat—Rab — najprijetnejši izlet po morju!

— Slepec utonil v naraslem potoku. Orožniški postaji v Slovenski Bistrici je v soboto proti večeru delavec Ferdinand Kobula prijavil, da je v močno narasli Ložnici našel nepoznanega utopljenca. Na kraj najdbe je takoj odšla žandarmerijska patrila, kateri se je posrečilo utopljenca poganiti na breg. Na podlagi listin, ki so jih našli pri utopljenca, so ugotovili, da gre za 52letnega oselepelega berača Alojzija Laha, ki je nazadnje etanoval v Cigoncih, rodno je pa iz Čadrama pri Konjicah. Ker je bil Lah popolnoma slep, ga je na njegovih pojev vedno spremljala njegova mačeha, 65letna Marija Lah. Ker to žensko že nekaj dni pogrešajo in ker je orožniška patrila ugotovila, da sta bila oba Alojzija in Marija Lah zvečer 3. maja precej vinjena, sumijo, da sta oba iz ne previdnosti padla v strugo narasle Ložnice, in v njej našla žalostno smrt. Preostali so sicer vsi strugo v bližini, vendar se ni posrečilo najti kake sledove za staro slepečovo vodnico. Truplo Alojzija Laha so prepeljali v mrtvašnico farna gopa pokopališča v Slov. Bistrici, kjer bo pokopan.

Za birmo

nudi veliko izbiro vsakovrstnih švicarskih ur in zlatnine

ALOJZ FUCHS, Ljubljana

Židovska ulica 3

— Najdeno truplo novorojenčka. V nedeljo, 5. maja t. l. popoldne so otroci iz vasi Brinje, obč. Dol pri Ljubljani na levem bregu reke Save pod vasjo našli truplo novorojenčka moškega spola. Trupelce je bilo vrženo v Savo ali Ljubljano nekje nad Ljubljano ali v neposredni bližini Ljubljane. Kdor bi mogel dati kake podatke o krivcu, naj to sporoči takoj orožniški postaji v Dolu pri Ljubljani ali upravi policije v Ljubljani.

Poromajte h Gospe zdravja v Ponikvah

Na binkoštno nedeljo bo v Ponikvah privikral lepa slovesnost. Apostolstvo bolnikov bo priredilo romanje bolehnih ljudi, kakor tudi zdravih, ki hočejo od Gospe zdravja izprositi zdravja za druge. Prva in edina cerkev, ki je posvečena v Sloveniji Gospe zdravja, je v Ponikvah. Ta cerkva je tudi sedež Apostolstva bolnikov, ki ima že blizu 6000 članov iz vseh krajev, kjer biva Slovenci.

Na binkoštno nedeljo (12. maja) bo prvo romanje h Gospe zdravja v Ponikve. Spored po tale: Jutraj ta dan spovedovanje, ob 8 prva sveta maša s pridigo, ob 9 blagoslov nove silve, sveta maša s pridigo. Po vs. maši zborovanje v parku pri kapelici lurske Matere božje. Spored: Pozdrav, poročilo o Apostolstvu bolnikov, govor o bolnikih in misijonih ter o skrbstvu za bolnike. Popoldne ob 3 v cerkvi govor: bolezen, najdražji zaklad; nato litanije Matere božje in sklep.

Iz Ljubljane gre vlak ob 5.15. Zadnji trije vagoni gredo proti Kočevju. V Dobropoljah je treba izstopiti, kjer bodo čakali vozovi za tiste, ki se prijavijo. Avto bo šel iz Ljubljane po prihodu gorenskega vlaka izpred gl. kolodvora ob 7.30. Toda avto bo vozil le tedaj, če se jih prihlasi vsaj 20 oseb pred soboto, t. j. do petka zjutraj, kar bomo v sobotnem »Slovenecu« javili. Vlak vozi iz Dobropolj ob pol 2 in ob 7 zvečer.

Slovesnost bo ob vsakem vremenu. V slučaju slabega vremena se bo izvenecerkevni sestanek vršil v dvorani Zdravstvenega doma.

Po državi

* V Skaderskem jezeru utonili trije bratje. Hoteli so se pripeljati čez jezero. Ko so stopili v čoln, je bilo jezero čisto mirno. Nenadoma pa je začel puhati močan veter in vsi napori bratov, da bi pripluli do obrežja, so bili zaman. Čoln se je prevrnil in vsi trije so utonili.

* Konj padel v vodnjak, pa ostal nepoškodovan. V vasi Prnjavorju je padel konj, ki je bil brez nadzorstva, v širok in 25 metrov globok vodnjak, pa je ostal nepoškodovan. Z vrvoj ki so si jo izposodili v bližnjem zvoniku, so kmetje potegnili konja iz vodnjaka.

* 124.000 dinarjev pozabil v tramvaju. V Belgradu je neki zavarovalni uradnik pozabil v tramvaju svojo aktovko, v kateri je bilo 124 bankovcev po tisoč dinarjev. Kaj je uradnika zmotilo, da je na aktovko in denar čisto pozabil, seveda ne vemo. K sreči pa je dragocena aktovka našel pošten mož. Tramvajski sprevidnik Lazar Krajncič, ki mora s svojo skromno plačo preživljati šestčlansko družino, ni niti trenutek mislil na to, da bi najdeni denar pridržal za se. Iz papirjev, ki so bili v aktovki, je kmalu ugotovil ime in naslov izgubljenega. Ko je bil v službi izmenjan, se je takoj podal na pot, da izroči najdeni denar pravemu lastniku. Presrečni uradnik mu je dal nagrado 1000 dinarjev, poleg tega pa bo prejel poštni sprevidnik še nagrado od mestne občine.

* Strašna smrt pod vlakom. Na železniški postaji v Petrogradu je delavec Svetlo Maksič z drugimi delavci metal pesek iz vagona. Nenadoma pa je v ta vagon zavozil tovorni vlak. Maksič je pri trku zgubil ravnotežje in padel pod kolesa vlaka, ki so ga popolnoma razmesarili.

* Dva razbojnika obsojena na smrt. V noči med 24. in 25. novembrom preteklega leta v

Liubljana, 7. maja

Gledališče

Drama: Torek, 7. maja: »Dance bomo tiči«. Red B. Gostovanje Zvonimirja Rogoza. — Sreda, 8. maja: »Hamlet«. Red Sreda. Gostovanje Zvonimirja Rogoza. — Četrtek, 9. maja: »Dance bomo tiči«. Red Četrtek.

Operaj: Torek, 7. maja: Zaprtio. — Sreda, 8. maja: »Adriana Lecouvreur«. Red A. — Četrtek, 9. maja: »Modra roža«. Opereta. Red B.

Radio Ljubljana

Torek, 7. maja: 7 Jutranji pozdrav. — 7.05 Napovedi, poročila. — 7.15 Pisan venček veselih zvokov (plošče). — 11 šolska ura: Pokrajinska odaja z Jesenic, izjava ljudska sola, vodi Leo Pi-brovec. sol. uprav. — 12 Za boljšo voljo (plošče). — 12.30 Poročila, objave. — 13 Napovedi. — 13.02 Opoldanski koncert radijskega orkestra. — 14 Poročila. — 18 Operetni napravi (plošče). — 18.40 Drušlovne prvine našega gospodarstva (g. dr. Fr. Veber. — 19.20 Nac. ura. — 19.40 Objave. — 19.50 Deset minut zabave (g. Fr. Lipah). — 20 A. Dvo-fak: Rusalca, fantazija po operi (vel. simf. ork., plošče). — 20.20 Rezervirano. — 22 Napovedi, poročila. — 22.15 Giegova ura (radijski orkester).

Druški programi

Torek, 7. maja: Belgrad: 20.40 Čekjovskega skladbe — Zagreb: 20.40 Konc. prenos — Bratislava: 19.30 Čajkovskega večer — Praga: 20.15 Glasbena drama — Solija: 19.50 Čajkovskega večer — Bero-münster: 21.40 Ork. konc. — Budimpešta: 19.50 Vojaška godba — Bukarešta: 20.15 Simfonični konc. — Stockholm-Hörby: 21.25 Puccinijeva opera »Bo-heme« — Trst-Milan: 17.15 Violina — 20.30 Pucci-nijeva opera »Turadot« — Rim-Bar: 20.30 Ork. konc. — Florenca: 21.15 Laha gl. — Sottens: 20.30 Veseloigra.

Predavanja

»S poti po Norveški« je naslov predavanju, ki ga priredi Prirodoslovno društvo v Ljubljani v predavalnici mineraloškega inštituta na univerzi danes ob 18.15. Predaval bo gospod akad. slikar Božidar Jakac. Predavanje bodo pojasnjevale skioptične slike.

Tujskoprometna zveza v Ljubljani priredi v sredo, dne 8. t. m. ob 20 v franciskanski dvorani predavanje fotografa g. Cveto Svijgla pod naslovom: »Pesem slovenskih planin«. G. Svijgel bo predaval nekaj črno-belih in barvnih filmov s planinskega in kajakaškega življenja, potem pa 100 diapozitivov v naravnih barvah iz Julijskih alp.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9; mr. Ramor, Miklošičeva cesta 20 in mr. Murmayre, Sv. Petra cesta 78.

Osijeku Bogdan Radivojevič in Djuro Müller vrla v etanovanje trgovca s kožami Arona Khona. Najprej sta naletela na služkinjo, ki sta jo zvezala in ji ukazala, naj molči. Müller je bil oborožen s sekuro, Radivojevič pa s puško. Služkinja je bila tako prestrašena, da si ni upala spregovoriti niti besedice. Nato sta razbojnika odšla v spalnico, kjer je spal Khon s svojo ženo Cecilijo. Prebudila sta ju in zahtevala ednar. Khon se je začel upirati razbojnikom, ki sta pa njega in njegovo ženo s sekuro in puško tako obdelala, da sta bila tako mrtva. Nato sta razbojnika odprla omare in odnesla 9000 dinarjev. Po zločinu sta odšla proti Vankovcem, kjer sta si razdelila olen in odšla vsak svojo pot. Čez par dni so orožniki oba aretirali. Te dni sta se zagovarjala pred okrožnim sodiščem v Osijeku. V glavnem sta priznala svoj zločin. Zasluzanih je bilo 12 prič, nakar je sodišče razglasilo sodo, s katero sta bila oba obsojena na smrt na vesalih. Zagovornika sta vložila priliz zaradi preostre kazni.

* Kravod goodek na nogometnem igrišču. Na igrišču SK »Elektro-Bosna« v Jajcu je bil izvršen zločin, pri katerem bi kmalu izgubil svoje življenje nogometaš Mirko Kučera iz Jajca. Sportni klub »Elektro-Bosna« je priredil prvi pomladanski trening. Igro je opazovalo več fantov, med njimi tudi Josip Lepner, ki je ves čas motil igralce. Igralci so ga podili z igrišča, pa jih ni ubogal, kar je sicer mirnega igralca Kučero razjezilo. Stelke je proti Lepnerju, da sta prežene z igrišča Lepner pa je po-tegnil svoj nož in zabodel Kučero v želodec. Kučero so takoj prepeljali v bolnišnico, kjer so ga operirali. Operacija se je posrečila in zdravnik upajo, da bo ostal pri življenju. Lepnerja so izročili sodišču.

* Šest roparjev pognal v beg. Okolico Petrinje zadnji čas strahuje neka roparska tolpa. Te dni zvečer sta bila med vasema Vojnić in Vojniški izvršena kar zaporedoma dva roparska napada. Kmet Nikola Bukva je napadlo šest zakrznikanih roparjev, ki so mu vzeli vse, kar je imel vrednega pri sebi in celo suknjič. Kmalu nato je prišel po isti poti kmet Gjuro Novakovič. Tudi njega so roparji napadli, vendar pa se je spustil v boj z roparji. Čep- prav je med bojem dobil hude poškodbe, se mu je končno le posrečilo pognati v beg vseh šest ropar-jev. Zaradi te roparske tolpe je oblast podvojila orožniške postaje.

* Zaradi tatvine sodnih aktov aretirani. Veliko pozornost je zbudila v Kruševcu aretacija odvetni-ka Branka Dimitrijeviča, ki mu očitajo, da je kradel sodne akte.

Boljši oid
laže delo in večja
spasobnost v pravila
pomerjenim očali
od

Ljubljana PASAŽA
NEBOTIČNIKA

* Na grobu žene ubil tačo. Na vaškem pokopališču v Caljevi pri Pristini je kmet Stojan Gavlič na grobu svoje nedavno umrle žene napadel svojo tačo in ji z gorjako razbil glavo. Gavlič je so-vražil staro ženo, ker jo je dolžil, da je njegova rajna žena zaradi nje malo pred svojo smrtjo za-pustila njega. Morilca so zaprli.

Anekdota

Sodna razprava je končana. Predsednik se-nata razglašal sodo:

»... in zato se obtoženi obsoja zaradi tatvine zlate ure in drugih predmetov na dve leti ječe.«

»Strela! zaključ obsojeni. «Ujema sel»

»In kaj se ujema?«

»Pa to! Na zlati uri je bilo vrezano: Jamči se za dve leti!«

Ljubitelj resnične umetnine — ljudem najfinjšega okusa
 Vsem materam in onim, ki se klanjajo s spoštovanjem
 najčistejši, najpoštenjši materinski ljubezni.
Vsem tem kličemo: ne pozabite, ne pozabite, oglejte si:

Danes ob 16., 19. in 21. uri v pretresljivem, edinstvenem, nepozabnem filmu

najslovičnejše predstavnice
najsvežje umetnosti in kulture**JEANNE DORÉ**

LJUBIJANA

Razširjeni Slajmarjev dom blagoslovljen

V nedeljo dopoldne je bila v lepi veži Slajmarjevega doma priručna slovesnost, ki je pomenila za TBPD pomemben praznik in nagrado za naporno delo zadnjih let. Ob navzočnosti številnih odličnih predstavnikov je bil blagoslovljen sodobni prizidek sanatorija. V veži so se zbrali zastopniki bana, načelnik socialnega oddelka banke uprave g. Kosi, ljubljanskega župana je zastopal mestni svetnik, primarij dr. Meršol, ki je hkrati zastopal zdravniško zbornico, divizijskega poveljnika sanitetni podpolkovnik Rankovič, ljubljanskega škofa generalni vikar in stolni prost g. Nadrah, Akademijo znanosti in umetnosti univ. prof. dr. Hadži, rektorja univerze univ. prof. dr. Kanský, zagrebški »Merkur« dr. Samardžija in SUZOR dr. Mrvoš, Pokojninski zavod dr. Milavec, OUZD predsednik inž. Sodja in Delavsko zbornico predsednik Kozamernik. Veliko je bilo številno zdravnikov, ki so prišli na slovesnost, med njimi upravnik umobolnice dr. Gerlovič, šef primarij ženske bolnišnice prof. dr. Zalokar ter številni šefi oddelkov ljubljanskih bolnišnic in drugih zdravstvenih ustanov. Navzoči so bili skoraj vsi delegati TBPD ter številni zastopniki raznih trgovskih organizacij. Prav tako so se zbrali v veži stavbni dobavitelji, obrtniki in osebe ter bolniki sanatorija.

Nekako v sredi z zelenjem in državnimi trobojnicami okrašene avle, v katerih je bila na najvidnejšem mestu postavljena lepa slika Nj. Vel. kralja Petra II., je bil postavljen tudi ličen oltar, pred katerim naj bi se izvršil blagoslovitveni obred. Tam je stal tudi mikrofoni, ki je omogočal prenos govorov po bolniških sobah in hodnikih zavoda. Prvi je spregovoril predsednik TBPD g. E. Gombač, ki je najprej pozdravil odlične goste, za tem pa orisal razvoj Slajmarjevega doma in izrekel zahvalo Pokojninskemu zavodu, ki je dal na razpolago potrebna gnojna sredstva za dela. Prav tako se je zahvalil za podporo, ki jo je družstvu izkazala mestna občina ljubljanska. Zahvalil se je dalje projektantom inž. Serajniku in inž. Omahnu ter stavbeniku Emilu Tomažiču ter vsem drugim odličnim obrtnikom, ki so s svojim delom pomagali dokončati sodobno stavbo. Posebno zahvalo je izrekel predsednik zdravniškega sanatorija, društvenemu odboru za strokovne nasvete, ki so pripomogli, da je sedanji Slajmarjev dom najbolj sodobna zdravstvena ustanova v Sloveniji. Zatem je še priporočil usmiljenim sestram, ki so doslej tako pošteno skrbela za bolnike v doseganem domu, naj tudi še vnaprej posvečajo vso ljubezen negi bolnikov. Potem je izročil Slajmarjevo dom njegovemu namenu in naprosil šefa zdravniškega dr. Kramariča, naj vodi ustanovo v dobro vsega zavarovanega članstva. Z željo, naj razširjeni Slajmarjev dom spremlja božji blagoslov, tako da bodo vsi, ki se bodo zatekli vanj, dobili zaželjeno zdravje, je naprosil še generalnega vikarja Nadraha, naj opravi blagoslovitveni obred.

S tehtnimi besedami je generalni vikar g. Nadrah v svojem govoru najprej podčrtal, da je bilo krščanstvo prvo, ki je podčrtalo ljubezen do bližnjega, na kateri temelji tudi sleherni samarijanski udeleževanje. Kristus sam je bil prvi samarijan, ko je hodil okrog in pokladal roke na bolnike in jih ozdravil. Njegovega zgleda in nauka so se držali vsi tisti, ki so v preteklih stoletjih žrtvovali sebe za zdravje svojega bližnjega, posebno fakrat, kadar so razsajale kužne bolezni. Skrb za bolnike je uvedlo krščanstvo in krščanstvo je ustvarilo tudi redove, ki so svoje člane posvetili negi in postrežbi bolnikom. Z bolnim človekom je treba marsikaj potrpeti in zato le redovnice, ki so vse svoje življenje posvetile tej vzvišeni nalogi, zmogajo vso potrebno potrpežljivost, ki je od svoje okolice pričakuje betočni bolnik. Pred osmi leti je bila ta zdravstvena ustanova, ki nosi izrazit pečat karitativnosti, prvič blagoslovljena. Z medsebojno pomočjo in sodelovanjem, ki zopet izvira iz ljubezni do bližnjega, je bila sedaj razširjena. Kot predstavnik Cerkve se mu zdi potrebno, da podčrta dve dejstvi: v Slajmarjevem domu delujejo sestre usmiljenke z uspehom za dobrobit bolnikov, kar hkrati dokazuje, da je hotela uprava pokazati, da naj živi vsa ustanova v krščanskem duhu. Drugo razveljavilo dejstvo pa je, da je doslej imel duhovnik vedno dostop v ta sanatorij, v katerem niso skrbeli le za telesno, temveč tudi za duševno zdravje bolnikov. Da se uprava drži tega navodila, najlepše dokazuje kapela, ki bo v tem domu v kratkem urejena. Uprava je z vsem tem prav gotovo ustregla duhu dr. Slajmarja, čigar ime zavod nosi in o katerem je znano, da je pred vsako težjo operacijo stopil v kapelo in poprosil za božjo pomoč pri svojem odgovornem delu. Zato, da bi božji blagoslov spremljal novo stavbo in da bi Bog vodil zdravnike in bolnike v njihov duševni in telesni blagor, bo sedaj novi del zgradbe blagoslovljen.

Po opravljenem cerkvenem obredu so čestitali TBPD v imenu TOI predsednik Jelačin, v imenu ljubljanskega župana in Zdravniške zbornice pa dr. Meršol. Šef zdravnik zavoda dr. Kramarič se je vsem navzočim zahvalil za navzočnost pri slovesnosti in poudaril, da se je v osmih letih, odkar zavod deluje, zateklo vanj 6127 bolnikov, od katerih jih je umrlo samo 88. Operacij je bilo v sanatoriju opravljenih skoraj 5000, čeprav je imel zavod le 30 postelj. Na kratko je še opisal sodobno ureditev zavoda ter nato povabil goste na ogled sanatorija. S tem je bila priručna slovesnost končana in vsi, ki so si zavod ogledali, so odhajali s prepričanjem, da je Slovenija po zaslugi društva slovenskih zasebnih nameštencev dobila kar najbolj sodoben sanatorij, ki ne bo služil le članstvu, ampak vsej slovenski javnosti.

Obiščite
razstavo Magoličevih slik
 v Jakopičevem paviljonu
 Odprta od 8 dopoldne do 7 zvečer.

I Železniški upokojenci imajo sv. mašo na Rožniku v četrti 9. t. m. ob 6 z ljudskim petjem ob vsakem vremenu.

I Krščansko žensko društvo vabi članice in sodelavce na družabni sestanek, ki bo v sredo 8. t. m. ob pol štiri na Bellevue.

I Zdravilišče Slajmarjev dom v Ljubljani je radi svoje nove preureditve in razširjave dobil tudi nove telefonske številke 20-77, 20-78 za medkrajevni, za nočni promet pa 20-87, kar naj zainteresirani blagovoljijo upoštevati.

I V Zvezdi že podirajo kostanje. Zdej, ko je že končano veljavno odločeno, da bo spomenik pokojnemu kralju Aleksandru etal v Zvezdi, je treba z deli pohiteti, ako naj bo spomenik 28. junija letos že odkrit. In tako so včeraj jutraj že prišli v Zvezdo mestni delavci ter pričeli podirati kostanje. Najprej so prišli na vrsto kostanji, ki stoje ob srednjem prehodu skozi drevored ob Kongresnem trgu. Do prvih popoldanskih ur so delavci že podirli štiri postanje. V načrtu je, da se podro vsa drevesa na eredi drevoreda v smeri od Vegove ulice proti Kazini. Med gledalci, ki opazujejo početje mestnih delavcev, je slišati od časa do časa iskre vzhod kakšnega upokojenca, drugega pa nič.

I Inozemci, ki bivajo v območju uprave policije v Ljubljani in posedujejo dovoljenje za zaposlenje (izkaznico o poklicu), veljavno za nedoločen čas, se pozivajo, da jih predložijo v overovljenje, oziroma evidentiranje v teku tega meseca na upravi policije, v sobi št. 1. Izkaznice, ki ne bodo predložene do 30. maja 1940, bodo po tem roku neveljavne.

I Vlak mu je odrezal nogo v gležnju. V noči med nedeljo in ponedeljem nekoliko po polnoči se je 46-letni delavec Lesjak Kristijan vračal po Gasilski cesti proti svojemu domu v Gramozni jami. Šel je čez železniški prehod nad gorenskim kolo-dvorom, kjer so premikali vagon. V tem je prišel pod lokomotivo, ki ga je podrla, mu zgrabila nogo ter mu jo odrezala v gležnju. Železničarji, ki so opazili nesrečo, so Lesjaka prenesli na gorenski kolo-dvor, odkoder so telefonirali po reševalni avto, ki je ponesrečenca prepeljal v splošno bolnišnico.

I Blago za moške obleke in površnike dobite najceneje pri trvdri Gočar, Sv. Petra cesta. Oglejte si zalogo in cene!

Samo še danes izvrstna in zabavna filmska komedija s Heinz Rühmannom v glavni vlogi:

Sina sem dobil

Guverner

po gled. komadu WILLY BIRGEL

Film predstavlja eno najlepših del letošnje nemške produkcije

Ob 16., 19. in 21. uri

Režija: TURZANSKI

KINO MATICA tel. 21-24

I Samarijanke-gasilke! Gasilska župa Ljubljana-mesto priredi danes nižji samarijanski tečaj za samarijanke-gasilke. Pričetek tečaja ob 19.30 v šentjakobski šoli v Ljubljani. Prostovoljna gasilska četa Ljubljana-mesto vlnodno prosi in vabi ženske v starosti od 18. do 40. leta iz okolice bivše občine Moste, da se tega tečaja udeležijo. Prijave sprejema na svojem domu predsednik čete iz Most, Zaloška cesta št. 78, in na tečaju v šentjakobski šoli v Ljubljani.

I Sadržarska in vrtnarska podružnica Ljubljana-mesto priredi v sredo, dne 8. t. m., ob 16. uri (4 popoldne) na vrtu odbornika g. Frana Zelenika v Mencingerjevi ulici št. 37 (Kolezija) praktični pouk o temi: »Kako si olajšamo delo na vrtu z modernim orodjem«. Lastnik vrta bo sam predvajal ročno moderno Wolfvo pa tudi domače vrtno orodje. Vstop prost. Ciljno na gostje vabljeni.

I Po evetjenju sadnega drevja treba opraviti poletno škropljenje, da se zatiro bolezni in škodljivci v naših vrtovih in sadovnjakih. Sadržarska in vrtnarska podružnica Ljubljana-mesto bo izvajala škropljenje prvenstveno in po znižanih cenah svojim članom, ki naj se prijavijo po dopisnici takoj, najkasneje pa do 11. t. m. pri odborniku g. Teodorju Drenigu, Cesta v Rožno dolino št. 36, tel. 23-55. Podružnica posoja članom tudi škroplilnice kakor za zimsko škropljenje.

I Ogenj v Mostah. Včeraj dopoldne ob 8.53 so iz pisarne tovarne »Saturnus« v Mostah telefonirali ljubljansko poklicno gasilec postajo, da gori v tovarni katrana poleg »Saturnusa«. Gasilci so takoj odhiteli na lice mesta z motoriko, vendar ni bilo zanje več doeti opravka, ker so domači delavci in njegovi tovariši iz »Saturnusa« v glavnem že odstranili nevarnost. Tovarna katrana in karboleja je last Mestne plinarne. Z nekega kotla, v katerem se je kuhal katran, je odletel zamašek, naker se je razbeljena enov razlila po lesenem odru, ki je začel goreti. Ogenj je dosegel že tudi stropne dele. Škode je za dober tisočak. Ko je bilo že vse opravljeno, so prihiteli s svojim avtomobilom še gasilci iz Štepanje vasi, za katere pa žal ni bilo več pri-ložnosti, da bi se izkazali.

I Ema Gramatica v filmu »JEANNE DORÉ« v kinu Union. Vsaka reklama bi bila čisto odveč, če bi vsi ljudje slišali in videli, kaj so govorili oni, ki so videli film »Jeanne Doré« v soboto in nedeljo. Ema Gramatica, njena vzvišena igra, njen simpatični pojav, glas, njena govorica, njena edinstvena vloga srečne in v brdskem trpljenju preizkušene matere, je prevzela vse ljudi. Danes ve že mnogo ljudi v Ljubljani, kaj je Ema Gramatica, treba pa je, da jih ve še več; zato naj vsi, ki so že videli umetnico v filmu »Jeanne Doré«, naj-topleje priporočajo svojim prijateljem in znancem obisk te filmske umetnine.

I Srake na delu. V zadnjih dneh se je v Ljubljani pripetilo več tatvin, ki kažejo, da so se tudi ljubljanske srake zganile iz zimskega spanja. — Ponoči je neznan ljubitelj dobre kapljice vdrl v klet restavracije »Slone«, od koder je odnesel več steklenic vina boljših znamk. Vlomilec je bil tako predrzen, da je odnesel s seboj celo ključavnice z vrat. Menda misli, da bodo zdaj vrata v vinski hram kar odprta. — Ponoči je bilo vlomljeno tudi v mesarsko stojnico mesarja Jakoba Petriča v Šolekem drevoredu. Tam pa vlomilec ni našel drugega kakor nekaj orodja, uteži in rdečo šatuljo za drobiž. — Zasebnici Mariji Kačar iz Razpotne ulice je nekdo odnesel železno ročno blagajno, v kateri pravi, da je imela 1200 din denarja v bankovcih in drobižu. — V Mariborski ulici 22, je nekdo vdrl na podstrešje in odnesel od tam še precej dober otroški voziček, ki je vreden kakšnih 400 din. — Poleg tu naštetih je bilo zadnje dni v Ljubljani še več drugih tatvin.

Tržič

APZ — V Tržiču bo koncertiral Akademski pevski zbor iz Ljubljane v soboto, 11. t. m. ob 20.30 v dvorani Prosvetnega doma. APZ bo nastopil iz istim programom kakor v Kranju in na Vrhniki. Opozorjamo občinstvo, naj si že zdaj takoj preskrbi vstopnice, kajti zanimanje za gostovanje APZ v našem kraju in okolici je veliko.

MARIBOR

Vinska razstava v Svečini

Svečina, 6. maja 1940.

Vinarska podružnica za Svečino in okolico je včeraj priredila zelo lepo uspelo vinsko razstavo, združeno z vinskim sejmom. Vinogradniki iz svečinskega vinskega okoliša so razstavili okoli 130 sort zelo dobrega in najfinjšega vina. V tem okolišu so vinogradniki, ki slovijo s svojimi pridelki daleč po Sloveniji in tudi izven mej naše ožje domovine. Razstavljena so bila vina, ki jih najdeš malo kje. Sortirani muškateci, renski rizlingi, traminci, rulandci, šiponi, burgundci, modra francinja in druge fine vinske sorte so take kakovosti, da segajo po vinih v teh krajih ne samo mariborski gostilničarji, ampak v Svečino prihajajo že več let vinski trgovci in gostilničarji iz Ljubljane in Gorenjske ter drugih delov Slovenije po vino. Cele vagonne vina proda po en vinogradnik. Da so naši vinogradniki dosegli take presenetljive uspehe, gre zasluga strokovni izbrazbi teh vinogradnikov. Vsak kmetski oče da svojega sina v kako vinarstvo ali kmetijsko šolo in potem gre ta strokovna vinogradniška naobrazba od roda do roda, od kmeta na kočarja in viničarja. Tukajšnji vinogradniki polagajo izredno veliko važnost na izbiro vinskih sort. Ker so posamezne vinograde lege izborne in ker je kletarstvo v teh krajih moderno, je vino v svečinskih okoliših doseglo tako lepe cene in tako lep sloves.

Vreme je sicer kazilo prireditev, vendar pa je ista lepo uspela. Ze na predvečer, to je v soboto 4. maja se je s svojimi prijatelji pripeljal v Svečino gradbeni minister g. dr. Krek, kateremu

Kot dopolnilo kulturno poučen film o plezanju na tirolske planine. Sodobna plezalna tehnika, ki bo zanimala slehernega plezalca.

KINO SLOGA, telefon 27-30
 Predstave danes ob 16., 19. in 21. uri

Celjske novice

c Hud boj za prvenstvo Slovenske šahovske zveze v Celju. Celjski šahovski klub je odigral v nedeljo popoldne v veliki vrtni dvorani hotela Evrope povratno tekmo s šahovskim klubom »Vidmar« iz Maribora, prvakom mariborskega okrožja. Zaradi izrednih razmer je nastopil ČSK tako pri prvi tekmi dne 28. aprila v Mariboru, kakor tudi pri drugi v Celju z močno okrnjeno postavbo. Tekma je bila vsestransko napeta. Posebno napeto je postalo pri zadnji partiji, ki bo odločala. V prerekanje so posegli prevzeti in vroči kibici, da je reditelj Pešič moral zavstavi vso svojo avtoriteto in komaj napravil mir. Partija med Nosanom in Fajsom se bo dala v oceno Slovenski šahovski zvezi in od te ocene je odvisna zmaga Celjanov ali Mariborčanov. Posamezni končni rezultati so sledeči: Poljanec—Gerželj 1:0, Cijan—Kukovec 0:1, Modic proti Lukež st. 1:0, inž. Sajovic—Marvin 0:1, Diehl—Kuster 0:1, Grašer—Čertalič 0:1, inž. Pipuš—Lukež ml. 1:0, partija Fajs—Nosan prekinjena in poslana v oceno.

c 7.000 eksportnih Morava in Zeta cigaret je zaplenila finančna oblast v neki celjski gostilni.

c Medklubske tekme v slalomu priredi Zimskošportni odsek SPD v Celju 13. maja na Okrešlju. Proga meri 800 m z višinsko razliko 250 m. Start bo ob 10 dopoldne. Prijave sprejema podružnica SPD v Celju do 10. maja proti prijavnini 5 din, naknadne prijave pa se bodo sprejemale v Frišaufovem domu na Okrešlju proti dvojni prijavnini do ponedeljka ob 9 dopoldne, ko bo žrebanje startnih števil.

c Šoferski izpiti za kandidate bodo za območje predstojništva mestne policije in okraja Laško v ponedeljek, 20. maja, na predstojništvu mestne policije v Celju. Interesenti naj čimprej vložijo prošnje.

c Požar v Prešernovi ulici. V nedeljo okrog 8 zvečer je vavence mesarja Urbana Albina kuril v prekaževalnici na dvorišču pri gostilni »Angeljc« v Prešernovi ulici. Fant je ogenj tako zakuril, da se je začela topiti slanina ter je mast kapljala na ogenj. Kmalu se je mast vnela in nastal je ogenj, ki je uničil nad 100 kg slanine in mesa. Poklicali so gasilce, ki so brž prihiteli in ogenj pogasili.

Vinska razstava in sejem v Svečini sta v vsakem oziru imenitno uspela. Svečinskimi in okoliškim vinogradnikom ter njih organizatorjem k uspehu čestitamo!

m III. Umetnostni teden v Mariboru. Umetniški klub v Mariboru priredi od 11 do 18. t. m. svoj sedaj že tradicionalni Umetnostni teden, ki naj manifestira našo kulturno tvornost na severnozgodnem slovenskem ozemlju. Teden se bo pričel v soboto ob 20 z otvoritvijo največjih del likovnih umetnikov, nadaljeval pa s koncertom, recitacijskim večerom hrvaških književnikov in krstno predstavo nove Golouhove komedije »Krisalida«. Poseben poudarek bo dal tednu nastop hrvaških književnikov 15. t. m. zvečer v Narodnem gledališču. Nastopili bodo: Vladimir Nazor, Dobriša Cesarič, Ilija Jakovljevič, Dragutin Tijadinović, Tin Ujevič, Ivo Kozarčanin, Ivan Goran Kovačić, Novak Simić in Olinko Delorko.

m Priprave za sprejem hrvaških književnikov. Dne 15. t. m. pridejo v Maribor hrvaški književniki, ki bodo v okviru III. Umetnostnega tedna v Mariboru priredili literarni večer. Ker pridejo v Maribor najpomembnejši hrvaški književniki, jih mora Maribor lepo sprejeti. Zaradi priprav za sprejem in zaradi organizacije njihovega bivanja v Mariboru se bo v sredo, dne 8. maja ob 18 vršil v Aljaževi sobi hotela Orel sestanek mariborskih kulturnih in nacionalnih društev. Vsa društva, ki so dobila vabila, naj se sestanka po svojem zastopniku gotovo udeležijo.

m Sadja bo letos malo. Sadržarski strokovnjaki so mnenja, da bo na Štajerskem letos sadje zelo slabo obrodilo. Veliko je škodoval mraz. Cvetje je sicer letos lepo nastavilo, vendar mu je sedanje deževno in hladno vreme močno škodovalo. Mnogo škode je napravila tudi megla, ki je pred dnevi pokrivala severni del Slovenije. Cvetje je začelo rjaveti in odpadati.

m Na binkoštni ponedeljek na Remšnik in k Pankraciju. Obmejni zaščitnik sv. Pankracij ima svoj stalni god na dan 12. maja. Ker pa je tega dne letos praznik sv. Duha, Pankracijev god odpade. Bo pa zato na binkoštni ponedeljek pri Pankraciju dvojna služba božja in to od desete ure naprej. Zato vabimo mariborske izletnike, da ta dan prihitijo k Pankraciju.

m Birmanske ure in zlatino preden kupite, si oglejte pri urarju Bizjak, Gosposka ulica 16.

m Smrt zavednega moža. Po kratki in hudi bolezni je izdihnil svojo blago dušo g. Filip Kobal, vlakovodja v poklju. Pogreb plemenitega pokojnika bo v sredo, 8. maja, ob 16.30 iz mrtvašnice na Pobrežju na mestno pokopališče. Naj v miru počiva! Užalošeni soprog in sinu-kapetanu letalcu naše toplo sočutje!

m Dva požara. V Hočah so zanetili otroci pri igranju požar v drvarnici posestnika Alojzija Vernika. Zakurili so si ogenj, pa je pri tem začela goreti vsa drvarnica in nato še svinjaki. Posrečilo pa se je ogenj pravočasno omejiti ter znaša škoda samo 5500 din. V Orehovi vasi je zgorela mizarska delavnica Rudolfa Ivana ter znaša škoda 15.000 din.

m Mrtvega otroka, zavitega v staro vrečo, so našli v Šmartnem v tamošnji cerkvi pod klopio. Ni se moglo ugotoviti, katera mati bi bila truplo otroka ostavila tam.

m Iz drugega nadstropja je skočila na dvorišče hiše Aleksandrova cesta 14 mlada 26letna artistinja Heda Arnuš iz Osijeka. Obležala je nezavestna ter so jo reševalci zapeljali v bolnišnico.

m Zaradi uboja pred sodniki. Včeraj je pred sodniki malega senata stal 26letni delavec Anton Gustinčič iz Kosakov. Gustinčič je bil s svojimi tovariši 8. decembra lanskega leta v gostilni Vojgrinc v Kamnici, kjer se je ob istem času nahajal tudi Ivan Sedih. Ta je bil vinjen in se je v takem stanju Gustinčiču obesil okrog vratu, kar je dalo povod, da sta se skregala. Da bi končali preprič eo gostje vinenega Sedih spravili z gostilne na cesto, kjer je začel močno kričati in preklinjati. Gustinčiča je to ujezilo, šel na cesto. tam pobral kamen in z njim nekajkrat udaril Sedih po glavi, ki je dobil take poškodbe, da je na njegovih posledicah zadnjega decembra v bolnišnici umrl. Gustinčič je pri razpravi krivdo priznal, vendar se je izgovarjal, da je Sedih s kamnom udaril po glavi zato, ker je ta držal v roki nož. Gustinčiča so obsodili na 2 leti in 6 mesecev strogega zapora in na izgubo častnih pravic za tri leta.

Gledališče

Torek, 7. maja ob 20: »Ana Christie«. Red C. Sreda, 8. maja: Zaprtro.

Četa kolesarjev na mostu proti Seelandiji.

KULTURNI OBZORNİK

Pred koncertom Lovšetrovih

Znana slovenska operna in koncertna pevka Ga. Pavla Lovšetova bo priredila v družbi svojega sina dr. Sama in hčerke Majde ter njenega moža g. Čedomila Dugana koncert v Frančiškanski dvorani dne 10. t. m. Ker bo to vsekakor zanimiv koncert, sem se napotil na stanovanje g. profesorja Lovšetrovih, da izvem kaj več o nastopajočih, kakor tudi o značaju koncerta. G. prof. Lovše me je prijazno sprejel, ker je gospa Pavla prav tedaj imela učno uro z eno svojih učenk, ki pri njej — mojstri — iščejo izpopolnila v pevski umetnosti. Ko je nato zaključila uro in je prišel še sin g. dr. Samo od svojega profesorja Toneta Ravnika, sem bil v družini nastopajočih umetnikov in pogovor se je prijateljsko razvijal, ne da bi človek stavljal vprašanja in beležil odgovore. In tako današnji intervju tudi ne more imeti navadne oblike oficijelnih intervjujev, ter bo naš rezultat pomenka, ki je neprisiljeno tekel in se razvijal zdaj v eno, zdaj v drugo smer.

Ga. Pavla Lovšetova s hčerko go. Majdo.

Gospo Pavlo Lovšetovo, ljubljanskega »slavčaka«, pač poznamo dobro vsi, ki smo jo imeli priložnost poslušati pred leti na koncertih in v gledališču, od časa do časa pa tudi v ljubljanski radijski postaji. Po svoji turneji v Ameriki, kamor je ponesla slovensko narodno pesem, pa je osebnost poznana tudi zamejskim Slovincem, ter je tako s svojo lepo pesmijo združila Slovence vseh kontinentov. Predstavljati jo slovenski javnosti bi bilo odveč in nepotrebno, zanimalo bo morebiti le koga, zakaj že tako dolgo — sedem let — ni nastopila s samostojnim koncertom, ko vendar spada med najboljše koncertne pevke. »Hotela sem se umakniti mlajšim močim, ki pa kljub temu le redko nastopajo; saj je v tem času, ko nisem nastopala, le malo pevk nastopilo s samostojnim koncertom. Ko sem zadnjikrat nastopila, sem nastopila že skupaj z hčerko Majdo, ki ji je bilo takrat šele 16 let. Z njo sem nastopila tudi pred nekaj leti v Zagrebu. Tedaj je tudi kritika ugotovila, da pri nas od časa pevke Lehmanove ni nastopila še nobena pevka obenem s hčerko; tudi v svetovni zgodovini pevk je malo takih primerov.« In potem je šel pogovor sam po sebi o gospe hčerki Majdi, zdaj poročeni s profesorjem zagrebške konservatorije in akademije prof. Čedomilom Duganom, ki bo na tem koncertu nastopil s samostojnim koncertnim delom, deloma pa bo spremljal svojo ženo. Gospa Majda je končala učiteljske, pa tudi Glasbeno Akademijo v Zagrebu ter je že nastopila svoj čas službo ljudskošolske učiteljice v Velikem Trnju nad Krškimi, čeprav je tedaj že imela akademijo (petje in pedagogiko). Letos je bila že imenovana za suplento na ljubljansko glasbeno šolo, pa je bila takoj nato postavljena »savske banovine na razpolago«, kjer zdaj čaka, da bi se mogla uve-

ljavljati v tem, za kar je študirala in se pripravljala. Ze kot 16 letna deklica je nastopila s materjo na koncertih kot kolaraturna, samostojne koncerte pa je priredila že v Zagrebu, kjer je tudi nastopila kot kolaraturna v operah Romeo in Julija (paž) in Ples v maskah (paž). V Ljubljani je v operi še nismo videli. Nasprotno pa je Zagreb vse drugače skrbel za razvoj in razvoj glasbenega talenta, kakor ga je pokazal njen mož prof. Čedomil Dugan, sin znanega »hrvatskega Bacha« Franja Dugana, pravega člana hrvatske Akademije in virtuozna na orglah in skladatelja. Kakor je oče že pred štiridesetimi leti sodeloval v Krekovih Novih akordih v Ljubljani in s tem vzdrževal kulturne zveze s Slovinci, tako je te njegov sin še bolj razvil ter sedaj prvič nastopa v Ljubljani obenem s svojo ženo Slovenko. Prof. Č. Dugan, ki se privatno bavi tudi z medicino, je bil pravo »žudežno dete«, saj je že z devetimi leti priredil samostojni koncert. Ko je potem študiral orgle in klavir na akademiji, je kot najboljši učenec dobil Klaičev nagrado ter ga je senat takoj po absolutoriju sprejel med učiteljske moči kot profesorja za klavir na srednji in orgle na visoki glasbeni akademiji. V obvladanju orgel velja že skoraj za večjega mojstra kot oče. Od tedaj je priredil že nešteto koncertov. Tudi je že 14 let regens chori v stolnici, kjer je prevzel mesto po svojem očetu, ki še živi. Tudi njegov brat inž. Franjo je bil velik komponist ter bo Čedomil igral nekaj njegovih stvari na tem koncertu. Škoda, da je umrl pred štirimi leti v 34. letu, kajti obetel je biti prvovrsten klavirski komponist. Tako je tudi družina Duganova glasbeno nadarjena kakor Lovšetova. Kajti sin gospe Pavle dr. Samo Lovše, ki je sicer jurist, po uradnem naslovu pa »pogodbeni delavec pri direkciji državnih železnic«, se mnogo bavi s klavirjem ter spada med najboljše učence prof. Toneta Ravnika. On bo zdaj prvič nastopil na večjem koncertu kot spremljevalec svoje mame. Tako bo ta koncert izredno zanimiv že po tej strani kot nastop dveh izredno glasbenih družin, slovenske in hrvatske, kar bo v današnjih časih oživiljen stikov gotovo še posebej vabljivo.

Kar se tiče sporeda, je pripovedovala gospa Pavla Lovšetova:

»Spored bo obsegal dva dela: v prvem bo na sporedu klasični koncertni mednarodni program, in sicer v nekakšni razvojni historični vrsti. Začela bom s prvo svetovno koncertno točko iz leta 1615 Faleonierija »Camzone amorosa«, nato nadaljevala s klasičnim Durantejevimi »Danza« (1682) ter prešla v romantično preko Mozarta in Schumann; nato bom pela Griega, Novaka in Paladilheja, hčerka pa Händla in Bellinija. V drugem delu pa bodo slovenski in hrvatski komponisti. Hčerka bo pela novejšo slovenske in hrvatske komponiste, tako Sivca, Dobroniča in Širolo, jaz pa slovenske komponiste svojega časa: Kreka in Pavčiča. Poudarjam pa, da bo v celoti to povsem nov spored, še nikdar ne izvajan v Ljubljani, razen Pavčičevih pesmi, ki jih pojem ob tej priložnosti za njegovo sedemdesetletnico, toda ne v tej obliki, kakor so obelodanjene v knjižni izdaji, temveč kakor mi jih je svoj čas podaril v rokopisu in jih komponiral za moj glas. Mislim, da bo tudi to zanimivost. Moj zet pa bo samostojno izvajal skladbe svojega pokojnega brata ter spremljal mojo hčerko, dočim bo mene spremljal moj sin.«

Pogovor je tekel še naprej in naprej, gledali smo ocene zagrebških kritikov, ki niso štedili s pohvalami ne pianistu ne solo pevk, ko pa sem zaprosil gospo Pavlo za fotografije vseh sodelujočih članov družine, mi je v svoji skromnosti priznala, da take fotografije nima. In tako smo prikršali svoje bralce za zanimivo podobo, ki pa je bodo lahko videli vsi v naravi, ki se bodo v petek udeležili tega zanimivega koncerta.

Nestroy: Danes bomo tiči

(Premiera 3. maja 1940.)

Pomen, ki ga ima ta ali oni avtor v določeni dobi in okolju, nikakor ni vedno odločen za njegovo poznejšo veljavo. To resnice občutimo tudi ob Nestroyevih veseloirah, zlasti ob tistih, ki jim je burkasta zgodba sama sebi namen. Eno izmed takih del je tudi burka »Danes bomo tiči«, ki smo jo te dni ponovno gledali v našem gledališču. Te pustolovščine dveh trgovčev bi danes najbrž ne bile preveč zanimive niti v primeru, če bi gledali v njih pravega Nestroya, oblikovalca dunajskih tipov iz prve polovice minulega stoletja. Z vsemi tistimi lastnostmi, ki so ga svoj čas napravile tako popularnega. K tem lastnostim spadata predvsem okolje in jezik, ki se med seboj dopolnjujeta in ki označujeta ter hkrati pojasnjujeta nastopajoče osebe. Brž ko pa se tako delo presadi, kakor v našem primeru, v drugačne razmere, ne le izgubi mnoge svoje poteze, ampak prav lahko postane sploh nemogoče. Usodna znata bi bila, če bi kdo mislil, da je takale »ponašilec« nekaj podobnega, kakor so klasične Linhartove priredbe tujih predlog. Veseloir »Danes bomo tiči« nas zaradi tega ne more zanimati niti kot podoba nekega okolja in dobe niti po svojih literarnih in dramskih značilnostih. Pravega humorja je v tem delu bore malo in vsa burkasta anekdota poudarja na plemenit pojmovanje tako imenovane ljudske gledališča. Upira pa se nam tudi zaradi »slovenskega žargona«, o katerem menda mislijo nekateri, da obstaja v grobem pačenju knjižnega jezika. To so v prvi vrsti vzroki, da delo gledalca ne zadovolji kljub temu, da utegnejo režiser in igralci nuditi več, kakor pa imajo opore v samem besedilu.

Zato tudi ne vidimo pametnega razloga, da je ta igra ravno sedaj prišla znova na spored. Če je treba delo pristeti med tako imenovane blagajniške vabe, bi bila izbira primernejša in tudi bolj opravičljiva v času, ko gledamo na take stvari prizanesljiveje. Če pa je bil namen uprizoritev ta, da nastopi g. Zvonimir Rogoz tudi v komični vlogi, bi si ga pa želeli videti vendarle v izrazitejšem in tudi resnejšem delu. Ne verjamemo sicer, da bi si bil sam izbral za tak namen ravno to burko. To sklepamo že po tem, da smo celo njegov improvizirani ekskurz v obštevno (1. slika) občutili nekam prisiljeno. Pa tudi sicer njegov nastop v tem delu, dasi je bil vsekoli come il faut, ni pokazal nič tako izrednega, da bi si upali po njem »imerjati različne sposobnosti njegovega talenta. Njemu kakor ostalim igralcem gre kajpada za službo, da so praznoto, ki ji manjka resnično komičnih zapletljiv in besedne krepkosti, vendarle napolnili z odrsko plastiko. Kolikor se spominjamo, je bila letošnja predstava v igalskem pogledu boljša od poslednje. Poleg g. Rogoza, ki je tudi to pot predstavljal trgovskega pomočnika Bobka, se je prav dobro uveljavila ga. Vida Juvanova kot Maticek. Močan burkasti poudarek je dal g. Kralj

podobni hlapca Melhijorja. Izviren in v govoru izrazit je bil hlapec Zmikanec g. Preseknika. Kot preizkušen bidermajerski par sta se zopet izkazala g. Drenovec (Mirko Drugovčič) in gdč. Levareja (Minka). Izrazite tipe so postavili nadalje gg. Lipah kot trgovce Plavec, Skrbinec kot krojaški mojster, Bratina kot izvošček, Vertin kot natakari in Jerman kot grabež. Izmed ostalih ženskih vlog sta bili Jera (ga. Rakarjeva) in modistka (ga. M. Danilova) močnejši v osebnih karakteristikah, medtem ko sta bili vdova Jelovškova (ga. Gaberjelčič) in gospodična Cvetkova (ga. M. Boltarjeva) predvsem tipični časovni podobi. Temu namenu je dobro ustrezalo tudi prizorišče, ki je bilo prav lepo in smiselno prirejeno, prav kakor je bila celotna predstava v režiji g. Osipa Šesta skrbno pripravljena. Sprašujemo se le, ali je taka povprečna stvar vredna toliko truda? France Vodnik.

Mrakova izjava o »Karadjordju«

(Pred današnjo recitacijo v Delavski zbornici.)

»Če sem se odločil za javno branje svoje tragedije »Karadjordje«, to zaradi tega, ker so v dobi velikega vodje tudi osrečevali velike in močnejše države male narode z blagodejnim protektoratom. Čuden in zmeden je čas, v katerem živimo, zbežani smo, da ne vemo, kako in kam. Kje je veliki in neupogljivi mož, ki nam je s svojim življenjem enkrat za vselej začrtal, kako nam je živeti, kako misliti in čustvovati v času ko je današnji? To je Karadjordje.

Moja drama je nastala pred leti in to brez dvoma v slutnji časa, v katerem živimo. Pripominjam, da tragedija nikakor ni biografskega značaja, ampak sem se oklenil le osnovne fabule in osnovnega spoznanja o Karadjordjevem življenju. Je to borba dveh svetov. Na eni strani je realno-politični diplomat Miloš Obrenović, proti kateremu se bori neuklonljivi vstaš in idealistični zaneznjak Karadjordje. Zgodovina sama je več ko dovolj opravičila in potrdila Karadjordjev heroični odpor proti življenju. Nam pa je to in takšno življenje norma in merilo vsega tistega, kar daje življenju ceno in vrednost.«

Predavanja v filozofskem društvu

Pred dnevi je predaval v Filozofskem društvu g. dr. Herman Lešanc o problemu Stvarnosti in zvest. Gospod predavatelj je iz vrste Vebrove najmlajše filozofske generacije. Predavanje je bilo znanstveno temeljito, urejeno zelo pregledno in dokazovalo je veliko mero strokovne izobrazbe in pa prave osebnostne filozofske ustvarjalnosti. Gospodu predavatelju je bilo v glavnem

do tega, da prikaže različne filozofske smeri v reševanju vprašanja, ki zadeva odnos med našo zavestjo in stvarnostjo.

V prvi vrsti je treba vedeti za dve popolnoma nasprotni smeri: za empirizem in transcendentalizem. Bistvo empirizma je, da ne priznava dvojnosti med zavestjo in stvarnostjo. Klasično je to izrazil Berkeley: esse est percipi. Ali z vsemi argumenti ne more empirizem zanikati dejstva doživljajske naperjenosti. V tem dejstvu je pa ravno utemeljena druga smer, ki izhaja iz dvojnosti med zavestjo in stvarnostjo in ki jo moremo imenovati zaradi splošne psihološke in spoznavno-teoretične usmerjenosti do tega problema transcendentalizem. Njegova klasična zastopnika sta Kant in Husserl. Stvarnosti same po tem nauku sploh ne moremo spoznati, spoznamo lahko le pojave.

Sodobni transcendentalizem ima idejne osnove v delu Franca Brentana in to zlasti v njegovem znova poudarjenem pojmu naperjenosti. Vendar sta Meinong in Husserl razvila posebno pojmovanje internacionalnosti, katerega bistvo ni več v razmerju med realnim subjektom in fizično stvarnostjo kakor pri Brentanu, temveč v brezčasnem odnosu med »vsebino« in »predmetom«. In temu predmetu ni lastna eksistenca. To velja v prvi vrsti za Meinonga. Dosledno izvajanje Meinongovega in Husserlovega izhodišča bi nikdar ne pripeljalo do kakršne koli moderne ontologije, ki naj bi bila več ko goli sestav fenomenov. Sicer najdemo že v okviru fenomenoloških šol poskuse, da bi pritegnili v fenomenološke analize tudi stvar-

nost (Heidegger, Scheler, Jaspers), ali vedeti je treba, da ni to še nič več ko fenomenologija.

Novo poglavje v problematiki stvarnosti in našega odnosa do nje pa pomeni brez dvoma Vebrova filozofija. S stvarnim svetom sem v neprestanem dinamičnem stiku. Opazovanje je ravno primer takega dojemanja stvarnega, ki je vključeno v človekovo življenjsko dinamiko. Opazujem vedno samo kaj stvarnega, dinamičnega. Opazovanje je sicer vedno tudi predočevanje, ali hkrati je še nekaj bistveno več. V opazovanju mi je dana neposredno še stvarnost, ob katero za denem. Prav z zadevalno stranjo opazovanja pa prodremo v strukturo stvarnega, ki je fenomenološko sploh ne moremo doseči. Saj so mi prav z zadevanjem dana štiri območja stvarnega sveta: fizično, biološko, psihično in duhovno. Razlika med temi štirimi območji je utemeljena v posebnosti dinamike, ki je vsakemu območju lastna. — S tem so dani novi vidiki spoznavni teoriji (realizem) in odprta je pot znanstveno pojmovani metafiziki. Prav posebno pa je važno ontologija našega opazovanja za pojmovanje človeka, ker zahteva priznanje duhovne in duševne strani enako kakor priznanje biološke in fizične. Izključen je vsak svetovnonazorski relativizem in pozitivizem v izkustveno danem, to spoznanje je dokončno in obvezuje.

Izšel je slovaški prevod slovenske povesti »Kaplan Cedrmace«, ki jo je slovensko spisal Pavle Sedmak in je dobila svoj čas banovinsko nagrado. O prevodu, ki ga je preskrbel naš prijatelj Koloman Geraldini, in lepi izdaji prihodnjih.

ŠPORT

Hermesova dirka okrog Šmarne gore

Ljubljana, 5. maja.

Danes je kolesarska sekcija Hermesa priredila, kot vsako leto, svojo dirko okrog Šmarne gore. Vreme je bilo kot nalašč, kajti po deževju so bile ceste izprane in lepe.

Proga, ki so jo morali tekmovalci prevoziti, je vodila iz Gor. Gameljnov mimo Šmartna, Skarčevca, Repenja, Hraša, Smlednika, Vikra, Tacna in Šmartna nazaj na izhodišče. V vsej dolžini je merila 46 km. Tekmovalci so bili razdeljeni na tri razrede in sicer: turistični vozači, juniorji in seniorji.

Posebnost današnje dirke je bila v tem, da so imeli juniorji 4 minute naskoka pred seniorji. Naloga seniorjev je bila, da svoje mlajše kolege prehitijo. To se jim pa v današnji dirki ni posrečilo. Prireditelj je računal pri tem na dobre rezultate, tako pri prvih kakor pri drugih tekmovalcih. Tu se prireditelj ni uračunal. Dosegel je svoj zaželeni cilj: rezultati so bili zelo dobri in povprečen čas 32,5 km na uro laskav.

Med odhodom in prihodom juniorjev in seniorjev so nastopili kolesarji-turisti (na 4 km dolgi progi) kar s svojimi kolesi, ki jih uporabljajo v petek in svetek.

Tako so mnogoštevilni gledalci na cilju in startu imeli vse čase dirke obilo zanimivih dogodkov.

Današnje dirke okoli Šmarne gore se je skupno udeležilo v juniorski in seniorski skupini 23 dirkačev.

V juniorski skupini so tvorili v današnji tekmi razred zase: Zupan, Korenin in Berlič, ki so se že pri Smledniku odtrgali od ostalih in vozili precej pred njimi. — Med seniorji pa sta imela precejšnjo smolo Peterneji, ki je imel defekt na kolesu (zamudil je pri tem 3 dragocene minute) in Pokupce, kateremu železdec ni bil nekaj v redu.

Pregled z zelenega polja

V Sloveniji:

Ljubljana: Bratstvo : Reka 2 : 1. Hermes : Jadran 2 : 0. Svoboda : Disk 3 : 2.

Ljubljana : Slavija (Var.) 3 : 1. II. razred : Korotan : Grafika 3 : 1. Moste : Mladika 6 : 2. Slavija : Adrija 7 : 1.

juniorji : Jadran : Svoboda 1 : 0. Ljubljana : Slavija 2 : 0. Hermes : Moste 4 : 1.

Kranj : Kranj : Mars 5 : 2.

Maribor : Zeleničar : ČSK 4 : 0.

Celje : Olimp : Celje 2 : 0.

Litija : Litija : Svoboda (Zag.) 4 : 1.

Po državni:

Zagreb : BSK : Gradjanski 3 : 2.

Belgrad : Slavija (Sar.) : Jugoslavija 1 : 0.

Split : Hajduk : Hašk 5 : 1.

V inozemstvu:

Milano : Italija : Nemčija 3 : 2.

Po svetu

V Topčideru v Belgradu je bilo to nedeljo tekmovalje v teku čez drn in strn med Belgradom in Sofijo. To je bil revanšni tek, ki so ga Bolgari priredili že pred enim mesecem in na katerega so povabili tudi belgrajske tekače. Vreme je bilo deževno in zato tudi ljudi ni bilo bogve kaj. Proga je bila dolga 6500 metrov. Rezultati pa so bili takile:

1. Boneh (Sofija) 20:29.2; 2. Fischbach (Belgrad); 3. Röhm (Belgrad); 4. Pavlovič in 5. Načev (Sofija).

Po skupni oceni za moštva je Belgrad zasedel prvo mesto s 80 točkami, a Sofija s 25 točkami drugo mesto. Bolgarom so priredili Belgrajčani lep sprejem.

Peterboj Haška — zmagovalce Klnar (Planina). Prvo letošnje tekmovalje je pokvarilo slabo vreme. Zemlja je bila zelo razmočena in zato tudi slabi uspehi. Organizacija tekem je bila slaba. Boja sta se udeležila tudi balkanski prvak v desetorboju Klnar in Vlahovič iz Splita poleg domačih tekmovalcev. Rečemo lahko, da sta le imenovana zadovoljila in pokazala prilično kondicijo, dočim so prišli ostali na start docela neprivrjeni. Razpis se nam zdi, da je bil preuranjen. Sploh je bilo na današnjem tekmovalju težko oceniti sposobnosti posameznikov, ker tega tekalništvo ni dopuščalo. Med poudariti so zasedli prva mesta Klnar, član ljubljanske Planine, z 2.502 točkami, Ferkovič (Haška) z 2073 točkami, Vlahovič (Hajduk) z 2024 točkami, slede pa še Pišl, Kovačević in drugi. Naš Klnar je v vseh disciplinah prednjačil in je bil siguren zmagovalce današnjega mitinga.

Naši mušketirji v Budimpešti. Že zadnji četrtek bi se moral pričeti veliki mednarodni turnir, ki pa je bil zaradi velikega deževja odgojen za prihodnji dan. Prve igre so se pričele šele v petek,

Vendar pa sta oba do konca vozila, seveda ne z uspehom, ki bi ga sicer gotovo dosegla.

Tehnični rezultati so bili naslednji:

Handicap dirka (23 tekmovalcev):

1. Berlič Lado (Edinstvo) 1:26.23; 2. Korenin Fr. (Ed.) 1:26.24; 3. Zupan J. (Ed.) 1:26.32; 4. Setnikar Fr. (Ed.) 1:28.15; 5. Klemenčič Iv. (Ljubljana) 1:30.00. Nato pa slede tekmovalci v sledečem redu: Bizilji, Mrak, Vetrih, Pokupce (to je bil prvi senior kljub zaostanku, ki ga je imel na progi. Torej se je kar dobro držal. Seveda če bi bilo pri njem med vožnjo vse v redu, bi gotovo prehitel malo več, če ne vse juniorje), Peterneji, Grabnar, Golob, Podmiljšak, Rozman in Gartner.

V turistični skupini:

1. Jakše Rajko. 2. Sušnik J. 3. Nahtigal Iv. 4. Savjovic Fr. 5. Raker Fr.

Po končanem tekmovalju so bili razglašeni rezultati in razdeljena darila med zmagovalce v gostilni Magister. V imenu Slovenske kolesarske zveze je zbrane tekmovalce nagovoril njen predsednik g. podpolkovnik Jaklič. V iskrenih besedah se je vsem zahvalil za tako veliko udeležbo, in je poudaril, da je današnja tekma zopet dokaz velikega napredka slovenskega kolesarstva. Pohvalil je posebno mlajše tekmovalce in pribil, da skoraj prav nič ne zaostajajo za svojimi starejšimi kolegi.

Organizacija tekem je bila prav dobra, saj se ni primerila nobena nesreča, kljub nediscipliniranim gledalcem okrog cilja. Dirke so v vsakem pogledu dobro uspele.

K vzornemu redu na progi so v veliki meri pripomogli naši vrli orožniki, ki se jim vodstvo dirke najlepše zahvaljuje.

Čeprav so bila igrišča še dosti slaba. Na tem turnirju igrajo tudi Punčec, Mitič, Pallada ter Florijanov. Igre niso na posebni višini. Naši tekmovalci zaporedno dobivajo igre z ne prevelikim trudom. Dosedanji rezultati: Punčec : Katon 6:3, 6:4; Pallada : Tornay 6:0, 6:2; Pallada : Frigesz 4:6, 6:2; Mitič : Pető 6:0, 6:2; v doblu Mitič-Gabori : Bolgar-Katon 6:2, 7:5; par Pallada-Punčec je brez boja dobil math proti Banyo-Nadanyi. Florijanov pa je premagal madžasko igralko Medvedki s 6:4, 7:5. Naši asis gre do zmage do zmage in vežajo ugled jugoslovanskega tenisa.

Američan Gregori Pajs je zrušil ameriški rekord na 8000 metrov s časom 8:18.19, drugi je bil Valter Mil in šele tretji Finec Taisto Maeki. Stari rekord je že od leta 1925 držal Pavao Nurmi s časom 8:26, 14.

V madžarskem nogometnem prvenstvu po zadnji nedelji vodi Hungaria. Za njo slede: Újpest, Ferencváros, Kispest, Seged, Elektromos itd.

Nov svetovni preak v boks. V Louisvillu je bil boks math za naslov svetovnega prvaka v petelin kategoriji. — Sami Angun je premagal v 15 rundah Deveja. Šele po ogorčeni borbi se mu je posrečilo ugnati svojega nasprotnika v kozji rog.

V nedeljo, 12. maja bodo nastopili sledeči pari za državno prvenstvo:

BSK : Jugoslavija,

Hašk : Slavija,

Hajduk : Gradjanski.

Plavalci sušaške Viktorije, ki so vsako zimo trenirali v bazenu na Reki so to zimo mirovali. Vzrok temu je bila ostra zima in pomanjkanje premoga, ki je potreben za ogrevanje vode v bazenu. Vendar pa so kljub temu nekateri Viktorijski pridno trenirali, to predvsem oni, ki študirajo v Zagrebu, in to kot gostje haških plavalcev v bazenu Terapije.

Pariški športni dnevnik »L'auto« piše, da je von Halt, predsednik nemške atletske zveze in podpredsednik nemškega olimpijskega odbora, padel v nemilost. Von Halt je bil v pravem pomenu besede vodja nemške atletike in predvsem njegova zasluga je, da je nemška atletika v zadnjih letih toliko napredovala. Ker je bil po svojem političnem prepričanju vnet antikomunist, je zaradi nove orientacije Nemčije, nastale z nemsko-rusko pogodbo, bil prisiljen da se iz političnega življenja odstrani v svojo ožjo domovino Bavarsko in da se obnem odreče svojemu nadaljnjemu športnemu življenju, kar mu je bilo seveda neljubo.

Vesti športnih zvez, klubov in društev

Album planinskih slik bo izdalo Slovensko planinsko društvo. Prednaročba traja še ves maj. Planinci in ljubitelji lepe planinske fotografije, naročite nemudoma album v pisarpi SPD, Ljubljana, Aleksandrova cesta 4-1.

Slovenski dijaški mladini!

V dnevih od 5. do 12. julija se bo zbrala v starodavnem slovenskem Ptujju zavedna slovenska katoliška dijaška mladina na svojem tradicionalnem počitniškem taboru Slovenske dijaške zveze. Fantovski dijaški tabor se bo pričel 5. julija zvečer in bo zaključen 8. julija zjutraj. Dekliški pa se bo pričel 9. julija zvečer in se bo končal 12. julija zjutraj. Letošnjega tabora se bodo prvi mogli udeležiti tudi nižješolci in nižješolke ter zastopniki meščanskih šol, ki bodo imeli istočasno svoja posebna zborovanja.

Ze danes pozivamo vse člane in članice SDZ, da prično z živahnimi pripravami za udeležbo. Stroški bodo zelo majhni. Vsa oskrba na taboru, t. j. hrana in stanovanje, bo stala predvidoma samo 20 din. Za četrtinsko vožnjo smo že zaprosili. Pričnite že sedaj v ta namen varčevati, da se boste mogli udeležiti te največje manifestacije slovenskega dijaštva.

Prijavite se čimprej razrednemu županu, oziroma zavodovemu vodstvu! Ne odlašajte! Dne 10. junija bodo prijave zaključene. Kdor se do tega dne ne bo prijavil in plačal prvega obroka, ki znaša 10 din, bo moral doplačati še 5 din. (Skupno torej 25 din.)

Pripominjamo še, da za letošnji dijaški tabor ne bomo izdali posebnih tabornih izkaznic, ampak bodo namesto njih obvezne nove članske legitimacije SDZ. Torej naročite jih takoj, ako jih še nimate.

Naš nastop mora biti čimbolj strumen in enoten, zato si takoj oskrbite tudi nove kroje SDZ. Naročite jih pri centrali v Ljubljani. V Ptujju nas mora biti že lepa četa.

Letošnja dijaška tabora v Ptujju, tako fantovski kakor tudi dekliški, morata presegati po udeležbi, urejenosti in udarnosti vse dosedanje.

Program tabora bo izredno bogat in aktualen. Na sporedu bodo važna in zanimiva predavanja o problemih, ki zadevajo naš narod v tem velikem času, ko se Evropa odločuje za pravico pesti, ali pa za krščansko kulturo. Predvsem pa si bomo začrtali naloge, ki jih ima slovenska dijaška mladina, ko se pripravlja na novi čas v krščanski ureditvi družbe.

Poleg tega bodo v prostem času krajši izleti v ptujsko okolico, kresovanje in druge družabne prireditve.

Zato noben zaveden član in članica SDZ ne sme manjkati!

Vsi na ta veliki počitniški zbor slovenske katoliške dijaške mladine v Ptujju!

BOG — NAROD — DRŽAVA!

SLOVENSKA DIJAŠKA ZVEZA.

Rezervni podčastniki so zborovali

V nedeljo dopoldne ob 10 so se v dvorani inženirskega združenja zbrali člani ljubljanskega pododborja združenja rezervnih podoficirjev in podali obračun svojega dela. Zborovanje, kateremu so prisostvovali številni zastopniki vojaških in civilnih oblasti ter sorodnih organizacij, se je razvilo v lepo domoljubno manifestacijo. Začetno besedo je spregovoril predsednik pododborja Janko Guček, ki je v izbranih besedah pozdravil zastopnika poveljnika dravske divizijske oblasti podpolkovnika Ahačiča, zastopnika poveljnika utrjevalnih del kapetana Podpaca, zastopnika ljubljanskega župana višjega komisarja dr. Grošlja, zastopnika poveljnika topništva kapetana Josiloviča, zastopnike vseh ostalih višjih komand v Ljubljani ter delegate raznih domoljubnih organizacij. Predsednik je nato prečital udanostno brzojavko Nj. Vel. kralju Petru II. ter pozdravni brzojavki ministru vojske in mornarice in Zvezi bolgarskih podčastnikov v Sofiji. Vse brzojavke so bile sprejete z burnim odobravanjem.

V svojem poročilu je predsednik poudarjal velik napredek organizacije v preteklem letu, ki je še bolj razveseljiv zaradi tega, ker se je moral pododbor boriti z velikim denarnimi težkočami. Združenje rezervnih podoficirjev ni nobena politična organizacija, nego narodna organizacija bojnikov, ki so pripravljali vsak čas zastaviti svoje življenje za obrambo kralja in domovine. Rezervni podčastniki so v današnjih hudih časih, ko je naše edino upanje naša hrabra in dobro opremljena vojska, hrbtenica države in prav zaradi tega zaslužijo večjo podporo vse javnosti. Predsednik se je še toplotno zahvalil poveljniku dravske divizijske oblasti, ki je z budno pozornostjo in vsestransko podporo spremljal delovanje organizacije.

Nato so izrekli svoje pozdrave zastopniki raznih hdrugih obrambnih in domoljubnih organizacij. V imenu rezervnih častnikov je pozdravil zborovalce dr. Vrhunec, ki je imel nanje krasen bodrilni nagovor, v katerem jih je opozarjal na njihove posebne dolžnosti v sedanjem času. Njegove umestne besede so našle pri zborovalcih viharen odziv. Zborovalce sta pozdravila nato še zastopnika Legije koroških borcev in organizacije prostovoljcev.

Tajniško poročilo g. Miheličiča je prikazalo razgibano in požrtvovalno delo znotraj organizacije. Organizacija je stremela za tem, da bi v strokovnovojaskem pogledu dvignila pripravljenost svojih članov, obenem pa se je udeleževala tudi v narodnostnem pogledu. Članstvo stalno narašča. Blagajniško poročilo g. Primšarja je razkrilo ne preveč rožnate finance organizacije, ki si zaenkrat ne more privoščiti niti svojega poslovnega prostora, temveč mora gostovati drugod. Na predlog člana nadzorstva g. Moharja je bila nato soglasno sprejeta razrešnica staremu odboru, nakar so bile volitve, pri katerih je bil soglasno izvoljen z malimi spremembami isti odbor na čelu z agilnim predsednikom Jankom Gučkom.

Za častnega člana ljubljanskega pododborja Združenja rezervnih podoficirjev sta bila nato izvoljena poveljnik dravske divizijske oblasti div. general Dragoslav Stefanović in poveljnik štaba za utrjevalna dela div. general Lav Rupnik. Zborovalci so nato sprejeli še daljšo resolucijo, v kateri se zavzemajo za nekatere ugodnosti in pravice, nakar je bilo lepo domoljubno zborovanje zaključeno.

Trbovlje

Gospodična Antonija Warthol — 80-letnica. Te dni je praznovala osemdesetletnico svojega življenja poštne adjunktinje v pok. gospodična Antonija Warthol. Polnih 42 let je zvesto služila državi, sedaj pa uživa svoj zasluženi pokoj pri svojih sorodnikih Kolbernovih. Gospodični, ki je že dolga leta zvesta naročnica »Slovenca«, želimo skupno z njenimi evojci, da bi ji dobri Bog naklonil še lepo vrsto zdravih in sončnih let.

Vet. H. T.:

Kolonije - ozadje sedanje vojno

Med glavnimi vzroki sedanje velikanske svetovne zmede so seveda tudi kolonije. Zelo zanimivo in potrebno je zatorej malo pregledati današnje stanje kolonij, dominjonov, kondominjonov, mandатов in protektoratov raznih evropskih držav po vsem svetovnem kontinentu.

I. Angleški ali britski imperiji:

	km ²	prebivalcev na km ²
Azija	5.575.260	390.587.800
Afrika	9.899.100	60.696.100
Astralija z Ocean.	8.512.840	9.720.780
Evropa	69.216	3.238.400
Amerika	10.284.650	13.909.800

Skupaj brez polarnih pokrajin 34.341.066 km² s 478.152.880 prebivalci. V ta ogromni obseg spadajo sledeče pokrajine in sicer:

V Aziji:

	km ²	prebivalcev na km ²
Kipar	9.284	347.959
Indija	4.318.930	339.181.150
Aden	24.800	152.000
Cejlon	65.608	5.312.548
Birma	604.511	14.667.146
Brit. Malaja	137.720	4.982.315
Honkong	1.012	849.751
Sev. Borneo	80.561	270.223
Saravak	108.800	600.000
Protektorat Palestina in Transjordanija	68.300	1.715.320

V Afriki:

	km ²	prebivalcev na km ²
Kenija	582.374	3.040.850
Uganda	244.000	3.553.534
Zanzibar	2.642	235.428
Sv. Mavricij	2.96	402.897
Njasa zemlja	96.795	1.603.454
Sv. Helena in otoki	326	4.346
Sejšelski otok	404	27.444
Brit. Somalija	176.000	344.700
J. afr. unija (dom.)	1.223.854	9.588.665
Južna Rodezija	389.380	1.308.755
Severna Rodezija	745.760	1.378.000
Nigerija	967.000	20.190.771
Siera Leone	80.400	1.672.057
Gambija	10.706	199.520
Zlata obala	203.600	2.869.750
Sudan (brit.-egipt. kondom.)	2.505.800	5.697.348

Mandati (bivše nemške kolonije):

	km ²	prebivalcev na km ²
Tanganjika	949.450	5.063.660
Juž.-zap. Afrika	835.113	359.144
Togo	33.775	297.714
Kamerun	882.266	797.312

V Ameriki:

	km ²	prebivalcev na km ²
Bermuda otok	49	27.789
Kanada (dom.)	9.569.510	10.376.786
Falkland-otoki	11.950	2.399
Brit. Gvianja	231.744	310.933
Brit. Honduras	21.535	51.347
Nova Funlandija	110.670	289.596
Labrador	306.800	4.716
Zap. Indija	32.394	2.123.749

V Avstraliji:

	km ²	prebivalcev na km ²
Av. zveza (dom.)	7.703.850	6.629.839
Novi Zeland (dom. z otoki)	329.131	1.894.459

Mandati (bivše enmske kolonije):

	km ²	prebivalcev na km ²
Nova Gvineja	240.860	478.686
Zap. Samoa	2.934	54.733
Nauru	25	3.097
Polarne obl.	5.000.000	748

II. Francoska ima svoje kolonije oziroma mandate:

V Aziji:

	km ²	prebivalcev na km ²
Franc. Indija	513	299.000
Kvančuvang	842	206.000
Saida	1.622	1.000
Indo-Kina	740.400	23.030.000

Mandati (bivša turška posest):

	km ²	prebivalcev na km ²
Sirija in Libanon	197.000	3.130.054
Aleksandretta	4.900	176.800

V Ameriki:

	km ²	prebivalcev na km ²
Sv. Petra otok	240	4.175
Martinik	1.106	146.712
Gvadelup	1.780	306.810
Gvajana	90.000	37.000

Slovenske Konjice

R. U. R. v Slov. Konjicah. Kat. prosvetno društvo iz Celja je v dvorani Prosvetnega doma priredilo dramo R. U. R. (Rosumovi univerzalni roboti). Ta štiridejanka je precej po vojni šla zmagovito pot po skoro vsem svetu. Sredi divjanja nove vojne vihre nam je sedaj pokazala grozo drame, ko se izdelani človek-robot upre tistemu, ki ga je izdelal. Živi stroj iztrebi človeka. Igralci so vloge dobro odigrali. Režiser Kleč je igro izpeljal prav posrečeno.

Dva nemška letalca se krepčata s črno kavo v letalu na povratnem poletu z Anglije.

V Oceaniji:

Novi Hebridi	12.000	43.000	3
Nova Kaledonija	18.653	59.217	3
Ostali otoki	3.998	43.608	11

III. Italija poseduje:

v Afriki:

	km ²	prebivalcev na km ²
Etiopija	785.000	5.300.000
Eritrejo	221.000	1.000.000
Somalijo	702.000	1.300.000
Libijo	1.773.952	830.524

IV. Belgijske kolonije so:

v Afriki:

Belg. Kongo	2.336.892	11.000.000	4.7
-------------	-----------	------------	-----

Mandat:

Ruanda-Urundi (bivša nem. kol.)	54.172	3.500.000	65
---------------------------------	--------	-----------	----

V. Nizozemska (Holandska) ima:

v Aziji:

	km ²	prebivalcev na km ²
Vzh. Indijo	1.904.346	60.727.233

v Ameriki:

Zap. Indijo	141.695	254.447	1.5
-------------	---------	---------	-----

VI. Španija ima kolonije

v Afriki:

Špan. Maroko	28.000	795.202	28
Špan. Saharo	258.00	22.000	0.1
Špan. Gvinejo	26.659	167.002	6

Mladinski koncert v Slovenskih Konjicah

Včasih je dano človeku, da doživlja glasbeno umetnostno lepoto, katera se vkljub nemirnemu tokom časa izliva iz hrepenečih src, ki ustvarjajo in dvigajo najgloblje bit človeške podobe in jo prikazujejo svetu. V temi in razdvojenosti današnjega časa je pač redko to veselje, v katerem človek išče in zazre žarke človekovega ustvarjanja čega duha, ki dviga najmilejšo lepoto mladih src. Tako smo 2. maja na mladinskem koncertu v Slovenskih Konjicah imeli priliko doživljati pristno lepoto naših najmlajših pevčkov iz Loč in Vitana pod vodstvom ge. B. Ščekove in ge. A. Zupanove.

Ne glede na program teh mladinskih pesmi in ne glede na njih glasbeno smer, to bo prinesel pozneje strokovni list, sta oba zbor imela dobro prednašanje, zlasti je ugajal kvartet dveh bratcev in dveh sester iz Loč. Slednji se je odlikoval po čisti intonaciji in zlitosti nežnih glasov. Zbora sta pokazala jasno vokalizacijo in dobro deklamatorno plat izvajanja. Posebno je na višku zbor iz Loč, ki je pokazal izredno prožnost v dinamičnem in agogičnem gibanju. Pohvaliti je tudi intonacijsko čistoto in točnost v pravilnih nastavitvah. Ljubki so bili mali pevčki. Doživeti, da te mlada srca popeljejo v svet umetnostnega doživljanja lepote, je res nekaj nebeškega. Zelim, da bi bili še mnogokrat deležni uživanja pravih glasbenih vrednot.

Na Danskem se poljska dela mirno razvijajo.

Grozna smrt matere in sina pod brzovlakom

Celje, 6. maja.

Danes deset minút pred 3 popoldne se je odigral pri železniškem mostu čez Savinjo v Laškem pretresljiv dogodek. Pod brzovlak, ki je pripeljal iz Zidanega mosta proti Laškemu, je skočila 30-letna brezposelna šivilja in mati dveh otrok Marija Doberšek, pristojna v občino Golobinje pri

"Ta hrana za kožo Z BIOCELOM SIGURNO ODPRAVLJA GUBE."

»Njen učinek je bil skorajda magičen. V nekaj tednih sem dosegla z njo, da sem bila videti za 10 let mlajša. Kakor mi je povedal zdravnik, je Bioceol iznajdba nekega glasovitega dermatologa. Zdej ga vsebuje vsaka tuba rožnate kreme Tokalon. Uporabljajte to kremo vsak večer, a belo kremo Tokalon vsako jutro. S tem boste dosegli, da Vam bo blede, ovenela polt zasijala v novi, mladostni živahnosti: napravila bo Vašo kožo jasno, svežo, čvrsto in jo bo oprostila vseh nedostatkov in gub.«

Iz Julijske Krajine

Iz idrijskega kota. V Zgornji Kanomlji v Repitu so trebili po senožitih in trebljenih sežigali. Petletna Rozalka Erjavec se je po neprevidnosti preveč približala ognju, tako da se ji je užgala obleka. Zaradi opeklin je po nekaj urah izdihnila v idrijski bolnišnici, kamor so jo bili v naglici prepeljali. — V Gornji Kanomlji je umrl 82 letni Franc Gnjezda, znan pod imenom »striček«. — N. p. v m!

Smrt. V ponedeljek, 29. aprila je umrl v Rožni dolini pri Gorici gostilničar Peter Batič, star nad 70 let. Bil je lastnik znane gostilne pri »Bajti«. Naj mu sveti večna luč!

Na sledi za črnim premogom? Kakor znano, imamo v Idriji živo srebro. Geološka znanost je ugotovila, da so v okolših živosrebrne rude vedno sledovi srebra, zlata, bakra in tudi premoga. To značilnost najdemo tudi tukaj. Pred sto in več leti so kopali za bakrom na Cerkljanskem pod Labnami in Ravnam. Srebro so iskali pred dobrim desetletjem v bližini Slapa ob Idriji. Dela so pa opustili, ker je bil odstotek rude prenizek. Pred nekaj dnevi so približili italijanski listi vest, ki pa za domačine ni nikakoli novost, da leže pod Sebrljskim hribom, Oblakovi vrhom in Vojskem v dolini Tribuše zakladi črnega premoga. V Stopniku, kjer se odcepi od državne ceste po Idrijski dolini cesta v Sebrlje, vrtajo že več kot leto dni za premogom, toda brez posebnega uspeha. Najbrž primanjkuje potrebnih denarnih sredstev. Po časopisnih vesteh bo sedaj drugače, ker se je za zadevo začela zanimati državna oblast. Dobro bi bilo, če bi se iskanje obneslo in bi se odkrila ležišča črnega premoga, ki ga naše gospodarstvo tako kravo potrebuje, pa tudi delavstvu bi ne bilo treba hoditi s trebuhom za kruhom.

JEGLIČEV AKADEMSKI DOM BO SPOMENIK POKOJNEMU SLOVENSKEMU VLADIKI VSI ZAVEDNI SLOVENC! DARUJTE OB TRETJI OBLETNICI NJEGOVE SMRTI V TA NAMEN

Trbovljah. Nesrečna mati je potegnila s seboj svojega 4letnega sinčka Ivana, tako da je brzovlak mater in sinčka razkosal na dvoje. Ta strašen dogodek je videla neka kmetica na njivi, ki je takoj obvestila orožnike. Orožniki so našli pri nesrečnici sliko njenega moža Franca Dobrška, na kateri je napisano: Franc Doberšek, žena in sin šla pod vlak. Pri njej so našli le 50 par. Pred tremi tedni je neznankom izginil njen mož Franc, katerega je žena zaman iskala. Verjetno je šel iskat dela. V pomanjkanju in bedi je obupala in sklenila storiti ta grozni korak. Druga otroka, kateremu je bilo komaj 8 let, je pustila v Laškem. Trupli matere in otroka so prepeljali na farno pokopališče v Laškem.

Ptuj

Tat vina. Mizarskemu pomočniku Vodi Konradu iz Rogoznice v Ptujju je bilo ukradeno v bližini policije kolo znamke »Waffenrad Steyer«, vredno 1200 din. Kolo ima tovarniško število 1365-40 in evidenčno 185035-30.

Cene so narastle. Zadnje dni so poskočile cene masli od 21 na 24 din, olju od 18 na 22 din in moki od 4 na 5 din. Mesarji pa cen niso oziroma ne smejo dvigniti.

Nočno službo ima do petka 10. t. m. lekarna »Pri zlatem jelenu« (Mr. ph. Behrbalk).

Jesenice

Vincenijeva konferenca ima svoj redni letni občni zbor v eredo zvečer po šmarnicah v cerkveni dvorani župnišča. Vabljeni.

»Mladinska akademija« bo za Jesenice svojevrsna prireditev. Nastopijo vsi mladinski oddelki F. O. in D. K. Na biskopični ponedeljek zvečer bo res lepo v Krekovem domu.

Mali oglasi

V malih oglasih velja vsaka beseda 1 din; čestitovanjski oglas 1 din. Debelo tiskane naslovne besede se računajo dvojnó. Najmanjši tiskani oglas 15 din. - Mali oglas se plačuje tako pri naročilu. - Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolumnski 3 mm visoka črtna vrstica po 1 din. - Za pisemne odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Vajenci

Pekovskega vajenca
močnega, sprejme Lavti-
žar G., Kranjska gora, v

Mizarskega vajenca

takoj sprejemem. Svetek,
Koblarjeva ul. 7, Ljub-
ljana. (v)

Službodobe

Hlapca
vajenega konj in doma-
cih del, takoj sprejemem.
Vižintin, Močnikova 13. b

Služkinjo

ki zna kuhati, sprejemem
takoj. Horvat, Aleksan-
drova cesta 59, Maribor.

Hlapca
sprejme Franc Juvan —
Spodnje Gameljne 20. (b)

Snažilca pribora
krepkega fanta, isče ho-
tel Štrukel. (b)

Razno

**Ali res še nimate
srečke državne
razredne loterije?**
Sporočite čimprej
svoj naslov na
navadni dopisnici
hiši sreče,
bančni poslovalnici

BEZJAK
MARIBOR
Gospodarska ulica 25.

Nabava

1000 častniških pelerin

Častniška zadruga v Beogradu potrebuje
gornjo količino pelerin raznih velikosti.
Ponudbena pogodba se bo sklepala v
pisarni Zadruga dne 20. maja 1940.
Tehnični pogoji se lahko dobe v bla-
govnem oddelku Zadruga.
Varščina v gotovini se položi do 10.30 na
dan pogodbe pri blagajni zadruga, in sicer:
5% za domače, 10% za tuje tverke.

Pisarna Oficirske zadruga
št. 1317 z dne 4. maja 1940.

Poselitva

Hišo na Dolenjskem

takoj kupim. — Naslov
v upravi »Slovenca« pod
št. 6985. (p)

Hišo - vilo

tristanovansko, solidno
zidano, v Zgornji Šiški-
Dravice - prodam. Letni
dohodek 13.600 din. Infor-
macije daje Društvo hiš-
nih posestnikov v Ljub-
ljani. (p)

Sodna dražba

stavbne parcele v Strel-
ski ulici bo na okrajnem
sodišču v Ljubljani dne
9. maja ob 9 dopoldne v
sobi št. 16. — Varščina
6370 din. Informacije pri
odvetniku dr. Kamušiču,
Tavčarjeva ulica 10. (p)

Stanovanja

ODDAJO:

Enosobno stanovanje
s pritliklami, sončno in
parketirano, oddam 1. ju-
nija mirni stranki. Na-
slov v upravi »Slovenca«
pod št. 6984. (b)

SOBE

ODDAJO:

Lepo opremljeno sobo
oddam poštenemu plačni-
ku. Boltenkova 28, Nova
vas pri Mariboru. (s)

Denar

Dolg na Slovaškem
Kdor je na Slovaškem
dolžan, lahko plača pri
nas. Mi gori zanj porav-
namo. Vprašanja upravi
»Slov.« pod »Slovaška«
6981. (a)

Hranilne knjižice

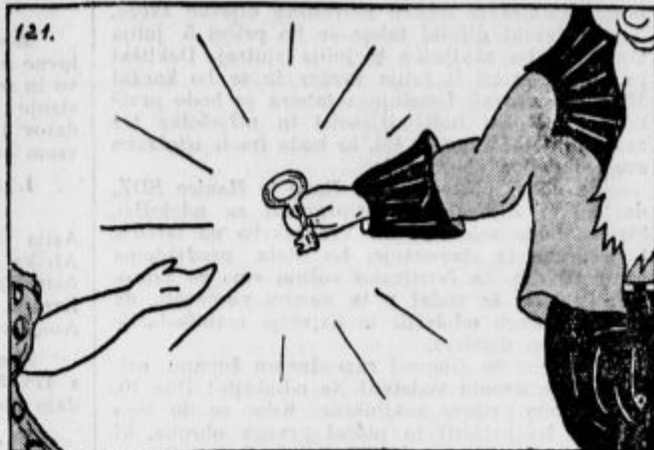
3% obveznice
in druge vrednostne
papirje kupuje in plača
najbolje.

BANČNO KOM. ZAVOD
MARIBOR
Aleksandrova cesta 46

Čitajte »Slovenca«

Otroški kotiček

ZAČARANI GOZD

(121) »Na, punčka!« je rekel
kralj in dal Ančki lep zlat klju-
ček. »To je ključek tvojega sve-
tišča, kjer si ti edina gospodarica.
Jutri zjutraj te bo že gong zbudil.
Dobro spančkaj!«

(122) Pri svetlobi sveče se je
oblekla v krasno spalnó obleko,
ki je že bila pripravljena zanjó.
Nežno je božala z ročicami mehko
svižo. Potem se je razgledala ne-
koliko okoli sebe. Kako je bilo
vse sijajno. Od veselja je začela
plesati.

+ S potrjim srecem naznanjamo, da nas je za vedno po dolgi
bolezni, previdena s sv. zakramenti, zapustila naša pre-
ljuba soproga, mati, sestra, sestrična, nečakinja, gospa

Marija Žvagen

soproga progovnega delavca državnih železnic v pokoju

Pogreb drage pokojnice bo v sredo 8. maja iz mrtvaške veže
splošne državne bolnišnice v Štepanjo vas.
Ljubljana, dne 6. maja 1940.

Zalujoči soprog Peter Žvagec
v imenu otrok in ostalega sorodstva

+ Potrži globoke žalosti naznanjamo, da je po kratki in mučni
bolezni, v 64. letu starosti, mirno v Gospodu zaspal naš
preljubi soproga in oče, gospod

FILIP KOBAL

vlakovodja v pokoju

Pogreb dragega pokojnika bo v sredo 8. maja ob 16.30 iz
mrtvašnice na Pobrežju na mestno pokopališče.
Sv. maša zadušnica se bo darovala v četrtek 9. maja ob 8.30
v baziliki Matere milosti

Maribor-Zagreb, dne 6. maja 1940.

Frančiška Kobar, soproga; Rudi, kapetan aviatičar, sin
ter družini Kavčič in Benko

Dotrpela je v 83. letu starosti naša nepozabna teta, gospodična

Ivana Petrovčič

Pogreb blage pokojnice bo v torek 7. maja ob treh popoldne izpred mrliške
veže Zavetišča sv. Jožefa na pokopališču k Sv. Križu.

Ljubljana-Dobrova, dne 6. maja 1940.

Rodbini Suhadolc-Vidmajer

Poročnik Heim

Vohunska povest iz časa svetovne vojne.

Heim je sam prišel ob pol 11. uri v koman-
dato. Poklical je starega narednika, hišnega
zupnika, mu ukazal, naj osebo nese armij-
skemu poveljniku obsežno zbirko in mu jo v
lastne roke izroči.

Zatem je poročnik prvokrat po petih dneh
šel v svoj urad in v hipu zaspal. Hrupen Stroh-
berger in Komparsov prihod ga ni predrnil.
Obiskovalca sta se začudeno ozrla nanj. Nisi
mogel spoznati spečega Heima. Bil je skrajno
zdelan; o tem je pričal temen kolobar okoli oči.
Poteze na obrazu so imele nenavaden izraz, ne-
kaj mirnega in boleznega hkrati, kakor se to
zgodí pri otrocih, ki jih premaga spanec, ne da
bi odnehala njihova jeza, ki se kaže v zobeh.
Strohberger ga je prijel za rame in ga zbudil.

»No!« je rekel, ko je poročnik odpiral kr-
mežljave oči. »Ste-li bolni?«

Heim je nezvedno kakor konjenik, ki po
padcu s konja pride k sebi, poiskal svoj koro-
bač. Nenavadno utipavanje mišic mu je skrem-
žilo čeljust.

»A, končno sem vas pa le zasačil,« pravi
Strohberger, smeje se.

»Oprostite mi. Že tri dni nisem spal. To je
vse,« je moljkal oficir.

Hrupen prihod vojaškega poveljnika ga je
popolnoma zdrnil. Niedostoff ni bil več bolan.
Bil je celo veselo razpoložen in sicer tako, da
mu je kot tedaj, ko se mu je Heim prvič pre-
stavil ob svojem prihodu v Saint-Quentin, po-
dal roko.

»To je občudovanja vredno, nenavadno,« je
vzkliknil in zamahnil s sveženj papirja. »Prav-
kar sem bral vašo poročila. Pisana so izredno
jasno. Vse ste napisali. Nič nam ne očitajte. Ne-
verjetno! Le pet dni ste potrebovali za izvršitev

ukaza, na katerega razjasnitev nam je general

Zuschau dal deset dni. Kako ste to napravili?«

»Oh!« pravi Heim skromno, »kar odkrito
priznam, da sem le delno uspel. Aretacija petih
upornih vojakov ni ravno velika stvar.«

»Glej no,« reče Strohberger presenečeno, »vsaj
jaz zdajle prvič slišim to.«

»Oprostite mi,« odvrne Heim. »Kajti že danes
sem jih po celonočnem zaslišanju mogel pri-
praviti do tega, da so priznali svojo istovest-
nost... Napisali so mi mnogo hudega,« je do-
stavil, skripajoč z zobmi.

»Kako ste to izvedli?«

»Vsak prebivalec mora imeti od naše vse-
litve sem izkaznico, ki mu jo naredi občina in
žigosa komandatura. Tako nam je bilo mogoče
obhenem ugotoviti številčno stanje prebivalstva
toda v taki naglici, da se občinska uprava do-
bro zaveda, da je bilo mnogo prezrtih. Na dru-
gi strani pa sem bil uverjen, da je mnogim vo-
jakom uspelo, da so si preskrbeli ponarejene
listine. Končno začno v tem mestu od lakote
mreti. Ko sem razmotril ta dejstva, mi je
prišlo na misel, da bo kaka skupina upornih
vojakov s svojimi ponarejenimi izkaznicami
skušala doseči, da bi jih štel med civiliste, če
bi rekli: »Glavni cilj je, kako organizirati pre-
življanje Saint-Quentina po nevtralnih.« V
ta namen sem pisal na občinski urad, naj mi
dobi popoln in dokončen seznam prebival-
cev glede na starost in spol. Odkril sem več
novih imen. Pregledoval sem njihove listine te-
kom zadnjega mesečnega poziva moškega pre-
bivalstva, to je predvčerajšnjim. Zelo sem se
varal. Pečati, karte, podpisi, vse je bilo ali -
je vsaj zelo pravilno: bodisi da smo pozabili
vpisati imena, ko smo žigosali listine, bodisi da
so že prej bile napačno napravljene na ko-
mandaturi.«

»In potem?«

»Glede tega sem si bil na jasnem. Prišlo

mi je na misel, da bi aretirali med novimi ci-
vilisti vse gluhoneme. Med njimi je bilo pet

angleških vojakov.«

»Vsi Angleži? Ne razumem,« pravi Kompars.

»Nekoliko pomislite,« je dejal Heim rezko.

»Delali so se gluhonemi tako imenovani Fran-
cozi, ki niso govorili francosko.«

»Tako pa že,« je dodal Kompars. »Opro-
стите.«

»Kar se tiče delovanja te slavne vohunske
družbe,« pravi poveljnik ves čaršan, »ste si-
jajno dokazali, da o tej tu ni ne duha ne
duha.«

»Stvar je bila lahka,« pravi Heim »Ko sem
dognal obtožbeno osebnost, sodnika Duponta,
in izvor romana, se je civilna ječa omeila le
na lopove, ki jih je sodnik obsodil. Prej je bila
ječa za osumljence. Tam notri je neki Švicar,
ki je bil nastanjen v Saint-Quentinu. Oso-
jen je bil, ker je osleparil družine francoskih
vojakov. Pošiljal jim je ponarejena pisma
očeta, sina, brata iz ujetništva. Iznajdljiv lo-
pov. Slutil sem, da ni delal tega le iz maše-
vanja, ampak tudi iz sebične želje po tem, da
bi prišel v našo službo. Hitro je priznal svojo
krivdó.«

»Hudiča!« je posegel vmes Kompars. »Ali
ste mu v tem smislu stavili vprašanje?«

»Ali mar vi ne bi bili tega storili?« pravi
Heim razdraženo.

»Morda tudi. Mislim sem si, da ste rekli
temu lopovu: »To ste napisali, da bi zadobili
prostost, mesečno plačo in neko gotovo moč.
V vsakem primeru bi lahko navdušeno rekli
le »dax.«

»O moj dragi in pogumni tovariš, preveč
ste občutljivi za naše podrejené,« se je porogal
Heim »Toda če dovolite, bom nadaljeval s po-
ročilom gospodu poveljniku.«

Kompars je zardel, se razburil in molčal.

»Ob tej priliki sem, gospod poveljnik, v

svojem poročilu strogo objektivnost opustil. To

pa zato, da bi mogli bolje videti, kako si je
neki nemški vohunski kandidat sam izmišlje-
val neverjetne zgodbe, da bi nam imel kaj po-
vedati. Že od meseca avgusta 1914 je živel v
tem mestu. Menda mu je življenjska potreba

narekovala, da se izmika našim očem. Sklepal
sem, da je to najboljši dokaz, da v Saint-Qu-
rentinu ni vohunstva, vsaj znatnega ne.«

»Bravo! Čisto pravilno, občudovanja vred-
no sklepanje!« je vzkliknil poveljnik. »To bo
glavna točka mojega poročila. V našem mestu
ni vohunov, naj reče vodstvo vojnih oddeikov,
kar že hoče. Oh! Toda — — —

»Hm!« pravi Strohberger. »Ali ni to neko-
liko...«

»Molčite. Strohberger, vi se na te stvari nič
ne razumete,« ga je prekinil poveljnik. »Treba
je reči, da je mesto pometeno, očičeno. Ah,
že vem. Vi mislite na tiste dokumente. Da ima-
mo vohuna v našem zidovju? Res je to. Toda
mrtev je.«

»Mrtev?«

A, a, a, to je prav Heimovo mojstrsko delo.
Posrečilo se mu je dokazati, da je Stiefel kri-
vec. Razložil vam bo vso zadevo.«

Moram priznati, da je to prav za prav
Schmidtova zasluga,« pravi Heim »Na mojo
pobudo je začel razmišljati, da so te tabele,
ponatisnjene v Franciji z napačnim datumom
9. maja, prekpirali tukaj 10. maja. Spomnil se
je, da ste oni dan sklicali v vojaški urad vse
poliste, gospod polkovnik. Če je bil med
njimi kdo sumljiv, ali ni bil to Stiefel? Zdelo
se je nemogoče, da bi tu pred našimi očmi...
in vendar je Schmidt še enkrat s podvojeno
paznó preiskal prtljago, ki so jo bili našli pri
tolmaču. Našel je nek optičen aparat. Že ne-
šetokrat smo ga imeli v rokah, ne da bi kaj
sumili.